

Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš"

Konsolidēts 2023. gada pārskats

SATURS

INFORMĀCIJA PAR KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBU	3
VADĪBAS ZIŅOJUMS	5
KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI	18
KONSOLIDĒTAIS PEĻŅAS VAI ZAUDĒJUMU PĀRSKATS	18
KONSOLIDĒTAIS APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS	19
KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI	20
KONSOLIDĒTAIS PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS	22
KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS	23
KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI	25
VAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" PAZIŅOJUMS PAR KORPORATĪVO PĀRVALDĪBU "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNĀ 2023. GADĀ	61
NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS	80

INFORMĀCIJA PAR KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBU

Koncerna mātes sabiedrības nosaukums	LATVIJAS DZELZCEĻŠ
Koncerna mātes sabiedrības juridiskais statuss	Valsts akciju sabiedrība
Adrese	Emīlijas Benjamiņas iela 3, Rīga, LV-1547
Vienotais reģistrācijas numurs	40003032065
Reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā	01.10.1991.
Reģistrācijas datums Komercreģistrā	10.09.2004.
Reģistrācijas vieta	Rīga
Komersanta reģistrācijas apliecības izdošanas datums	10.09.2004.
Akcionārs	Latvijas Republika (100%)
Kapitāla daļu turētājs	Latvijas Republikas Satiksmes ministrija Emīlijas Benjamiņas iela 3, Rīga, LV-1743
Pārraudzības institūcija	Sabiedrības padome
Padome	Andris LIEPIŅŠ, padomes priekšsēdētāja vietnieks Reinis CEPLIS, padomes loceklis Jānis LANGE, padomes priekšsēdētājs līdz 21.11.2023. Andris MALDUPS, padomes loceklis līdz 13.01.2023. Juris KAĻEŅUKS, padomes loceklis no 02.02.2022. līdz 13.01.2023.
Pārvaldes institūcija	Sabiedrības valde
Valde	Rinalds PĻAVNIEKS, valdes priekšsēdētājs no 10.02.2023., valdes loceklis līdz 09.02.2023. Vita BALODE-ANDRŪSA, valdes locekle Māris KLEINBERGS, valdes priekšsēdētājs līdz 09.02.2023.
Revidenta nosaukums, adrese un atbildīgā zvērinātā revidente	SIA "PricewaterhouseCoopers" vienotais reģ. Nr. 40003142793 LZRA komercsabiedrības licence Nr .5 Kr.Valdemāra iela 21-21 Rīga, LV-1010 Latvija Atbildīgā zvērinātā revidente Jana Smirnova Sertifikāts Nr.188
Pārskata gads	2023. gada 1. janvāris – 2023. gada 31. decembris

Meitas sabiedrības

SIA "LDZ CARGO"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003788421
Adrese	Dzirnavu iela 147, k-1, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2023. – 31.12.2023.
SIA "LDZ ritošā sastāva serviss"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003788351
Adrese	Vilhelma Purvīša iela 21, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2023. – 31.12.2023.
SIA "LDZ Loģistika"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003988480
Adrese	Dzirnavu iela 147, k-2, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2023. – 31.12.2023.
SIA "LDZ apsardze"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003620112
Adrese	Zasas iela 5-3, Rīga, LV-1057
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2023. – 31.12.2023.
AS "LatRailNet"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40103361063
Adrese	Pērses iela 8, Rīga, LV-1011
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2023. – 31.12.2023.
SIA "LDZ infrastruktūra" (likvidēta 12.04.2023.)	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003788258
Adrese	Gogoļa 3, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata periods	01.01.2023. – 12.04.2023.

VADĪBAS ZIŅOJUMS

PAR "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNA SAIMNIECISKO DARBĪBU 2023. GADĀ

1. "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNA RAKSTUROJUMS

"Latvijas dzelzceļš" koncerns (turpmāk tekstā – *Koncerns*) pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, sniedz dzelzceļa transporta pakalpojumus un ar tiem saistītus pakalpojumus.

Koncernā ietilpst: *Koncerna* mātes sabiedrība – valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk tekstā – *Latvijas dzelzceļš* vai *Sabiedrība*), SIA "LDZ CARGO", SIA "LDZ ritošā sastāva serviss", SIA "LDZ apsardze", SIA "LDZ Loģistika", AS "LatRailNet". Līdz 2023. gada 12. aprīlim *Latvijas dzelzceļam* piederēja meitas sabiedrība SIA "LDZ infrastruktūra".

Lai nodrošinātu *Koncerna* biznesa virzienu attīstību un konkurētspēju, ir izstrādāta vienota *Koncerna* stratēģija un mērķi, nodrošinot optimālu ražošanas un investīciju resursu sadalījumu starp biznesa virzieniem un *Koncerna* sabiedrībām, lēmumu pieņemšanas koordināciju un efektīvu to īstenošanas kontroli. *Latvijas dzelzceļš* pārstāv *Koncerna* intereses starptautiskā līmenī.

Latvijas dzelzceļš sniedz Dzelzceļa likuma 12.¹ panta pirmajā daļā minēto publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām, pakalpojumu, kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas, vagonu tehniskās apkopes un apskates pakalpojumus, elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus, nomas pakalpojumus, informācijas tehnoloģiju pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumus, kā arī citus pakalpojumus. *Sabiedrībai* kā muitas sadarbības partnerim, kas līdzdarbojas muitas risku novēršanā, ir piešķirts atzītā uzņēmēja, atzītā saņēmēja un atzītā nosūtītāja statuss, kā arī *Sabiedrība* ir saņēmusi vispārējā galvojuma atļauju - atbrīvojumu no vispārējā galvojuma iesniegšanas.

Latvijas dzelzceļa kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja īpašumā 2023. gada 31. decembrī ir sliežu ceļu tīkls ar izvērsto garumu 3 178,16 km, ieskaitot ar tiem tehnoloģiski saistītos staciju ceļus un pievedceļus, kā arī citi infrastruktūras objekti.

SIA "LDZ CARGO" veic starptautiskos un iekšzemes kravu, t.sk. bīstamo un negabarīta kravu, pārvadājumus, kā arī sniedz citus ar dzelzceļa kravu pārvadājumiem saistītus pakalpojumus. Sabiedrība konteineros un vagonos pārvadā plaša sortimenta kravas, gandrīz visus HKN (Harmonizēta kravu nomenklatūra) minētos kravas veidus. Sabiedrība darbojas SMGS (Nolīgums par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi) un CIM (Vienveida noteikumi attiecībā uz kravu starptautisko dzelzceļa pārvadājumu līgumu (Konvencijas par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF) B papildinājums) tiesiskajā vidē un kravu pārvadāšanai izmanto Austrumu-Rietumu un Ziemeļu-Dienvidu transporta koridorus. Turpinot komercdarbības attīstību Igaunijā, SIA "LDZ CARGO" šajā valstī ir atvērusi filiāli, – tā reģistrēta Igaunijas Republikas Uzņēmumu reģistrā 2023.gada 19. jūnijā. SIA "LDZ CARGO" piešķirts ES vienotais drošības sertifikāts, kas ļauj veikt kravu pārvadājumus Latvijas, Lietuvas un Igaunijas teritorijā.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" veic dzelzceļa ritošā sastāva tehnisko apkopi un remontus, lokomotīvu ekipēšanu un modernizāciju, sniedz maģistrālo kravas, manevru dīzeļlokomotīvu un sliežu ceļu mašīnu nomas pakalpojumus, lokomotīvu rezerves bāzes uzturēšanas pakalpojumus un nodarbojas ar degvielas tirdzniecību. Sabiedrība sniedz arī nesagraujošās kontroles laboratorijas pakalpojumus un nodarbojas ar ritošā sastāva rezerves daļu tirdzniecību.

SIA "LDZ Loģistika" darbības virziens ir intermodālu loģistikas piedāvājumu mārketingu un pārdošana, piesaistot Latvijas tranzīta nozarei jaunus klientus un tādā veidā sekmējot publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu.

SIA "LDZ apsardze" sniedz dažādu objektu un dzelzceļa kravu fiziskās apsardzes pakalpojumus, projektē un montē dažādas apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmas, kam ekspluatācijas laikā veic tehnisko apkopi un uzturēšanu, kā arī veic saņemto trauksmes signālu monitoringu.

AS "LatRailNet" ir dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja. Šī sabiedrība nodrošina šādas būtiskās funkcijas: lēmumu pieņemšanu par jaudas sadali, vilcienu ceļu iedalīšanu, tai skaitā gan par piekļuves noteikšanu un novērtēšanu, gan par atsevišķu vilcienu ceļu iedalīšanu, lēmumu

pieņemšanu par infrastruktūras maksām, tai skaitā maksas noteikšanu un iekasēšanu, kā arī citas funkcijas, kas tiesību aktos ir deleģētas infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam.

Līdz 2023. gada 12. aprīlim VAS "Latvijas dzelzceļš" piederēja meitas sabiedrība SIA "LDZ infrastruktūra". Atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 13 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" 2022. gadā tika sākts SIA "LDZ infrastruktūra" likvidācijas process un 2023. gada 12. aprīlī ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra lēmumu Nr. 6-12/31379 komercsabiedrība izslēgta no komercreģistra.

Lai pilnveidotu labas korporatīvās pārvaldības praksi un attīstītu izpratni par sociālo atbildību *Koncernā*, kā arī nostiprinātu ilgtspējīgu un vienlaikus inovatīvu domāšanu tradīcijām bagātajā dzelzceļa nozarē, kopš 2016. gada *Latvijas dzelzceļš* gatavo ilgtspējas pārskatu pēc starptautiski atzītajām Global Reporting Initiative (GRI) vadlīnijām (tagad – GRI standarti).

Tāpat *Koncerna* sabiedrības to snieguma ilgtspējas jomā novērtēšanai ik gadu piedalās Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētajā ilgtspējas indeksa novērtējumā. Novērtējot *Koncerna* sabiedrību sniegumu ilgtspējīgas attīstības un labas pārvaldības jomā, 2023. gada jūnijā ilgtspējas indeksa novērtējumā *Latvijas dzelzceļam* piešķirts zelta kategorijas novērtējums, bet tā atkarīgajām sabiedrībām šādi novērtējumi: SIA "LDZ CARGO" – ilgtspējas indeksa platīna kategorija, SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" un SIA "LDZ Loģistika" – zelta kategorija, bet SIA "LDZ apsardze" – sudraba kategorija.

Kopš 2012. gada *Sabiedrība* bija iekļauta Finanšu ministrijas Padziļinātās sadarbības programmā, kuras mērķi bija veicināt nodokļu maksātāju un nodokļu administrācijas ciešāku un efektīvāku sadarbību un mazināt administratīvo slogu. *Latvijas dzelzceļš* kā Padziļinātās sadarbības programmas zelta līmeņa dalībnieks saņēma tiesību aktos noteiktos atvieglojumus un priekšrocības. 2023. gada 31. decembrī Padziļinātās sadarbības programma beidza pastāvēt, taču no 2024. gada 1. janvāra Valsts ieņēmumu dienests (VID) nodrošina nodokļu maksātāju reitinga kopējo novērtējumu, pamatojoties uz uzņēmumu nodokļu saistību izpildi un citiem VID rīcībā esošiem datiem. Uz pārskata sagatavošanas brīdi *Latvijas dzelzceļam* tāpat kā pārējām *Koncerna* sabiedrībām nodokļu maksātāju reitingā ir piešķirts augstākais A līmenis, kas paredz vairāku VID priekšrocību nodokļu un muitas jomā saņemšanu.

Ņemot vērā kravu pārvadājumu tendences, 2023. gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsāktā *Koncerna* sabiedrību procesu pārskatīšana, kuru ietekmē samazinājās arī darbinieku skaits.

2023. gadā *Koncerna* vidējais darbinieku skaits ir 6 219 darbinieki, salīdzinājumā ar 2022. gadu tas ir samazinājies par 263 darbiniekiem.

2. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI

Koncerna konsolidētie ieņēmumi 2023. gadā ir 263 529 tūkst. *euro* (EUR). Salīdzinot ar 2022. gadu, konsolidētie ieņēmumi ir palielinājušies par 8 741 tūkst. EUR jeb 3,4%.

Ieņēmumi no kravu pārvadājumiem, kas veido būtiskāko daļu - 40,9% - no *Koncerna* konsolidētā neto apgrozījuma, salīdzinājumā ar 2022. gadu ir samazinājušies par 11 558 tūkst. EUR jeb 9,7%.

Koncerna konsolidētie ieņēmumi par infrastruktūras izmantošanu, salīdzinot ar 2022. gadu, ir samazinājušies par 2 034 tūkst. EUR jeb 12,7%.

2023. gadā kopējais vilcienu-km skaits (9 773 tūkst. vilcienu-km, ieskaitot tehnoloģiskos vilcienu-km, bet bez *Latvijas dzelzceļa* pašu vajadzībām veiktajiem vilcienu-km) salīdzinājumā ar 2022. gadu ir samazinājies par 9,1%, no tiem kravu pārvadājumos par 27,7%, savukārt vilcienu-km skaits pasažieru pārvadājumos ir palielinājies par 4,1%. Pa *Latvijas dzelzceļa* publiskās lietošanas infrastruktūru 2023. gadā kravu pārvadājumos veikti 3 225 tūkst. vilcienu-km, pasažieru pārvadājumos veikti 6 543 tūkst. vilcienu-km (t.sk. SIA "Gulbenes-Alūksnes bānītis" – 48,4 tūkst. vilcienu-km).

Pa *Latvijas dzelzceļa* publiskās lietošanas infrastruktūru platsliežu dzelzceļa līnijās 2023. gadā pārvadāti 17 134 tūkst. pasažieri, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pārvadāto pasažieru skaits ir palielinājies par 9,2%.

Kravu pārvadājumu apjoms 2023. gadā ir 15 636 tūkst. tonnas, kas ir par 5 952 tūkst. tonnām jeb 27,6% mazāk nekā 2022. gadā, kad tika pārvadātas 21 588 tūkst. tonnas. Lielākais īpatsvars kravu pārvadājumos ir importa pārvadājumiem, kas veido 61,6% no kopējiem pārvadājumiem. To apjoms 2023. gadā ir 9 633 tūkst. tonnu, salīdzinājumā ar pagājušo gadu tas ir samazinājies par 31,5%.

2023. gadā būtiskāko pārvadājumu daļu veido graudi, graudu pārstrādes produkti, sēklas un augļi (36,7%), naftas un naftas produktu pārvadājumi (17,1%) un akmeņogļu pārvadājumi (10,7%). Koksnes un tās izstrādājumu īpatsvars kopējā pārvadājumu apjomā ir 2,7%, minerālmēslu pārvadājumu īpatsvars ir 1,5%, pārējo kravu īpatsvars 31,3%. Kravu kategorijā "Pārējās kravas" raksturīgākās kravas ir rūdas, kas pārvadātas 1 527 tūkst. tonnas, melnie metāli, kas pārvadāti 603 tūkst. tonnas un ķīmiskās kravas, kas pārvadātas 394 tūkst. tonnas.

Dzelzceļa kravu pārvadājumi Latvijas Republikā pārsvarā ir vērsti no valsts austrumu robežām uz Latvijas trīs lielākajām ostām – Rīgu, Ventspili un Liepāju caur Latvijas austrumdaļas lielajiem dzelzceļa mezgliem Daugavpilī un Rēzeknē, veidojot Austrumu – Rietumu tranzīta koridoru, kas savienots ar dzelzceļa līniju starp valsts Ziemeļu – Dienvidu robežām, un savā starpā savienots arī ar reģionālām līnijām.

Lielāko daļu no *Koncerna* ieņēmumiem nodrošina SIA "LDZ CARGO", kas ir nozīmīgs transporta un loģistikas nozares uzņēmums Latvijā.

Lielākā daļa no SIA "LDZ CARGO" pārvadāto kravu apjoma ir no Krievijas – 53,1%. Pārējo valstu īpatsvars importa un sauszemes tranzīta pārvadāto kravu apjomā ir šāds: Kazahstāna – 19,5%, Lietuva – 18,4%, Baltkrievija – 7,4%, Uzbekistāna – 1,5%, Igaunija – 0,1%.

Koncerna zaudējumi pēc nodokļiem ir 3 231 tūkst. EUR, salīdzinājumā ar 2022. gadu tie ir palielinājušies par 863 tūkst. EUR. *Koncerna* konsolidētais pašu kapitāla apjoms 2023. gada 31. decembrī ir 392 229 tūkst. EUR, kas ir par 3 231 tūkst. EUR mazāk nekā 2022. gada 31. decembrī.

Koncerna sabiedrības ievēro piesardzīgu likviditātes riska vadību, nodrošinot, ka ir pieejami atbilstoši kredītresursi saistību nokārtošanai noteiktajos termiņos. 2023. gada 31. decembrī *Koncerna* apgrozāmie līdzekļi pārsniedz tā īstermiņa saistības par 8 075 tūkst. EUR, kā rezultātā kopējā likviditāte - apgrozāmie līdzekļi pret īstermiņa saistībām - ir 1,1. Īstermiņa saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi 18 731 tūkst. EUR, kas saistīti ar Eiropas Savienības (ES) projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, tāpēc ir zema riska iespēja, ka šo saistību segšanai būs nepieciešami finanšu līdzekļi. Kopējās likviditātes rādītājs, neiekļaujot nākamo periodu ieņēmumus, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, ir 1,3. 2023. gada 31. decembrī un 2024. gada sākumā nevienam aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Neskatoties uz kravu pārvadājumu apjomu samazināšanos, *Koncerns* turpināja nodrošināt infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un atbilstošu drošības līmeni. Kopējais *Koncernā* izpildīto kapitālieguldījumu apjoms 2023. gadā sasniedza 72 030 tūkst. EUR (bez *Koncerna* ietvaros veiktajiem kapitālieguldījumiem). Finanšu resursi ieguldīti pamatlīdzekļu atjaunošanā, modernizācijā un iegādē, nemateriālajos ieguldījumos, kā arī jaunu objektu būvniecībā. No tiem nozīmīgākie:

- *Latvijas dzelzceļa* kapitālieguldījumu apjoms 2023. gadā ir 67 252 tūkst. EUR. Infrastruktūras attīstībā ieguldīti 51 337 tūkst. EUR, no tiem 3 962 tūkst. EUR ieguldīti inovatīvo tehnoloģiju ieviešanā, 47 375 tūkst. EUR - pārējā attīstībā. Atjaunošanā ieguldīti 15 915 tūkst. EUR, no tiem 12 454 tūkst. EUR ieguldīti kapitālajā remontā, 1 374 tūkst. EUR - esošo IT sistēmu atjaunošanā, 2 087 tūkst. EUR - tehnoloģisko iekārtu sliežu ceļu iegādē, remontā un uzturēšanā, kā arī iekārtās turpmākai informācijas sistēmu un sakaru līdzekļu attīstībai un nemateriālajos aktīvos.
- SIA "LDZ CARGO" kopējais izpildīto kapitālieguldījumu apjoms 2023. gadā sasniedza 3 850 tūkst. EUR, kas ieguldīti pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atjaunošanā, modernizācijā un iegādē. SIA "LDZ CARGO" ir īstenojusi ilgtermiņa investīciju projektu un 2023. gadā veica ieguldījumu 4 CME-3 sērijas lokomotīvu galvenajā remontā 1 313 tūkst. EUR un 109 vagonu kapitālajā remontā 2 280 tūkst. EUR.

Nepabeigtajā celtniecībā iekļauti investīciju projektiem iegādātie materiāli 156 tūkst. EUR apmērā.

3. MĒRĶI UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

Samazinoties kravu pārvadājumu apjomiem, turpinās darbs pie *Koncerna* darbības efektivitātes veicināšanas, pārskatot biznesa, organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, lai palielinātu *Koncerna* saimnieciskās darbības efektivitāti un samazinātu izmaksas, kā arī nodrošinātu *Koncerna* konkurētspējīgu un ilgtspējīgu darbību nākotnē.

Tā kā ievērojama izmaksu daļa ir saistīta ar darbinieku resursiem - darba samaksas izmaksām, pārskatot organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, 2024. gadā turpināsies iepriekšējos gados uzsāktā *Koncerna* darbinieku skaita optimizācija.

Lai veicinātu *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, *Koncerna* sabiedrībām ir izstrādāti biznesa plāni līdz 2025. gadam un rīcības plāni laika posmam līdz 2025. gadam.

Koncerna biznesa modelis ir balstīts uz tā rīcībā esošajiem aktīviem – kvalitatīvu infrastruktūru, kompetentu komandu un ilggadēju pieredzi, vienlaikus būtiski paplašinot *Koncerna* jau esošās darbības jomas, attīstot ekspedīcijas darbību, t.sk. jūras ekspedīciju, autotransporta ekspedīciju, noliktavu pakalpojumus, papildus pēcapstrādes pakalpojumu u.c.

Kravu pārvadājumu un loģistikas biznesa virziena nākotnes prioritātes – kravu pārvadājumi, specializētas kravas, cieša sadarbība ar ostu pārvaldēm un ostu termināļiem, vienots loģistikas piedāvājums.

Lai kāpinātu *Koncerna* sabiedrību darbības efektivitāti un produktivitāti, arī turpmāk akcents tiks likts uz cilvēkresursu un materiālrēķinu bāzes pārdomātu izmantošanu, samazinot izmaksas. Līdz ar to arī turpmāk tiks pārskatīti tehnoloģiskie procesi, veicamās funkcijas, kā arī izvērtētas *Koncerna* pārvaldības iespējas.

Latvijas dzelzceļš un visa valsts transporta un loģistikas nozare tieši konkurē ar tuvākajām kaimiņvalstīm – Lietuvu un Igauniju – par pārvadājumu piesaisti Latvijas tranzīta koridoram. Infrastruktūras pakalpojumu efektivitāte būs viens no izšķirošajiem faktoriem konkurences cīņā par kravu pārvadājumiem pa dzelzceļu.

2024. gadā *Koncerna* un *Sabiedrības* galvenās prioritātes un mērķi būs saistīti ar uzņēmumu darbības efektivitātes būtisku palielināšanu un finanšu līdzsvara atgūšanu un nostiprināšanu, kā arī ar jaunizstrādāto organizatorisko un tehnoloģisko procesu ieviešanu un nostabilizēšanu.

Līdz ar *Koncerna* darbības virzienu pārskatīšanu un efektivitātes veicināšanu 2024. gadā būtiska uzmanība tiks pievērsta mērķa tirgu un kravu segmentu diversifikācijai, piesaistot kravu pārvadājumus jaunus tirgos, izstrādājot jaunus pakalpojumus u.c.

Līdz ar šiem mērķiem *Koncerns* aktīvi strādās arī pie pasažieru vajadzībām nepieciešamās ērtas un efektīvas infrastruktūras attīstības, kā arī nemainīgi rūpēsies par drošības veicināšanu pie un uz sliežu ceļiem.

Ņemot vērā 2023. gadā notikušos intensīvos pārmaiņu procesus, *Koncerna* vadības komanda nodrošinās efektīvu finanšu un personāla vadību, kā arī īstenos visaptverošu un caurspīdīgu komunikāciju gan uzņēmuma iekšienē, gan ar klientiem, sadarbības partneriem, iesaistītajām pusēm un plašu sabiedrību.

- **Latvijas dzelzceļa** stratēģija un rīcības plāns akceptēts ar 05.07.2021. *Latvijas dzelzceļa* valdes lēmumu Nr.VL-34/240, un apstiprināts ar *Latvijas dzelzceļa* padomes 14.07.2021. lēmumu Nr. PA1.2./8-6.

Ar Ministru kabineta 06.06.2021. rīkojumu Nr. 421 *Latvijas dzelzceļa* vispārējais stratēģiskais mērķis tika apstiprināts sekojošā redakcijā - Nodrošināt efektīvu, drošu un ilgtspējīgu dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu, piedāvājot arī konkurētspējīgus loģistikas, dzelzceļa ritošā sastāva remonta un apkopes, stratēģiski svarīgu objektu apsardzes pakalpojumus, sekmējot videi draudzīgu dzelzceļa pārvadājumu attīstību.

2021. gadā izstrādāta un ar 2021. gada 1. marta valdes lēmumu Nr. VL-9/95 apstiprināta un 18.03.2021. padomes lēmumu Nr. PA1.2.13-13 zināšanai pieņemta "VAS "Latvijas dzelzceļš" koncepcija infrastruktūras attīstībai 2021 – 2035", kas ietver patreizējo infrastruktūras un ar to saistīto *Sabiedrības* darbības aspektu aprakstu un ieskicē *Latvijas dzelzceļa* stratēģiskās attīstības vīziju un tās būtiskākos virzienus, kas tieši atainojas izstrādātajā *Latvijas dzelzceļa* vidēja termiņa darbības stratēģijā, uz infrastruktūras attīstību un modernizāciju vērstajos projektos u.c. dokumentos.

ES fondu plānošanas perioda 2014.-2020. gadam Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" prioritārā virziena "Ilgtspējīga transporta sistēma" 6.2.1. specifiskā atbalsta mērķa

"Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu, veicinot tā drošību, kvalitāti un kapacitāti" 6.2.1.2. pasākuma "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija un izbūve" ietvaros projekts "Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava – Mangali – Ziemeļblāzma modernizācija" ir pabeigts pilnā apjomā, sasniedzot projekta sākotnējos mērķus un būvdarbus pabeidzot 15.12.2023.

Ģeopolitiskā situācija, tehnisko risinājumu saskaņošana ar trešajām pusēm, kā arī citi neparedzami apstākļi radīja būtisku ietekmi uz būvniecības termiņu izpildi projektos "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija" un "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai".

Minēto apstākļu dēļ projektu ietvaros noslēgtie līgumi tika pagarināti un projekti tiek posmoti starp diviem ES fondu plānošanas periodiem, t.i. 2014.-2020. gada un 2021.-2027. gada plānošanas periodiem atbilstoši 19.12.2023. pieņemto Grozījumu Ministru kabineta 2016. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 404 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" prioritārā virziena "Ilgtspējīga transporta sistēma" 6.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu, veicinot tā drošību, kvalitāti un kapacitāti" 6.2.1.2. pasākuma "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija un izbūve" īstenošanas noteikumi" 4. punktam.

22.12.2023. CFLA iesniegts pieprasījums veikt grozījumus CFLA līgumā abos projektos saskaņā ar Ministru kabineta 21.06.2016. noteikumu Nr. 404 25.³ punktu, lai pilnībā pabeigtu projektos plānotās aktivitātes un sasniegtu projektos plānotos iznākuma rādītājus.

Projekts "Nozogojumu un gājēju pāreju ierīkošana dzelzceļa infrastruktūras objektos" atbilstoši *Latvijas dzelzceļa* Valdes 31.10.2023. lēmumam Nr.VL-1.6/347-2023 un *Latvijas dzelzceļa* Padomes 09.11.2023. lēmumam Nr.PA 1.2/14-10. ir izbeigts un līgums ar būvnieku *Latvijas dzelzceļā* laužts vienas pusē kārtā, jo uzņēmējs, ar kuru noslēgts līgums par būvdarbu veikšanu, nespēj izpildīt savas saistības un veikt būvdarbus.

Aktīvs darbs noris arī pie projekta "Sadarbības dzelzceļa sistēmas izveide Baltijas valstīs" īstenošanas sadarbībā ar Igaunijas uzņēmumu AS Eesti Raudtee. Projekts tiek īstenots ar Eiropas infrastruktūras savienības instrumenta līdzfinansējumu un to plānots pabeigt 2024. gadā. Projekta mērķis ir nodrošināt minimālo obligāto informācijas apjomu un apmaiņu starp dzelzceļa uzņēmumiem (pārvaldītājiem, infrastruktūras pārvaldītājiem, vagonu īpašniekiem). Projekta risinājumi paredz: (i) telemātikas aplikāciju pasažieriem un kravām ieviešanas iespēju analīzi (likumdošana; biznesa modelis; procesi; sistēmas arhitektūra); (ii) kopējas sistēmas koncepcijas izstrādi; (iii) reāllaika dzelzceļa transporta pārvaldības sistēmas prototipa ieviešanu; (iv) tehnisko specifikāciju izstrādi un sistēmu iegādi/ieviešanu.

Paveikti vairāki sagatavošanās darbi pie Rīgas pilsētas/ piepilsētas dzelzceļa elektrificētā tīkla modernizācijas projekta sagatavošanas, kuru plānots īstenot Atveseļošanas un noturības instrumenta ietvaros. Projekta ietvaros kopumā paredzēts uzlabot bezemisiju dzelzceļa infrastruktūru Rīgas mezglā un līnijā Rīga - Tukums, kā arī paplašināt elektrificēto zonu Zasulauks – Bolderāja, nomainot un izbūvējot kontakttīklu, tādējādi nodrošinot nākotnē migrāciju uz 25kV elektrifikācijas sistēmu, kas salīdzinājumā ar esošo 3.3 kV sistēmu ir daudz efektīvāka un ilgtspējīgāka.

Atklāta konkursa "Dzelzceļa elektrificētā tīkla modernizācija un attīstība: būvniecība" ietvaros 25.09.2023. tika saņemti finanšu piedāvājumi no trīs pretendentiem. Šobrīd uzsākta pretendentu piedāvājumu vērtēšana.

Projekta iesniegums "Dzelzceļa tīkla modernizācija" iesniegts 30.11.2023. Atveseļošanas mehānisma "1.1.1.1.i specifiskā atbalsta mērķa Konkurētspējīgs dzelzceļa pasažieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā 1.1.1.1.i.2 pasākuma Konkurētspējīgs dzelzceļa pasažieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā" projektu iesniegumu atlasei. Investīcijas izdevumu attiecināmības termiņš ir 2026. gada 31. marts. Investīcijai pieejamais Atveseļošanas fonda finansējums ir 72 700 tūkst. EUR, kas tiek sniegts grantu veidā.

Apzinoties turpmāko gadu izaicinājumus kvalificēta darbaspēka piesaistes jomā, *Latvijas dzelzceļš* ne tikai attīsta *Sabiedrības* Mācību centra piedāvātās tālākizglītības iespējas, bet arī sadarbojas ar RTU Būvniecības un mašīnzinību fakultātes Transporta institūtu, Rīgas Valsts tehnikumu, Daugavpils Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumu dzelzceļa jomas mācību un studiju programmu realizācijā. Mācību un studiju programmu apguve ļaus ne tikai attīstīt tehnoloģisko kapacitāti *Sabiedrībā* un *Koncernā*, bet nākotnē nodrošinās *Koncernu* ar nepieciešamajiem augsti kvalificētiem speciālistiem.

- **SIA "LDZ CARGO"** (turpmāk arī - LDZ CARGO) Igaunijas filiāles ietvaros turpināsies darbs jaunu klientu piesaistei un jaunu maršrutu attīstīšanai. LDZ CARGO plāno savu darbību attīstīt Lietuvā. Šī mērķa īstenošanai 2023. gada nogalē tika noslēgts līgums ar "LTG INFRA" par Lietuvas publiskās dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu, kas nozīmē iespēju veikt

pārvadājumus Lietuvas teritorijā. 2023. gada beigās veikts pirmais pārvadājums, kura ietvaros no Klaipēdas ostas līdz Tallinai tika pārvadātas dzelzceļa slides RAIL BALTICA projekta īstenošanai.

LDZ CARGO paredzēts turpināt 2023. gada sākumā uzsāktos pasākumus vagonu dīkstāves laika mazināšanai, kurus īstenojot, būtiski samazinās vagonu dīkstāves laiks.

Lietotāju ērtībai un noteikumu priekšnosacījumu ievērošanai nepārtraukti tiek pilnveidota Kravu pārvadājumu sistēma (KPS). Izstrādātais WEB Service (tiešais pieslēgums) rēķinu nodošanai no C-KNIS uz KPS, arī turpmāk, nodrošinās iespējas klientiem nekavējoties saņemt rēķinus KPS sistēmā.

Plānots turpināt Elektroniskās lokomotīvu informācijas sistēmas (ELIS) pilnveidošanu, 2024. gadā nodrošinot visus mašīnistus ar planšetdatoriem plašākai sistēmas testēšanai.

2023. gadā tika veikta darbinieku datortehnikas modernizācija, kuras ietvaros uz jaunajiem tika nomainīti visi staciju darbinieku stacionārie datori, kas neatbilst mūsdienu tehnoloģiskajām prasībām. Datortehnikas modernizācija pozitīvi ietekmē gan energoresursu izmantošanu, gan arī darbinieku darba efektivitāti un darba apstākļus, tāpēc process turpināsies arī 2024. gadā.

2023. gada septembrī uzsākta SharePoint (LDZ CARGO iekšējā tīmekļa vietne) migrācijas prasību sagatavošana, lai 2024. gadā varētu pāriet uz jaunu portālu. Kā arī 2024. gadā ielānota pāreja uz jaunu LDZ CARGO ārējo tīmekļa vietni. Notiek IT sistēmu lietotāju optimizācija, atbilstoši darba pienākumu izpildei.

Ņemot vērā, ka 2023. gada jūnijā saskaņā ar Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētā Ilgtspējas indeksa novērtējumu LDZ CARGO jau ceturto gadu pēc kārtas saņēmusi augsto Platīna kategoriju, arī 2024. gadā plānots saglabāt šo novērtējumu.

- **SIA "LDZ ritošā sastāva serviss"** 2024. gadā turpinās veikt aktīvas darbības pakalpojumu sniegšanas attīstībai gan Baltijas valstīs, gan ārpus Baltijas valstu teritorijas. 2024. gadā tiek plānota aktīva sadarbība ar ārvalstu pasūtītājiem un sadarbības partneriem dzelzceļa ritošā sastāva remontu jomā.

2024. gadā sabiedrība turpinās piedalīties publiskajās iepirkumu procedūrās un privāto uzņēmumu izsludinātajos vagonu, lokomotīvu un to agregātu remontu iepirkumos Lietuvā, Igaunijā, Polijā, Azerbaidžānā, Gruzijā un citās Eiropas un Āzijas valstīs. Paralēli tiek veikts ikdienas monitorings analizējot citu valstu publiskos iepirkumus.

Sabiedrība uztur aktīvu "CEPT ACY" sertifikātu, kas dod iespēju sniegt lokomotīvu remonta pakalpojumus Ukrainā bāzēto lokomotīvu īpašniekiem, lai operatīvi būtu gatava šos pakalpojumus sniegt Ukrainas klientiem, kad tas būs iespējams un nepieciešams.

Sabiedrība veic aktīvu komunikāciju ar citiem ārvalstu sadarbības partneriem, lai veiksmīgāk pārstāvētu savas intereses ārvalstīs, kas var nodrošināt sabiedrības konkurētspējas palielināšanos ārvalstu tirgos. Sabiedrības vadības uzdevumā tiek uzrunāti arī potenciālie ārvalstu sadarbības partneri, kuriem sadarbības piedāvājumi tiek sūtīti gan rakstiski, gan tikšanās tiek organizētas klātienē.

2024. gadā sabiedrība piedalīsies starptautiskajās dzelzceļa izstādē "Innotrans 2024", kura norisināsies Vācijā ar mērķi paplašināt rezerves daļu un materiālu piegādātāju loku, kā arī veikt pārrunas ar potenciālajiem un esošajiem klientiem par dzelzceļa ritošā sastāva apkopju un remonta pasūtījumu veikšanu un izpildi.

Karadarbības un ieviesto sankciju dēļ, būtiski ir apgrūtināta rezerves daļu piegāde, tāpēc aktīvi tiek ieviesti risinājumi rezerves daļu iegādei no Eiropas Savienības ražotājiem. Tiek veikta aktīva sadarbība ar vairumtirgotājiem, kuri iepērk un realizē lokomotīvu un vagonu rezerves daļas no Eiropas Savienības teritorijā bāzētiem uzņēmumiem.

Sabiedrība turpinās aktīvi sadarboties ar citiem dzelzceļa nozares uzņēmumiem ES, ar mērķi realizēt lokomotīvu modernizācijas projektus.

2024. gadā sabiedrība plāno turpināt optimizēt ražošanas procesus, pilnvērtīgi izmantot esošo uzņēmuma jaudu un darbaspēka resursus, turpināt attīstīt un digitalizēt iekšējos procesus. Sabiedrība plāno turpināt ražošanas iekārtu un ēku atjaunošanas un modernizācija procesus kā arī veicināt uzņēmuma atpazīstamību, piedalīties izstādēs un citos ar dzelzceļa nozari un saistītos pasākumos.

2024. gadā sabiedrība, ar mērķi samazināt ražošanas izmaksas, plāno turpināt iepriekš uzsāktu energoefektivitātes paaugstināšanas programmas ieviešanu.

- **SIA "LDZ Loģistika"** mērķi ir pārvadājumu apjoma kāpināšana, attīstot intermodālus un multimodālus loģistikas piedāvājumus, veidojot stratēģiskās partnerības, apgūstot esošos un

jaunus tirgus, piesaistot Latvijas tranzīta nozarei jaunus klientus un jaunas kravu plūsmas, attīstot loģistikas piedāvājumu mārketingu un pārdošanu. Papildus plānota iekšzemes dzelzceļa kravu pārvadājumu veicināšana, sekmējot publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu un radot attīstības iespējas Latvijas tautsaimniecības atbalstam. Mērķu sasniegšanai nepieciešama arī loģistikas izcilības kompetenču uzkrāšana, pieredzējis un kvalificēts personāls.

SIA "LDZ Loģistika" biznesa plāns līdz 2025. gadam ir balstīts uz vīziju par uzņēmumu kā spēcīgu loģistikas nozares dalībnieku, kā galvenās prioritātes laika periodā līdz 2025. gadam izvirzot sadarbību ar ostām, termināļiem, jūras pārvadātājiem un autopārvadātājiem, kravu apjoma palielināšanu, konteineru pārvadājumu īpatsvara palielināšanu, 3PL pakalpojumu groza attīstību, kā arī virzību uz kravu pārvadājumu koridoru veidošanu gan starpvalstu pārvadājumu nodrošināšanai, gan reģionālu vai iekšzemes kravu pārvadājumu nodrošināšanai.

- **SIA "LDZ apsardze"** strādā atbilstoši *Koncerna* stratēģijai un tai izvirzītajiem mērķiem, kura paredz *Koncerna* un tajā ietilpstošo sabiedrību biznesa modeļa maiņu.

Sabiedrības pastāvēšanas pamatbūtība (Misija) ir nodrošināt kvalitatīvu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu apsardzes pakalpojumu sniegšanu *Koncerna* uzņēmumiem un klientiem ārpus koncerna, veicot ilgtspējīgu SIA "LDZ apsardze" ieguldīto līdzekļu pārvaldību un izaugsmi.

2023. gadā SIA "LDZ apsardze" izpildīja primāri izvirzīto finanšu mērķi attiecībā uz dividendžu izmaksu sabiedrības dalībniekam 116 tūkst. EUR. 2023. gada pozitīvā izaugsme un pamatdarbības rentabilitāte arī nākošajā gadā nodrošinās izvirzītā mērķa izpildi.

- **AS "LatRailNet"** vidēja termiņa stratēģijā (Stratēģija) ir noteikti AS "LatRailNet" saimnieciskās darbības un attīstības galvenie virzieni, plānota AS "LatRailNet" darbība, dividendēs izmaksājamā peļņas daļa un budžets. Izstrādājot Stratēģiju, ir noteikti arī AS "LatRailNet" ilgtermiņa mērķi, ņemot vērā VAS "Latvijas dzelzceļš" komercdarbības virzienu, vadības procesu un tās atkarīgo sabiedrību attīstības stratēģijas laika posmam līdz 2030. gadam.

AS "LatRailNet" Stratēģija izstrādāta, pamatojoties uz kapitālsabiedrības rīcībā esošajiem un plānotajiem resursiem, rūpīgu AS "LatRailNet" darbības un attiecīgā tirgus izvērtējumu, izvirzot Stratēģijas ietvaros sasniedzamos mērķus un uzdevumus, nosakot rezultātīvos rādītājus. Stratēģija izstrādāta, savstarpēji sadarbojoties ar AS "LatRailNet" kapitāla daļu turētāju – LDZ, AS "LatRailNet" padomi un valdi, kā arī aptaujājot ieinteresētās puses.

Stratēģijā ir definēta AS "LatRailNet" misija un vīzija – attīstīties kā ilgtspējīgas un viedas dzelzceļa mobilitātes kompetenču centram, kas balstīta AS "LatRailNet" vērtībās. LatRailNet darbības rezultāti un efektivitāte tiks vērtēta atbilstoši Stratēģijā un tai pakārtotajos plānošanas dokumentos noteiktajam, ievērojot Ministru kabineta noteikto kārtību, kādā vērtējami kapitālsabiedrības darbības rezultāti un finanšu rādītāji.

Stratēģija ietver AS "LatRailNet" biznesa modeļa blokus jeb rīcības, kas savā starpā savienoti, izmantojot līdzsvarotās vadības karti:

- **Klienti:** nodrošināt pilnvērtīgu būtisko funkciju sniegšanu visā valsts infrastruktūrā;
- **Iekšējie procesi:** cilvēkkapitāla vadīšanas procesu attīstība un publicitātes nodrošināšana;
- **Mācīšanās un izaugsme:** nodrošināta nozares informēšana par ilgtspējas jautājumiem;
- **Finanses:** sasniegtā lietderība (angl. "value-for-money").

Sabiedrībā ir noteikti vispārējie finanšu mērķi. Ņemot vērā finanšu mērķus, iegūti finanšu prognožu rezultāti.

4. PĒTNIECĪBAS DARBI UN ATTĪSTĪBAS PASĀKUMI

2023. gadā *Koncerna* sabiedrībās veikto pētniecības un attīstības darbu kopsumma ir 5 028 tūkst. EUR, no tās *Koncerna* sabiedrību iekšējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai izlietoti 4 862 tūkst. EUR, bet ārējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai - 166 tūkst. EUR. 2022. gadā pētniecības un attīstības izmaksu kopsumma bija 1 367 tūkst. EUR.

Latvijas dzelzceļā 2023. gadā veikti pētniecības un attīstības darbi 5 000 tūkst. EUR apmērā, no tiem iekšējie izdevumi par *Sabiedrībā* veiktām pētniecības un attīstības darbībām ir 4 851 tūkst. EUR, izdevumi par citām iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām pasūtītiem pētniecības un attīstības darbībām – 149 tūkst. EUR.

SIA "LDZ CARGO" 2023. gadā veikti pētniecības un attīstības darbi 28 tūkst. EUR apmērā. no tiem iekšējie izdevumi par *Sabiedrībā* veiktiem pētniecības un attīstības darbiem ir 11 tūkst. EUR, izdevumi par citām iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām pasūtītiem pētniecības un attīstības darbiem – 17 tūkst. EUR. SIA "LDZ CARGO" ir saņēmusi Eiropas vienoto drošības sertifikātu pārvadājumu veikšanai Baltijas valstīs, lai diversificētu tirgus riskus un paplašinātu savu darbības zonu, kā vienu no saviem mērķiem ir izvirzījusi darbības paplašināšanu Lietuvas teritorijā. Lai izvērtētu Lietuvas dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgu, sadarbībā ar Rīgas tehnisko Universitāti tika veikts pētījums "Dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgus izpēte Lietuvā". Pētījums ietvēra datu apkopošanu, analīzi un secinājumus par Lietuvas tirgu.

2023. gadā tika veikti 2M62UM tipa lokomotīves izmēģinājumi par elektromagnētisko savienojamību un atbilstību Eiropas standartam, lai varētu paplašināt 2M62U lokomotīvju darbības zonu Baltijas valstīs.

Ar mērķi noteikt cilvēkfaktora riska ietekmi pavadājamu nodrošināšanas procesos, sadarbībā ar RTU Transporta institūta pētnieku zinātniskā raksta sagatavošanās ietvaros, tika izanalizēti Sabiedrībā pieļautie satiksmes drošības negadījumi laika posmā no 2015. līdz 2022. gadam, identificējot cilvēkfaktora ietekmi uz negadījumu cēloņiem.

Atbalstot jaunu nozares speciālistu izglītību, 2023. gadā LDZ CARGO nodrošināja prakses vietas Rīgas Tehniskās universitātes Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes studiju programmas "Dzelzceļa inženierija" studentiem, kā arī PIKC "Rīgas Valsts tehnikums" un Liepājas Valsts tehnikuma studentiem.

2023. gadā LDZ CARGO turpināja savu darbinieku izglītošanu, nodrošinot apmācības gan uzņēmuma ietvaros, gan arī piesaistot ārējos resursus visu līmeņu darbiniekiem. 2023. gada otrajā pusgadā sadarbībā ar Komerccizglītības centru LDZ CARGO visu līmeņu vadītājiem tika organizētas mācības par uzņēmuma interesēto pušu kartēšanu un pārmaiņu vadību. LDZ CARGO trīs vadītāji 2023. gada beigās ir absolvējuši koncerna "Latvijas dzelzceļš" Vadītāju akadēmiju, iegūstot jaunas zināšanas un paplašinot profesionālo redzesloku.

5. NEFINANŠU PAZIŅOJUMS

"Latvijas dzelzceļš" koncernā 2023. gadā vidēji strādāja 6 219 darbinieki, no kuriem daļa dzīvo un strādā reģionos, t.sk. pilsētās un novados ar salīdzinoši mazāku tirgū pieejamo darba vietu skaitu, tādējādi darbs *Koncernā* šiem darbiniekiem ļauj gan nodrošināt to ģimenes, gan veikt nodokļu nomaksu savas nākotnes nodrošināšanai un pašvaldības budžeta vajadzībām, gan arī veikt cita veida netiešu ieguldījumu Latvijas tautsaimniecībā.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna darbinieki, kas strādā gan valdošajā uzņēmumā, gan atkarīgajās sabiedrībās, nodrošina publiski pieejamās dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, pasažieru un kravu pārvadājumu realizāciju, ritošā sastāva apkopi un remontu un citus pakalpojumus, tādējādi sniedzot nozīmīgu ieguldījumu sabiedriskā transporta pieejamībā un kopējā Latvijas iedzīvotāju un kravu mobilitātē.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna korporatīvās vērtības, kā arī profesionālās rīcības un ētikas principi, kas nodrošina vērtēšanu pret iespējamu korupciju, interešu konflikta situāciju rašanos, prettiesisku iekšējās informācijas izmantošanu un jebkuru citu nelikumīgu un neētisku rīcību, ir noteikti "Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodeksā.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodekss apkopo *Koncerna* valdošā uzņēmuma VAS "Latvijas dzelzceļš" un atkarīgo sabiedrību ar ierobežotu atbildību komercdarbības labās prakses un darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus.

Viens no ētikas pamatprincipiem, kas ir gan iestrādāts Ētikas kodeksā, gan arī tiek īstenots ikdienā, ir vienlīdzības princips - darba tiesiskajās attiecībās priekšroka netiek dota konkrētās rases, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības pārstāvim vai atkarībā no personas nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā vai ģimenes stāvokļa, seksuālās orientācijas vai citiem apstākļiem, bet darba tiesiskās attiecības tiek balstītas tikai uz profesionāliem kritērijiem.

Darbinieki *Koncernā* netiek diskriminēti arī pēc to pārstāvētās tautības. Lai gan *Koncernā* netiek uzskaitīts konkrēts katrai tautībai piederošo darbinieku skaits, tomēr *Koncernā* strādā dažādu tautību pārstāvji. Kopā ar latviešu tautības darbiniekiem *Koncernā* ir nodarbināti arī krievu, baltkrievu, poļu, ukraiņu, lietuviešu un citu tautību pārstāvji.

Dzelzceļa darbība ir cieši saistīta arī ar vides faktoriem un tā ietekmi uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Viens no aktuālajiem jautājumiem ir saistīts ar dzelzceļa satiksmes, jo īpaši kravu satiksmes, radīto troksni un tā ietekmi uz tuvumā dzīvojošo cilvēku veselību un labbūtību. Lai mazinātu trokšņu un vibrāciju radīto ietekmi, ir izstrādāts un tiek īstenots "VAS "Latvijas dzelzceļš" rīcības plāns trokšņa mazināšanai līdz 2023. gadam", kurā ir definēti uzdevumi un mērķi trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti, lielāku par 30 000 vilcieniem gadā. 2023. gadā, balstoties uz 2022. gadā Satiksmes ministrijas apstiprinātajām trokšņa stratēģiskajām kartēm, *Latvijas dzelzceļš* izstrādāja Rīcības plānu trokšņu mazināšanai laika periodam no 2024. līdz 2028. gadam.

Latvijas dzelzceļš ir publiskās dzelzceļa infrastruktūras uzturētājs, kura pienākums ir ne vien rūpēties par dzelzceļa kvalitāti, drošību un attīstību, bet arī saglabāt tās dzelzceļa vēstures liecības, kas stāsta par dzelzceļa nozares vēsturi Latvijā no tās pirmsākumiem. Galvenais dzelzceļa nozares mantojuma glabātājs ir Latvijas dzelzceļa vēstures muzejs.

Visā "Latvijas dzelzceļš" koncernā spēkā ir Personāla vadības un atalgojuma politika, kas ir saistoša gan *Koncerna* valdošajam uzņēmumam - VAS "Latvijas dzelzceļš", gan atkarīgajām sabiedrībām. Politika ir izstrādāta ar mērķi noteikt vienotas personāla vadības, attīstības un atalgojuma vadlīnijas, nostādnes, pamatprincipus, galvenās atbildības un darbības jomas *Koncernā*. Atalgojuma politikas pamatzdevums ir sekmēt darbinieku motivāciju sasniegt stratēģiskos mērķus, kā arī veicināt ikviena darbinieka iesaistīšanos darba izpildes kvalitātes uzlabošanā. Vienlaikus politikas mērķis ir nodrošināt darbiniekiem atbilstošu un konkurētspējīgu darba samaksu par viņu darbu un ieguldījumu *Koncerna* mērķu sasniegšanā un veicināt darbinieku kompetenču attīstību. *Koncerna* atalgojuma sistēmas pamatprincipi ir: taisnīgums, caurskatāmība, konkurētspēja un atbilstība finanšu iespējām, mērķtiecība, kā arī atbilstība ārējiem tiesību aktiem.

Lai regulētu darbinieku rīcību saskarsmē ar piegādātājiem, sadarbības partneriem, kā arī saistībā ar komandējumu organizēšanu un dāvanu pieņemšanu, kā arī noteiktu darbības, ja radušās aizdomas par iespējami koruptīviem vai krāpšanas gadījumiem, ir apstiprināta *Koncerna* Krāpšanas novēršanas politika, kura ir cieši saistīta ar valsts normatīvo regulējumu - Ministru kabineta noteikumiem Nr. 630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā" un Trauksmes celšanas likumu.

Viens no *Koncerna* stratēģiskajiem mērķiem ir samazināt sadursmēs ar vilcieni traumēto un bojā gājušo skaitu. Tādējādi *Koncerna* Satiksmes drošības politika ir viens no uzņēmuma drošības pārvaldības sistēmas pamatelementiem. Politikas mērķis ir noteikt vienotus satiksmes drošības pārvaldības principus un rīcības virzienus, ievērojot satiksmes drošības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasības, lai nepieļautu nepieņemama riska iestāšanos. Līdzās infrastruktūras drošības uzlabojumiem, viena no iespējām ir sabiedrības informēšana un izglītošana par drošu uzvedību dzelzceļa infrastruktūras tuvumā un sliežu šķērsošanu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" ik gadu rīko drošības kampaņas, kuru mērķis ir informēt un izglītēt sabiedrību par drošību dzelzceļa tuvumā. 2023. gadā *Latvijas dzelzceļa* pārstāvji vadīja arī drošības stundas skolās un pirmsskolas mācību iestādēs, kur bērni vecumam atbilstošā veidā tiek apmācīti, kā pareizi un droši uzvesties dzelzceļa tuvumā un vilcienā, kā arī uzzina daudz interesanta par dzelzceļu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" 2023. gada budžetā noteikto nefinanšu mērķu izpilde ir šāda:

STRATĒĢISKIE VIRZIENI	DARBĪBAS RĀDĪTĀJI	2023. GAD A PLĀNS	2023. GADA IZPILDE
Pārvaldība	Dzelzceļa infrastruktūras pamatdarbības izmaksas uz galveno sliežu ceļu km, tūkst. EUR	76,1	65,9
	Galveno sliežu ceļu izvērstais garums, km	2 213,1	2 216,5
	Nopietnu negadījumu skaits uz miljonu vkm, skaits	1,1	0,68
Mobilitāte	Pasažieru vilcienu iecirkņa vidējais ātrums, km/h	50,0	55,2
	Dzelzceļa pasažieru pārvadājumu īpatsvars no kopējā sabiedriskā transporta pārvadājumu apjoma, %	9,0%	9,1%
	LDZ CARGO tirgus daļa Baltijā, %	24,5%	32,7%
Komerציālā darbība	Pārvadātās dzelzceļa kravas, izmantojot LDz infrastruktūras tīklu, milj. t	15,9	15,6
Ilgtspēja un cilvēkkapitāls	Ilgtspējas indekss, līmenis	Zelts	Zelts
	Darbinieku apmierinātības vērtējums, %	75,0%	74,0%

Nav sasniegti nefinanšu mērķi, kas saistīti ar kravu apjomu izpildi, jo dažādu ekonomisku, ģeopolitisku procesu rezultātā 2023. gadā turpinājās iepriekšējos gados sākušās kravu pārvadājumu samazināšanās tendences. Kravu pārvadājumu apjoma samazināšanos būtiski ietekmēja starptautiskās

sankcijas, kas tika piemērotas Krievijas un Baltkrievijas uzņēmumiem, personām un precēm pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā.

Informācija par *Koncerna* attīstību, darbības rezultātiem un finansiālo stāvokli sniegta iepriekšējos Vadības ziņojuma punktos un gada pārskata pielikumos.

6. INFORMĀCIJA PAR GALVENAJIEM AR KORPORATĪVĀS SOCIĀLĀS ATBILDĪBAS JOMĀM SAISTĪTAJIEM RISKIEM

Satiksmes drošības riski

VAS "Latvijas dzelzceļš" kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs atbild par dzelzceļa infrastruktūras kontroles un drošības sistēmu vadību un aktīvi vada riskus, kas saistīti ar dzelzceļa satiksmes drošību. VAS "Latvijas dzelzceļš" izveidotā drošības pārvaldības sistēma ir integrēta pārvaldības un pamatdarbības procesos un ietver dzelzceļa infrastruktūras drošas attīstības, uzturēšanas un ekspluatācijas īpašo prasību ievērošanai nepieciešamās procedūras, iekļaujot arī kustības vadības un signalizācijas sistēmas uzturēšanas un ekspluatācijas procedūras, un personāla kompetenču pārvaldību.

Satiksmes drošības stāvokļa uzraudzībai atbilstoši "Latvijas dzelzceļš" koncerna "Satiksmes drošības politikai" ir ieviesta Satiksmes drošības iekšējās uzraudzības sistēma, kas ir periodisks preventīvo pasākumu komplekss. Galvenie sistēmas instrumenti ir satiksmes drošības stāvokļa monitorings, dzelzceļa infrastruktūras apskates, dažādas pārbaudes, tehniskās revīzijas, dzelzceļa speciālistu tehniskās mācības, satiksmes drošības instruktāžas.

Saskaņā ar "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības politiku neatkarīgi no atsevišķu risku vērtējumiem un veiktajiem kontroles pasākumiem, lēmumu pieņemšanā Koncernā par prioritāru risku noteikts satiksmes drošības apdraudējums un prioritāri īstenojami satiksmes drošības risku mazināšanas un kontroles pasākumi.

Vides riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības vada riskus, lai nodrošinātu darbības atbilstību ES un nacionālā līmenī pieņemto tiesību aktu prasībām, tajā skaitā, kas attiecas uz klimata kontroli un vidi, un prasību integrēšanu *Latvijas dzelzceļa* darbībā, kā arī globālo klimata prasību nodrošināšanu. Esošā vides risku pārvaldība ietver ārējā regulējuma pārņemšanu "Latvijas dzelzceļš" koncerna vides un energopārvaldības politikā un no tās izrietošajos noteikumos, Vides un energopārvaldības programmā:

- *Koncernā* ir ieviesta sertificēta vides un energopārvaldības sistēma (nepārtraukta nozīmīgo energopatēriņa jomu un ietekmes uz vidi analīze), atbilstoši ISO 50 001:2018 un ISO14 001:2015 standartu prasībām.
- Regulāri tiek nodrošināts vides monitorings (grunts un gruntsūdens, notekūdeņi un lietus ūdeņi, trokšņa līmenis un piesārņojošo vielu emisijas gaisā), ar naftas produktiem piesārņoto, t.sk., vēsturiski piesārņoto, vietu apsekošana, izpēte, sanācijas pasākumi pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros.
- Ir nodrošinātas periodiskas darbinieku apmācības - zināšanu celšanai un pārbaudei, kā arī darbinieku informēšana par uzņēmuma aktualitātēm vides un energopārvaldības jomā.
- Kopīgi ar citiem valsts dienestiem tiek organizētas Civilās aizsardzības un katastrofas novēršanas mācības.
- *Koncernā* tiek veicināta vidi saudzējoša domāšana darbinieku vidū, tādējādi sniedzot pastarpinātu ieguldījumu vides aizsardzībā, kas neattiecas tikai uz saimniecisko darbību.

Darba vides riski

Koncerna sabiedrību pamatdarbības nodrošināšanai darbs notiek tiešā sliežu ceļu tuvumā, t.i. paaugstinātas bīstamības apstākļos un katram darbiniekam ir stingri jāievēro visas darba aizsardzības prasības, tostarp augstas redzamības aizsargapģērba valkāšana un nepārtraukta modrība par ritošā sastāva pārvietošanos, atrodoties paaugstinātas bīstamības joslā. Risku pārvaldība tiek nodrošināta saskaņā ar "Latvijas dzelzceļš" koncerna Darba aizsardzības politiku. *Koncerna* sabiedrības uztur un pilnveido darba aizsardzības sistēmas, tiek veikts regulārs darba vides risku izvērtējums *Sabiedrībā* esošiem amatiem un visās darba vietās.

Darba aizsardzības nodrošināšanas procesā prioritāte vērsta uz preventīvām darbībām, lai nepieļautu (novērstu) darbinieku drošībai bīstamus un veselībai kaitīgus darba vides riskus. Praktiski, apmācot darbiniekus *Latvijas dzelzceļa* Mācību centrā pēc apstiprinātām programmām, izstrādājot darba aizsardzības instrukcijas, tiek pielietots "Darba aizsardzības instrukcijas satura un struktūras paraugs" (Ministru kabineta 10.08.2010. noteikumu Nr. 749 2. pielikums), kurš sevī ietver drošu darba veikšanas procesu uzsākot darbu, veicot darbu un beidzot darbu, un darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās.

Krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības savā ikdienas darbā ievēro krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanas pamatprasības. *Koncernā* tiek īstenota Krāpšanas novēršanas politika, kas veido iekšējās kontroles vidi, lai nodrošinātu krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, traucsmes celšanas sistēmas darbību un ikdienas rīcības atbilstību tiesību aktiem.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodekss nosaka darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. *Koncerna* sadarbības partneri, parakstot līgumu, apliecina, ka ir iepazinušies ar *Koncerna* mājas lapā www.ldz.lv publicētajiem "Latvijas dzelzceļš" koncerna sadarbības partneru biznesa ētikas pamatprincipiem, atbilst tiem un apņemas arī turpmāk strikti tos ievērot un nodrošināt, ka tos ievēro arī tā darbinieki un ar līguma izpildi saistītie apakšuzņēmēji.

Atbilstības riski

Koncerna sabiedrības vada riskus un veic nepieciešamos pasākumus darbības atbilstības nodrošināšanai. *Koncernā* tiek īstenota vienota tiesiskā nodrošinājuma politika ar mērķi nodrošināt attiecināmo tiesību normu vienveidīgu un pareizu piemērošanu. *Koncerna* sabiedrību darbība tiek organizēta ņemot vērā ārējo tiesību aktu, tostarp, starptautisko sankciju regulējuma prasības.

Reputācijas riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības veic pasākumus reputācijas risku novēršanai un mazināšanai gan tīši vai netīši radītu ārēju notikumu rezultātā, gan iekšējās komunikācijas kļūdas vai darbinieku neatbilstošas rīcības dēļ. Riska pārvaldīšanai ikdienas procesos savlaicīgi tiek identificētas potenciālās komunikācijas tēmas un komunikācijas riski, tiek veikts pastāvīgs mediju, publiskās vides un sabiedrības viedokļa monitorings, nodrošināta komunikācija par *Koncerna* darbību, veicināta sabiedrības informētība un izpratne par *Koncerna* darbības virzieniem un tā aktualitātēm.

7. FILIĀLES UN PĀRSTĀVNICĪBAS ĀRVALSTĪS

Latvijas dzelzceļam nav ārvalstu filiāles un pārstāvniecības ārvalstīs.

2023. gada februārī tika slēgta *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Krievijas galvaspilsētā Maskavā, kas pastāvēja kopš 2012. gada.

2023. gada decembrī tika slēgta *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā, kas pastāvēja kopš 2017. gada.

SIA "LDZ CARGO" 2023. gada 19. jūnijā reģistrēta filiāle Igaunijā.

8. ĢEOPOLITISKĀ SITUĀCIJA UN TĀS IETEKME UZ KONCERNA SPĒJU TURPINĀT DARBĪBU

Ārējie faktori, kas saistīti ar ģeopolitisko situāciju, karu Ukrainā un noteiktajām starptautiskajām ekonomiskajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju, kā arī Krievijas iekļaušana zemu nodokļu vai beznodokļu valstu un teritoriju sarakstā liecina, ka situācija, kas saistīta ar kravu pārvadājumu apjomiem, nākotnē būtiski neuzlabosies. Saskaņā ar *Sabiedrības* aplēsēm Krievijas graudu importa aizlieguma ietekme uz *Sabiedrības* ieņēmumiem nebūs būtiska.

Pēc 2022. gada 24. februārī notikušā Krievijas iebrukuma Ukrainā pret Krieviju un Baltkrieviju tiek vērstas plašas ekonomiskās un politiskās sankcijas. Sankcijām bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību, jo bija nepieciešams pārskatīt iekšējos sankciju pārvaldības procesus, kā arī novirzīt papildus resursus sankciju pārbaudēm, veicot gan sadarbības partneru, gan pārvadāto kravu pārbaudes.

Ņemot vērā *Sabiedrības* sadarbību ar Krievijas un Baltkrievijas sadarbības partneriem, kā arī tās darbības specifiku, karadarbība Ukrainā neapšaubāmi atstāja un turpinās atstāt iespaidu uz *Sabiedrības* darbību gan 2024. gadā, gan turpmāk. Spēkā esošie ierobežojumi ir veicinājuši kravu apgrozījuma samazināšanos un ir grūti paredzēt iespējamo papildus sankciju ietekmi uz *Sabiedrības* darbību nākotnē. Ievērojot ar sankcijām saistītos riskus, ir veikti sekojoši pasākumi:

1) *Sabiedrībā* ir izveidota atsevišķa par sankciju pārbaudi atbildīga Sankciju daļa un Sankciju komisija, pastiprinot informācijas apmaiņu par sankciju pārbaudēm *Koncerna* ietvaros.

2) *Koncernā* ir izstrādāta un ieviesta "Latvijas dzelzceļš" koncerna Sankciju politika, nodrošinot vienādu pieeju sankciju pārbaudēm visā *Koncernā*.

3) Vērtējot riskus, kas saistīti ar būtiski paplašinātiem sektorālo sankciju sarakstiem, *Sabiedrība* pastiprināja kravu pārbaudes procedūras, pastiprināti vērtējot kravu veidus un to atbilstību noteiktajām sektorālajām sankcijām.

4) Visas sankciju sarakstos iekļautās personas ir atspoguļotas *Sabiedrības* uzturētajā informācijas sistēmā (IS) Sankcijas, kas nodrošina visu klientu un sadarbības partneru ikdienas automātisku pārbaudi uz sakrītību ar sankcionēto personu sarakstiem. IS Sankcijas saraksti tiek atjaunoti katru dienu, automātiski sazinoties ar oficiālajām vietnēm, kas uztur ziņas par Latvijas Republikas, Eiropas Savienības, ANO un OFAC sankcijām.

5) 2024. gadā turpinās darbs pie IS Sankcijas pilnveidošanas, kā arī pie sankciju jomas stiprināšanas *Sabiedrībā*, veicot virkni tehnisku uzlabojumu.

Sabiedrības vadība apzinās nenoteiktību, kas saistīta ar turpmāku situācijas attīstību, un arī turpmāk ik dienas sekos līdzi notikumu attīstībai, kā arī to iespējamai ietekmei uz *Sabiedrības* darbību.

Tomēr, neskatoties uz sarežģīto situāciju, *Latvijas dzelzceļa* vadība ir pārliecināta, ka konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanā ir piemērojams darbības turpināšanas princips, kas pamatots ar uzsāktu jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, krīzes plāna izpildi un organizatorisko un tehnoloģisko procesu pārskatīšanu, kas ir rezultējies un arī turpmāk rezultēsies izmaksu samazināšanā, valsts līdzekļu finansējuma saņemšanu par 2022. gadu Daudz gadu līguma "Par VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu", kurš bija noslēgts starp VAS "Latvijas dzelzceļš" un Satiksmes ministriju, ietvaros, un nepieciešamā valsts līdzekļu finansējuma saņemšanu par 2023. gadu atbilstoši Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļai. Turklāt, 2024. gadā turpināsies darbs pie jaunā *Koncerna* biznesa modeļa un *Sabiedrības* vidēja termiņa darbības stratēģijas līdz 2025. gadam īstenošanas. Norit darbs ar Satiksmes ministriju pie jauna līguma sagatavošanas VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu līdzsvara nodrošināšanai, jo 2018. gadā noslēgtais Daudz gadu līgums zaudēja spēku 2022. gada 31. decembrī.

Latvijas dzelzceļa galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs.

2023. gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20. SGS "Valsts atbalsts" minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, ir atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Kritēriji, lai *Sabiedrība* saņemtu finanšu līdzsvara maksājumu, ir Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā noteikto finanšu līdzsvara nosacījumu neizpilde. Ņemot vērā to, ka 2023. gadā *Sabiedrība* neizpildīja Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā paredzētos finanšu līdzsvara nosacījumus, attiecīgi izpildījās kritēriji Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā paredzēto finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanai.

Lai arī pastāv pārliecība par finanšu līdzekļu saņemšanu, pastāv nenoteiktība attiecībā uz *Sabiedrībai* nepieciešamo papildu finanšu līdzekļu saņemšanas laiku. Šī nenoteiktība attiecas gan uz līdzekļiem, lai kompensētu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas pilnā apmērā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai visa 2024. gada laikā, gan uz līdzekļiem *Latvijas dzelzceļa* finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

9. NOTIKUMI PĒC 2023. GADA PĀRSKATA SASTĀDĪŠANAS DATUMA

Kopš pārskata gada beigām nav bijuši notikumi, kam būtu būtiska ietekme uz 2023. gada konsolidētajos finanšu pārskatos uzrādīto informāciju.

10. PAZIŅOJUMS PAR VALDES ATBILDĪBU

Koncerna Mātes sabiedrības valde (turpmāk tekstā – *Vadība*) ir atbildīga par *Koncerna* konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētie finanšu pārskati no 18. līdz 60. lapai ir sagatavoti, pamatojoties uz grāmatvedības ierakstiem un attaisnojuma dokumentiem, un sniedz patiesu priekšstatu par *Koncerna* finansiālo stāvokli 2023. gada 31. decembrī, tā 2023. gada darbības rezultātiem un naudas plūsmām.

Iepriekš minētie konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar Eiropas Savienībā (ES) apstiprinātajiem SFPS Grāmatvedības standartiem, balstoties uz uzņēmējdarbības turpināšanas principu. Konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanas gaitā *Vadības* pieņemtie lēmumi un izdarītie novērtējumi ir bijuši piesardzīgi un pamatoti.

Koncerna Vadība ir atbildīga par atbilstošas uzskaites sistēmas nodrošināšanu, *Koncerna* aktīvu saglabāšanu, kā arī par krāpšanas un citu *Koncernā* izdarītu pārkāpumu atklāšanu un novēršanu. *Vadība* ir atbildīga par Latvijas Republikas likumdošanas prasību izpildi.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Plavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI

KONSOLIDĒTAIS PEĻŅAS VAI ZAUDĒJUMU PĀRSKATS PAR 2023. GADU

	PIELIKUMS	2023	(EUR'000) 2022
Ieņēmumi	4	263 529	254 788
Pārējie ieņēmumi	5	26 859	27 580
Pamatdarbības ieņēmumi kopā		290 388	282 368
Preču, materiālu un pakalpojumu izmaksas	6	(89 040)	(84 323)
Personāla izmaksas	7	(133 961)	(124 314)
Nolietojums, amortizācija un vērtības samazinājums	8	(54 635)	(60 888)
Pārējās izmaksas	9	(9 509)	(13 148)
Pamatdarbības izmaksas kopā		(287 145)	(282 673)
Pamatdarbības peļņa/(zaudējumi)		3 243	(305)
Finanšu ieņēmumi	10	65	-
Finanšu izmaksas	10	(4 522)	(1 803)
Zaudējumi pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa		(1 214)	(2 108)
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	11	(2 017)	(260)
Pārskata gada zaudējumi		(3 231)	(2 368)

Pielikumi no 25. līdz 60. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R. Pļavnieks

Valdes locekle

V. Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktora vietniece ekonomikas jautājumos

T. Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR 2023. GADU

	2023	(EUR'000) 2022
Pārskata gada zaudējumi	(3 231)	(2 368)
Posteņi, kuri netiks pārklasificēti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā:	(2 488)	(7 105)
<i>Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšana</i>	(2 488)	(7 105)
Pārskata gada pārējie izdevumi	(2 488)	(7 105)
Pārskata gada apvienotie izdevumi	(5 719)	(9 473)
<i>Pārskata gada apvienotie izdevumi, kas attiecināmi uz Koncerna mātes sabiedrības akcionāru</i>	(5 719)	(9 473)

Pielikumi no 25. līdz 60. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Plavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktora vietniece ekonomikas jautājumos

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI

2023. GADA 31. DECEMBRĪ

AKTĪVI	PIELIKUMS	31.12.2023.	31.12.2022.
(EUR'000)			
Ilgtermiņa ieguldījumi			
Pamatlīdzekļi	13	694 812	680 373
Nemateriālie ieguldījumi	12	4 347	3 488
Tiesības lietot aktīvus	14	3 578	5 557
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem		25 871	29 787
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi		74	74
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā		728 682	719 279
Apgrozāmie līdzekļi			
Krājumi	15	13 845	14 181
Pircēju un pasūtītāju parādi un citi debitori	16	16 137	15 422
Uzkrātie ieņēmumi	17	46 798	24 359
Nauda un naudas ekvivalenti	18	39 203	80 388
Apgrozāmie līdzekļi kopā		115 983	134 350
Aktīvi kopā		844 665	853 629

(turpinājums nākamajā lapā)

KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI

2023. GADA 31. DECEMBRĪ (TURPINĀJUMS)

(EUR'000)

PASĪVI	PIELIKUMS	31.12.2023.	31.12.2022.
Pašu kapitāls un saistības			
Pašu kapitāls			
Uz <i>Koncerna</i> mātes sabiedrības akcionāriem attiecināmais:			
Akciju kapitāls (pamatkapitāls)	19	327 622	327 622
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	20	26 493	28 981
Rezerves un nesadalītā peļņa	20	38 114	38 857
Pašu kapitāls kopā		392 229	395 460
Saistības			
Ilgtermiņa saistības			
Atliktā nodokļa saistības	11	1 781	1 863
Uzkrājumi	21	5 859	5 838
Aizņēmumi no kredītiestādēm	22	53 988	66 309
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	23	5 082	6 824
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem		767	1 356
Nomas saistības		2 163	3 378
Nākamo periodu ieņēmumi	24	274 888	265 445
Ilgtermiņa saistības kopā		344 528	351 013
Īstermiņa saistības			
Aizņēmumi no kredītiestādēm	22	32 321	24 247
Uzkrājumi	21	1 828	763
Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori		33 082	39 343
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	23	20 257	20 330
Nomas saistības		1 442	2 234
Nākamo periodu ieņēmumi	24	18 978	20 239
Īstermiņa saistības kopā		107 908	107 156
Saistības kopā		452 436	458 169
Pašu kapitāls un saistības kopā		844 665	853 629

Pielikumi no 25. līdz 60. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Pļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktora vietniece ekonomikas jautājumos

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS

(EUR'000)

UZ KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBAS AKCIONĀRIEM ATTIECINĀMAIS

	PAMAT-KAPITĀLS	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMU PĀRVĒRTĒŠANAS REZERVE	REZERVES UN IEPRIEKŠĒJO GADU NESADALĪTĀ PELŅA	NESADALĪTĀ PELŅA VAI NESEGTO ZAUDĒJUMI	PAŠU KAPITĀLS KOPĀ
Par 2022. gadu					
01.01.2022.	289 142	36 086	68 691	3 909	397 828
2021. gada peļņa pārvietota uz iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu	-	-	3 909	(3 909)	-
Pamatkapitāla palielināšana	38 480	-	(38 480)	-	-
Darījumi ar Koncerna akcionāriem	38 480	-	(34 571)	(3 909)	-
Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšana	-	-	7 105	-	7 105
Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšanas ietekme uz pārējiem apvienotajiem ienākumiem	-	(7 105)	-	-	(7 105)
Pārskata gada zaudējumi	-	-	-	(2 368)	(2 368)
Pārskata gada apvienotie izdevumi	-	(7 105)	-	(2 368)	(9 473)
31.12.2022.	327 622	28 981	41 225	(2 368)	395 460
Par 2023. gadu					
01.01.2023.	327 622	28 981	41 225	(2 368)	395 460
2022. gada zaudējumi pārvietoti uz iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu	-	-	(2 368)	2 368	-
Darījumi ar Koncerna akcionāriem	-	-	(2 368)	2 368	-
Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšana	-	-	2 488	-	2 488
Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšanas ietekme uz pārējiem apvienotajiem ienākumiem	-	(2 488)	-	-	(2 488)
Pārskata gada zaudējumi	-	-	-	(3 231)	(3 231)
Pārskata gada apvienotie izdevumi	-	(2 488)	-	(3 231)	(5 719)
31.12.2023.	327 622	26 493	41 345	(3 231)	392 229

Pielikumi no 25. līdz 60. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R. Pļavnieks

Valdes locekle

V. Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktora vietniece ekonomikas jautājumos

T. Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2023. GADU

(sagatavots, izmantojot netiešo metodi)

	PIELIKUMS	2023	(EUR'000) 2022
Pamatdarbības naudas plūsma			
Zaudējumi pirms nodokļiem		(1 214)	(2 108)
Korekcijas:			
Pamatlīdzekļu nolietojums un citas vērtības samazinājuma korekcijas		34 796	44 877
Nemateriālo ieguldījumu amortizācija un citas vērtības samazinājuma korekcijas	12	1 189	657
Peļņa no ārvalstu valūtas kursu svārstībām	5	(164)	(189)
Zaudējumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas, neto		-	10
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	10	(65)	-
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	10	4 522	1 803
Peļņa pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa kreditoru atlikumu izmaiņu ietekmes korekcijām		39 064	45 050
Korekcijas:			
Debitoru parādu atlikumu pieaugums/ samazinājums		(23 103)	13 075
Krājumu atlikumu samazinājums		388	4 600
Piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējiem kreditoriem maksājamo parādu atlikumu samazinājums/ pieaugums		(9 617)	1 867
Bruto pamatdarbības naudas plūsma		6 732	64 592
Izdevumi procentu maksājumiem		(4 386)	(1 682)
Izdevumi uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumiem	11	(2 099)	(244)
Pamatdarbības neto naudas plūsma		247	62 666
Ieguldīšanas darbības naudas plūsma			
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde		(66 679)	(46 294)
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu pārdošanas		2 990	1 875
Saņemtās subsīdijas vai dotācijas	24	28 139	30 098
Saņemtie procenti		65	-
Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma		(35 485)	(14 321)

(turpinājums nākamajā lapā)

KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS

PAR 2023. GADU (TURPINĀJUMS)

	PIELIKUMS	2023	(EUR'000) 2022
Finansēšanas darbības naudas plūsma			
Saņemtie aizņēmumi	22	20 000	-
Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai	22	(24 247)	(30 060)
Nomas saistību maksājumi		(1 781)	(2 607)
Finansēšanas darbības neto naudas plūsma		(6 028)	(32 667)
Valūtas kursu svārstību rezultāts		81	88
Naudas un tās ekvivalentu izmaiņas pārskata gadā		(41 185)	15 766
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā		80 388	64 622
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	18	39 203	80 388

Pielikumi no 25. līdz 60. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Plavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktora vietniece ekonomikas jautājumos

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI

1. VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA

Koncerns pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, sniedz dzelzceļa transporta pakalpojumus un ar tiem saistītus pakalpojumus.

Koncerna mātes sabiedrība – valsts akciju sabiedrība “Latvijas dzelzceļš” ir *Koncerna* valdošā sabiedrība un publiskās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja funkciju veicējs.

Koncerna mātes sabiedrība ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā kā valsts akciju sabiedrība un tā 100% pieder Latvijas Republikai. *Koncerna* mātes sabiedrības juridiskā adrese ir Emīlijas Benjamiņas iela 3, Rīga, LV-1547, Latvija.

Visas *Koncernā* ietilpstošās sabiedrības ir reģistrētas Latvijā un *Koncerna* mātes sabiedrībai tajās ir tieša izšķiroša ietekme. *Koncernā* ietilpst:

NOSAUKUMS	DARBĪBAS VEIDS
SIA “LDZ CARGO”	kravu pārvadājumi
SIA “LDZ ritošā sastāva serviss”	ritošā sastāva uzturēšana un remonts lokomotīvu, sliežu ceļu mašīnu, mehānismu nomas pakalpojumi
SIA “LDZ apsardze”	apsardzes pakalpojumi
SIA “LDZ Loģistika”	transporta ekspedīcijas un loģistikas pakalpojumi
AS “LatRailNet”	infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšana
SIA “LDZ infrastruktūra”	likvidēta 12.04.2023.

Konsolidētos finanšu pārskatus apstiprina akcionāru sapulce, kuru sasauca valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš” Valde pēc revidenta atzinuma un padomes ziņojuma saņemšanas.

2. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šie konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti, pamatojoties uz zemāk minētajiem grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas principiem. Šie principi ir attiecīgi pielietoti visiem salīdzinošajiem rādītājiem, ja vien nav norādīts citādi.

2.1. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šie konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar ES apstiprinātajiem SFPS Grāmatvedības standartiem (SFPS).

Konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti, balstoties uz sākotnējo izmaksu uzskaites metodi, izņemot pārvērtēšanas metodi kravas vagoniem kravu pārvadājumiem (iekļauti pamatlīdzekļos), piemērojot darbības turpināšanās principu.

Konsolidētie finanšu pārskati aptver laika periodu no 2023. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Lai sagatavotu konsolidētos finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, *Vadība* pamatojas uz zināmām aplēsēm un pieņēmumiem, kas ietekmē atsevišķos pārskatos atspoguļotos posteņu atlikumus, kā arī iespējamo saistību apmēru. Nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Jebkāda aplēšu izmaiņu ietekme tiek atspoguļota konsolidētajos finanšu pārskatos to noteikšanas brīdī. Lai gan šīs aplēses ir sagatavotas, balstoties uz visaptverošu *Vadības* rīcībā esošo informāciju par pašreizējiem notikumiem un darbībām, faktiskie rezultāti var atšķirties no tām. Būtiski pieņēmumi un spriedumi aprakstīti 3. pielikumā.

Pārskata gadā nav stājušies spēkā ES apstiprināti SFPS Grāmatvedības standarti, to grozījumi un to interpretāciju grozījumi, kuru ieviešanai bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību.

Ar 2024. gada 1. janvāri vai vēlāk stāsies spēkā sekojoši standartu grozījumi vai interpretācijas, kuri varētu ietekmēt *Sabiedrības* konsolidētos finanšu pārskatus un kuru ietekmi *Sabiedrības Vadība* pašlaik novērtē, tomēr sākotnējās aplēses liecina, ka tā nebūs būtiska:

- *Grozījumi 16. SFPS - Noma*: Nomas saistības pārdošanas un saņemšanas atpakaļnomā darījumos (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk).

- *Saistību klasifikācija kā īstermiņa vai ilgtermiņa - Grozījumi 1. SGS* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk).
- *Grozījumi 7. SGS Naudas plūsmas pārskats un 7. SFPS Finanšu instrumenti: Informācijas atklāšana: Piegādātāju finansēšanas vienošanās* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk, vēl nav apstiprināti ES).
- *Grozījumi 21. SGS Ārvalstu valūtas kursu izmaiņu ietekme* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk, vēl nav apstiprināti ES).

Koncerna Vadība papildus jau minētajiem ir veikusi citu standartu un interpretāciju, kas stāsies spēkā, sākot ar 2024. gada 1. janvāri, ietekmes novērtējumu un nesagaida to būtisku ietekmi uz *Koncerna* konsolidētajiem finanšu pārskatiem.

2.2. ĀRVALSTU VALŪTAS PĀRVĒRTĒŠANA

Uzskaites un pārskatu valūta

Koncerna konsolidēto finanšu pārskatu posteņi tiek uzskaitīti tās ekonomiskās vides valūtā, kurā *Koncerns* darbojas (uzskaites valūta). Konsolidēto finanšu pārskatu posteņi ir uzrādīti Latvijas Republikas oficiālajā valūtā *euro* (EUR), kas ir *Koncerna* pārskatu valūta. Visu *Koncernā* ietilpstošo sabiedrību uzskaites un pārskatu valūta ir EUR.

Darījumi un atlikumi ārvalstu valūtās

Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek pārrēķināti EUR pēc darījuma dienas sākumā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas publicētā EUR atsauces kursa. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā pārskata gada pēdējā dienā konsolidētajā finanšu pārskatā tiek norādīti, tos pārrēķinot EUR saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pēc Eiropas Centrālās bankas publicētā valūtas kursa, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās.

Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās, tiek atzītas konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

ĀRVALSTU VALŪTAS KURSI	VALŪTAS VIENĪBAS PAR 1 EUR 31.12.2023.	VALŪTAS VIENĪBAS PAR 1 EUR 31.12.2022.
USD	1.10500	1.06660
CHF	0.92600	0.98470

2.3. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

Nemateriālie ieguldījumi galvenokārt sastāv no programmatūras licencēm. Sākotnēji tos atzīst iegādes izmaksās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir noteikts un ierobežots lietošanas laiks. Turpmāk nemateriālie ieguldījumi tiek uzrādīti iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Turpmākās izmaksas tiek kapitalizētas, palielinot esošā nemateriālā ieguldījuma vērtību, vai atzītas kā atsevišķs nemateriāls ieguldījums tikai tad, ja no tiem *Koncernam* ir sagaidāmi nākotnes ekonomiskie labumi un šīs izmaksas ir iespējams ticami noteikt. Pārējās izmaksas tiek norakstītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā to rašanās brīdī.

Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, lai norakstītu to iegādes vērtību lietderīgās izmantošanas perioda laikā un to iekļauj attiecīgā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatā nemateriālie ieguldījumi tiek nolietoti 5 gadu laikā.

2.4. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi tiek atzīti saskaņā ar iegādes izmaksu metodi vai pārvērtēšanas metodi, kā aprakstīts zemāk, atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkuru uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir nepieciešams.

Dzelzceļa ritošo sastāvu kravu pārvadājumiem, izņemot dīzeļvilcienus un lokomotīves, uzskaita pēc pārvērtēšanas metodes, t.i. šie pamatlīdzekļi tiek pārvērtēti ne retāk kā reizi piecos gados, ar mērķi nodrošināt, ka to uzskaites vērtība būtiski neatšķiras no to patiesās vērtības pārskata gada beigās. Pārvērtēšanas rezultātā radušos uzskaites vērtības palielinājumu atzīst pārējo ienākumu sastāvā un kā

pārvērtēšanas rezervi pašu kapitāla sastāvā. Vērtības samazinājumi, kas attiecas uz pamatlīdzekļiem, kam iepriekš tika atzīts vērtības palielinājums, tiek atzīti pārējo ienākumu sastāvā un samazina pārvērtēšanas rezervi pašu kapitālā. Citos gadījumos pārvērtēšanas rezultātā radušos vērtības samazinājumu atzīst Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatlīdzekļu pārdošanas vai norakstīšanas gadījumā pārvērtēšanas rezerve, kas tikusi iekļauta pašu kapitālā, tiek pārklasificēta uz nesadalīto peļņu.

Pārvērtēšanas datumā uzkrātais nolietojums tiek izslēgts pret aktīva sākotnējo vērtību, neto summa tiek iekļauta pārvērtētajā vērtībā tā, lai pamatlīdzekļa bilances vērtība pēc pārvērtēšanas būtu vienāda ar tā pārvērtēto vērtību.

Pārējās pamatlīdzekļu kategorijas tiek uzskaitītas saskaņā ar iegādes izmaksu metodi, kur pamatlīdzekļus uzskaita to iegādes izmaksās, atskaitot uzkrāto nolietojumu un uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir bijis. Iegādes izmaksās iekļauj uz pamatlīdzekļa iegādā tieši attiecināmās izmaksas. *Koncerna* pašu izveidoto pamatlīdzekļu vērtība sastāv no materiālu cenas un tiešajām darba izmaksām, kā arī jebkurām citām izmaksām, kas tieši saistāmas ar pamatlīdzekļa nodrošināšanu darba stāvoklī tam paredzētajam mērķim, un pamatlīdzekļu nojaukšanas un aizvešanas izmaksām un vietas, kur pamatlīdzeklim jāatrodas, atjaunošanu. Tādu datorprogrammu iegādes izmaksas, kas ir cieši saistītas ar iekārtas funkcionalitāti un nevar tikt no tās atdalītas, tiek kapitalizētas kā šo iekārtu sastāvdaļa.

Koncerns kapitalizē pamatlīdzekļus, kuru vērtība pārsniedz 500 EUR un lietderīgās kalpošanas laiks pārsniedz vienu gadu. Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek kapitalizēti un atspoguļoti kā pamatlīdzekļi.

Ja atsevišķu pamatlīdzekļu sastāvdaļu lietderīgās kalpošanas laiki atšķiras, tie tiek uzskaitīti kā atsevišķas pamatlīdzekļu sastāvdaļas. Pamatlīdzekļu aplēstās atlikušās vērtības un lietderīgās kalpošanas laiki tiek pārskatīti un nepieciešamības gadījumā koriģēti katrā pārskata gada datumā.

Turpmākās izmaksas tiek iekļautas aktīva bilances vērtībā vai atzītas kā atsevišķs aktīvs tikai tad, kad pastāv liela varbūtība, ka ar šo posteni saistītie nākotnes saimnieciskie labumi ieplūdīs *Koncernā* un šī posteņa izmaksas var ticami noteikt. Pārējās pamatlīdzekļu kārtējā remonta un uzturēšanas izmaksas tiek iekļautas tā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā, kurā tās ir radušās.

Peļņa vai zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas tiek aprēķināti kā starpība starp pamatlīdzekļa bilances vērtību un pārdošanas rezultātā gūtajiem ieņēmumiem un iekļauti attiecīgā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Gadījumos, kad kāda pamatlīdzekļa bilances vērtība ir augstāka par tā atgūstamo vērtību, attiecīgā pamatlīdzekļa vērtība tiek nekavējoties norakstīta līdz tā atgūstamajai vērtībai (skat. 3. pielikumu).

Nolietojums

Pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nolietojums tiek iekļauts Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek nolietoti īsākajā no nomas perioda vai līdzīga pamatlīdzekļa lietderīgās kalpošanas laika pēc likmēm, kas pielietotas kategorijai, kurā ietilpst ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos. Zemei nolietojums netiek aprēķināts.

Koncerna pamatlīdzekļiem pārskata perioda nolietojuma summa tiek aprēķināta, piemērojot attiecīgajam pamatlīdzeklim noteikto kalpošanas laiku.

PAMATLĪDZEKĻI	KALPOŠANAS LAIKS
Ēkas un būves	10-130 gadi
Sliežu ceļi	10-90 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – vagoni tehnoloģiskām vajadzībām un kravu pārvadājumiem	22-40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – lokomotīves, dīzeļvilcieni un tehnoloģiskās iekārtas	5-40 gadi
Sliežu ceļu mašīnas	30 gadi
Skaitļošanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	3-10 gadi
Pārējie pamatlīdzekļi	5-30 gadi

Nepabeigtā celtniecība

Aktīvi, kuri iegādes brīdī nav gatavi paredzētajam pielietojumam vai ir uzstādīšanas procesā, ir klasificēti kā "Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas". Nepabeigtās celtniecības objektu sākotnējā vērtība tiek palielināta perioda laikā par aizņēmumu izmaksām un citām tiešajām izmaksām, kas saistītas ar attiecīgo objektu līdz tā nodošanai ekspluatācijā. Attiecīgā pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība netiek palielināta par aizņēmumu izmaksām periodos, kad netiek veikti aktīvi nepabeigtās celtniecības objekta attīstības darbi.

Brīdī, kad nepabeigtās celtniecības objekti ir gatavi savam paredzētajam pielietojumam, tie tiek pārklasificēti atbilstošā pamatlīdzekļu kategorijā un tiek uzsākta nolietojuma aprēķināšana. Nepabeigtās celtniecības objekti tiek regulāri novērtēti ar mērķi noteikt, vai tiem nav vērtības samazināšanās pazīmes.

2.5. MANTISKO UN NEMATERIĀLO AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Visiem *Koncerna* mantiskajiem, t.sk. tiesībām lietot aktīvus, un nemateriālajiem aktīviem ir noteikts lietderīgās izmantošanas periods (izņemot zemi un muzeja krājumus). Aktīvu, kas tiek pakļauti nolietojumam, vērtība tiek pārskatīta ikreiz, kad notikumi un apstākļi liecina par iespējamu to bilances vērtības neatgūstamību.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti vērtībā, kas ir starpība starp aktīva bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Atgūstamā vērtība ir augstākā no attiecīgā aktīva patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, un tā lietošanas vērtības. Lai noteiktu vērtības samazinājumu, aktīvi tiek sagrupēti, balstoties uz zemāko līmeni, kuram var identificēt naudas plūsmu (naudu ienesošās vienības). Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā bilances datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs nepastāv. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tādā apmērā, par cik attiecīgā aktīva bilances vērtība nepārsniedz to bilances vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

2.6. FINANŠU INSTRUMENTI

Finanšu instrumentu klasifikācija

Koncerna finanšu instrumenti sastāv no finanšu aktīviem (finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā un finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā) un finanšu saistībām (finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā).

Parāda instrumentu klasifikācija ir atkarīga no *Koncerna* finanšu aktīvu vadības ieviestā biznesa modeļa, kā arī no tā, vai līgumiskās naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem (TPPM). Ja parāda instrumentu tur, lai iekasētu naudas plūsmas, to var uzskaitīt amortizētajā iegādes vērtībā, ja tas atbilst TPPM prasībām. Finanšu aktīvi, kuru naudas plūsmas neatbilst TPPM prasībām, jāvērtē patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņā vai zaudējumos (PVPZA) (piemēram, atvasinātie finanšu instrumenti). Iegūtie atvasinātie instrumenti netiek atdalīti no finanšu aktīviem, bet tos iekļaujot finanšu aktīvu sastāvā, tiek izvērtētas TPPM prasības.

Pašu kapitāla instrumentus vienmēr vērtē patiesajā vērtībā. Tomēr *Vadībai* ir iespēja izdarīt neatsaucamu izvēli uzrādīt patiesās vērtības izmaiņu pārējos apvienotajos ienākumos, ja instrumentu netur tirdzniecības nolūkā. Ja pašu kapitāla instrumentu tur tirdzniecībai, izmaiņas patiesajā vērtībā jāuzrāda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Atzīšana un atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīvus un saistības atzīst brīdī, kad *Koncerns* ir kļuvis par līgumslēdzēju pusi un izpildījis darījuma nosacījumus, t.i., darījuma datumā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad *Koncerna* līgumsaistības uz finanšu aktīvu radīto naudas plūsmu izbeidzas vai, ja *Koncerns* nodod finanšu aktīvu citai pusei, vai arī, nododot būtiskākos aktīva riskus un no aktīva saņemamo atlīdzību, finanšu aktīvu iegādi un pārdošanu pamatdarbības ietvaros uzskaita tirdzniecības dienā, t.i., datumā, kad *Koncerns* nolēmj aktīvu nopirkt vai pārdot.

Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad saistības pamatā esošs pienākums tiek atsaukts, atcelts vai arī tam beidzas termiņš.

Novērtēšana

Sākotnējā atzīšanas brīdī finanšu instrumentus vērtē to patiesajā vērtībā. Finanšu aktīviem un finanšu saistībām amortizētajā iegādes vērtībā, sākotnējās atzīšanas brīdī patieso vērtību koriģē par darījuma izmaksām, kas ir tieši attiecināmas uz šo finanšu instrumentu.

Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā

Šajā kategorijā ietilpst *Koncerna* īpašumā esošie pašu kapitāla instrumenti, kas veido Pārējos vērtspapīrus un ieguldījumus. Šie ieguldījumi tiek uzrādīti ilgtermiņa aktīvu sastāvā, ja vien *Vadība* neplāno tos pārdot 12 mēnešu laikā no pārskata gada dienas. Šo finanšu aktīvu patieso vērtību nosaka, balstoties uz *Koncerna Vadības* izdarītajām aplēsēm, kuru pamatā ir šo ieguldījumu finanšu informācija. Izmaiņas patiesajā vērtībā tiek atspoguļotas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Dividendes no ieguldījumiem tiek atzītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā brīdī, kad *Koncernam* rodas likumīgas tiesības uz tām.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ir parāda instrumenti ar fiksētu vai nosakāmu maksājumu grafiku, kuri netiek turēti tirdzniecībai un kuru nākotnes naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ietver Pircēju, pasūtītāju parādus un citus debitorus, kā arī Naudu un naudas ekvivalentus. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificēti kā īstermiņa aktīvi, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tie tiek uzrādīti kā ilgtermiņa aktīvi. Īstermiņa debitoru parādi netiek diskontēti.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā un turpmāk uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmju metodi, atskaitot uzkrājumus vērtības samazinājumam.

Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē, norēķinu kontu atlikumiem un īstermiņa augsti likvidiem ieguldījumiem, kurus nepieciešamības gadījumā var viegli pārvērst naudā un kas nav pakļauti būtiskam vērtību izmaiņu riskam.

Vērtības samazinājums finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā

Vērtības samazinājums tiek atzīts atbilstoši sagaidāmo kredītzaudējumu (SKZ, expected credit loss) modelim. Modelim ir trīs pakāpju pieeja, kas balstās uz izmaiņām finanšu aktīva kredītqualitātē, salīdzinot ar sākotnējo atzīšanu. Sabiedrība finanšu aktīva sākotnējās atzīšanas brīdī atzīst tūlītējos zaudējumus, kas ir vienādi ar 12 mēnešu SKZ, arī tad, ja finanšu aktīvi ir bez vērtības samazināšanās pazīmēm (pircēju un pasūtītāju parādiem atzīst to mūža SKZ). Notiekot būtiskam kredītriska pieaugumam, vērtības samazinājumu mēra, izmantojot aktīva mūža SKZ, nevis 12 mēnešu SKZ.

Koncerns ir piemērojis 9. SFPS pieļautos operacionālos atvieglojumus attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādu vērtēšanu – pircēju un pasūtītāju parādus grupē pēc to kredītqualitātes un kavējuma dienām, piemērojot sagaidāmo kredītzaudējumu procentu katrai attiecīgajai grupai. SKZ likmes ir aplēstas, ņemot vērā pēdējo trīs gadu maksājumu vēsturi, koriģējot šo rādītāju ar mērķi ņemt vērā informāciju par tagadni un nākotnes prognozēm.

Saistīto pušu parādi, kā arī saistītajām pusēm izsniegtie aizdevumi, tiek izdalīti atsevišķā grupā, kuras SKZ rēķina, ņemot vērā ne tikai pagātnes pieredzi, bet arī to galējā īpašnieka – Latvijas Republikas – kredītreitingu un nākotnes attīstības prognozes. Aizdevumi, kas izsniegti meitas sabiedrībām, tiek uzskatīti par aktīviem ar tādu kredītrisku, kas nav būtiski palielinājies kopš sākotnējās atzīšanas brīža, līdz ar to SKZ aprēķinā iekļauj nākamo 12 mēnešu laikā sagaidāmos kredītzaudējumus.

Uzkrājums vērtības samazinājumam tiek iekļauts atsevišķā uzkrājumu kontā un zaudējumi tiek atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ja nākamajā periodā pēc vērtības samazināšanās atzīšanas zaudējumu summa samazinās un šis samazinājums var būt objektīvi saistīts ar notikumu pēc vērtības samazināšanās atzīšanas (piemēram, uzlabojas debitora kredītreitings), tad iepriekš atzīto zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērse tiek atzīta Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu saistību amortizētajā iegādes vērtībā sastāvā tiek uzrādīti posteņos Aizņēmumi no kredītiestādēm, Citi aizņēmumi un Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārējie kreditori.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji atzīst to patiesajā vērtībā. Turpmākajos periodos finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek atspoguļotas amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificētas kā īstermiņa saistības, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tās tiek uzrādītas kā ilgtermiņa saistības.

Aizņēmumi

Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti patiesajā vērtībā, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Starpība starp saņemto naudas līdzekļu apjomu, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas un aizņēmuma dzēšanas vērtību, tiek pakāpeniski ietverta peļņas vai zaudējumu pārskatā, izmantojot aizņēmuma efektīvo procentu likmi. Šī starpība tiek atzīta finanšu izmaksu sastāvā.

Aizņēmumi tiek klasificēti kā īstermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad *Koncernam* ir neatsaucamas tiesības atlikt saistību nokārtošanu uz vismaz 12 mēnešiem pēc bilances datuma.

Finanšu aktīvu un saistību savstarpējais ieskaits

Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un uzrādīti bilancē neto vērtībās, ja pastāv juridiskas tiesības šādu ieskaitu veikt, kā arī plānots veikt norēķinu pēc neto vērtībām vai arī nodot aktīvu un norēķināties par saistību vienlaicīgi.

2.7. KRĀJUMI

Krājumi tiek uzskaitīti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Neto pārdošanas vērtību veido normālas *Koncerna* darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena, atskaitot krājumu pabeigšanas un pārdošanas izmaksas. Iegādes vērtība tiek noteikta, izmantojot vidējo svērto krājumu novērtēšanas metodi kurināmajam un degvielai un FIFO (pirmais iekšā, pirmais ārā) metodi pārējām krājumu sastāvdaļām.

Nepieciešamības gadījumā novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājumam tiek izveidoti uzkrājumi vērtības samazinājumam. Krājumiem, kas nav izmantoti ilgāk par gadu, tiek veidoti uzkrājumi 100% apjomā. Uzkrājumu summa tiek iekļauta Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

2.8. AKCIJU KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI PAR VALSTS KAPITĀLA DAĻU IZMANTOŠANU (DIVIDENDES)

Koncerna mātes sabiedrības akciju kapitālu veido parastās vārda akcijas. Visas *Koncerna* mātes sabiedrības akcijas ir dematerializētas akcijas. Akcijas nominālvērtība ir viens EUR.

Koncerna mātes sabiedrības akcionāram izmaksājamās dividendes jeb maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu tiek atspoguļotas kā saistības *Koncerna* konsolidētajos finanšu pārskatos periodā, kurā *Koncerna* mātes sabiedrības akcionārs apstiprina dividenžu apmēru.

2.9. REZERVES

Daļu no *Koncerna* mātes sabiedrības peļņas pēc nodokļu nomaksas, pamatojoties uz *Koncerna* mātes sabiedrības akcionāru sapulces lēmumu, var ieskaitīt rezerves kapitālā. Šim nolūkam pašu kapitāla sastāvā ir izveidotas "Rezerves". Rezervju izmantošana un sadalīšana ir akcionāru sapulces kompetencē.

2.10. UZKRĀTĀS NEIZMANTOTO ATVAĻINĀJUMU IZMAKSAS

Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek aprēķinātas katram darbiniekam, reizinot neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu uz pārskata gada beigām ar dienas vidējo darba samaksu

pārskata gada pēdējos sešos mēnešos un pieskaitot darba devēja daļu par sociālās apdrošināšanas iemaksām.

2.11. UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti, kad *Koncernam* pagātnes notikumu rezultātā ir radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, un ir paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomiskos labumus ietverošu resursu aizplūšana no *Koncerna*, un saistību apjomu iespējams pietiekami ticami novērtēt.

Ja *Koncerns* paredz, ka uzkrājumu izveidošanai nepieciešamie izdevumi tiks daļēji vai pilnībā atmaksāti, šo izdevumu atmaksa tiek atzīta kā atsevišķs aktīvs tikai un vienīgi tad, kad ir praktiski skaidrs, ka šie izdevumi patiešām tiks atmaksāti. Ar jebkādu uzkrājumu saistītās izmaksas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā tiek atspoguļotas, atskaitot summas, kas ir atgūtas.

2.12. PĀRSKATA GADA UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Uzņēmumu ienākuma nodokli uzrāda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek aprēķināts saskaņā ar tiesību aktiem, kas ir spēkā pārskata perioda beigās. Spēkā esošie tiesību akti nosaka 20 procentu nodokļa likmi no aprēķinātās ar nodokli apliekamās bāzes, kura pirms nodokļa likmes piemērošanas koriģēta, ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo objekta vērtību dalot ar koeficientu 0,8.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas aprēķināts no peļņas sadales dividendēs, tiek uzrādīts Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā atsevišķi, bet pārējos gadījumos - pie pārējās saimnieciskās darbības izmaksām.

Atliktā nodokļa aktīvi vai saistības neveidojas, jo nav atšķirības starp aktīvu un saistību bilances vērtībām un to nodokļu bāzi. Tā kā *Koncerna* mātes sabiedrība kontrolē *Koncerna* meitas sabiedrību dividenžu politiku, tā spēj kontrolēt arī ar ieguldījumiem meitas sabiedrībās saistīto pagaidu atšķirību apvērse laiku, tai skaitā pagaidu atšķirības, kas rodas no nesadalītās peļņas. Tādējādi, *Koncerna* konsolidētajos finanšu pārskatos tiek atzītas atliktā nodokļa saistības attiecībā uz pagaidu atšķirībām, kas izriet no nesadalītās peļņas, piemērojot nesadalītajai peļņai piemērojamo nodokļa likmi, ja vien *Koncerns* nav izvērtējis, ka dividendes tiks sadalītas pārredzamā nākotnē.

2.13. IEŅĒMUMU ATZĪŠANA

Ieņēmumi ir atlīdzība, kuru saņem pamatdarbības veikšanas rezultātā. Ieņēmumus mēra līgumā noteiktās darījuma cenas apmērā. Darījuma cena ir summa, kuru *Koncerns* sagaida saņemt pēc kontroles nodošanas par precēm vai pakalpojumiem, izņemot trešo pušu vārdā iekasētās summas (piem., pievienotās vērtības nodokli). Darījuma cena tiek samazināta par piešķirtajām atlaidēm vai cita veida labumiem, kuri tiek piešķirti pircējam. Specifiski kritēriji *Koncerna* ieņēmumu atzīšanai katram no ieņēmumu veidiem minēti zemāk.

Koncerna sabiedrībām nav tādu līgumu ar klientu, kuru ietvaros būtu paredzēts norēķinu periods vairāk kā viens gads, līdz ar to *Koncerns* neveic korekcijas, lai atspoguļotu naudas vērtības izmaiņas laika gaitā. Turklāt, norēķinos nav paredzēta mainīgā atlīdzība.

Ieņēmumi no preču pārdošanas tiek atzīti kontroles nodošanas brīdī, t.i., brīdī, kad *Koncerns* attiecīgo preci ir piegādājis klientam un tas ir preci akceptējis, kā arī ir ticams, ka debitora parāds ir atgūstams.

Ieņēmumi no pakalpojumu sniegšanas tiek atzīti tajā finanšu periodā, kad pakalpojumi tika sniegti, ņemot vērā kopējo sniegtā pakalpojuma attiecību pret kopējo līgumā noteikto pakalpojumu, ja piemērojams.

Koncerns sniedz šādus pakalpojumus (tiek atzīti saskaņā ar 15. SFPS):

- **Kravu pārvadājumi** – SIA “LDZ CARGO” veic kravu pārvadājumus:
 - no nosūtīšanas stacijas līdz saņemšanas stacijai (Latvijas teritorijā un Igaunijas teritorijā) iekšzemes pārvadājumus;
 - no robežstacijas līdz pieostas stacijai vai sauszemes robežstacijai tranzīta pārvadājumus;

- no robežstacijas līdz saņēmējstacijai vai pretējā virzienā (importa un eksporta pārvadājumiem).

Ieņēmumi par sniedzamajiem kravu pārvadājumu pakalpojumiem sastāv no tarifa maksas, kā arī papildu samaksas, kas nav iekļauta tarifā un tiek noteikta pēc līguma. Maksa par kravu pārvadājumiem tiek noteikta saskaņā ar pārvadājuma tarifu – likmju sistēmu, kas ietver informāciju par pārvadājumu attālumiem, maksas aprēķināšanas kārtību un pārvadājumu maksu, kas sastāv no pārvadāšanas maksas, maksas par papildu operācijām un citiem ar pārvadājumiem saistītiem pakalpojumiem. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

- **Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pakalpojumi** - nodrošina piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai un to infrastruktūras pārvaldītājs bez diskriminācijas sniedz visiem pārvadātājiem. *Latvijas dzelzceļš* sniedz publiskās lietošanas minimālā piekļuves pakalpojuma kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām, pakalpojumu (minimālais piekļuves pakalpojumu komplekss).

Sabiedrībai ir piešķirta valsts budžeta dotācija pasažieru segmenta izmaksu segšanai līdz pilnajām izmaksām un dotācija pasažieru stacijām līnijās, kur pasažieru kustība pārtraukta. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā saskaņā ar 20. SGS.

- **Apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumi** – pasažieru staciju un pieturas punktu izmantošanas pakalpojumi. *Sabiedrība* sniedz sekojošus apkalpes vietas pakalpojumus pasažieru stacijās: biļešu pārdošanas vietu, pasažieru apziņošanas sistēmu un pasažieriem paredzēto telpu lietošana. Ieņēmumi (neieskaitot PVN) tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā saskaņā ar 20. SGS.
- **Infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumi, t.sk. apkalpes vietu pakalpojumi** - kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas pakalpojumi (kravas vagonu apstrāde, veicot vai neveicot vilcienu formēšanu), vagonu tehniskā apkope un apskate, tekošais atkabes remonts, vagonu glabājuma pakalpojumi u.c. ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Specifiskie pakalpojumi, kas saistīti ar infrastruktūras apkalpošanu un remontu** - sliežu ceļu un tiltu klātnes būve un remonts, pārmiju pārvedu nomaiņa, dzelzceļa mašīnu, instrumentu un mehānismu remonts un vagonu modernizācija, sliežu metināšanas darbi un garsliežu transportēšana, ūdens novadsistēmu ierīkošana un remonts, zemes klātnes sagatavošana. Ieņēmumi tiek atzīti, sniedzot apkalpošanas darbus, vai arī, kad remontdarbi tiek pabeigti.
- **Ekspedīcijas pakalpojumi** – kravu transportēšanas maršrutu izstrādāšana, dzelzceļa kravu pārvadājumu organizēšana, t.sk. pārvadājumu dokumentu noformēšana, muitas formalitāšu kārtošana, kravas nosūtīšana/saņemšana. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumi** – *Sabiedrība* sniedz elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus fiziskajām un juridiskajām personām, t.sk. atkarīgajām sabiedrībām. Elektroenerģijas sadales (vilces apakšstaciju un kontakttīklu) izmaksas pasažieru vilcienu vilces vajadzībām ir iekļautas maksā par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pārvadājumu izmantošanu un šajā pakalpojumā neietilpst. Elektroenerģijas patērētājiem *Latvijas dzelzceļš* sniedz elektroenerģijas realizācijas pakalpojumus, pildot saistības, ko nosaka “Elektroenerģijas tirgus likums”, likums “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” un Ministru kabineta noteikumi Nr. 50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” (no 10.11.2023. Ministru kabineta noteikumi Nr. 635). *Latvijas dzelzceļš* darbojas kā primārais pakalpojumu sniedzējs, tādējādi ieņēmumi un izmaksas tiek atzīti bruto vērtībā. Ieņēmumi tiek aprēķināti, reizinot tarifu ar patērēto kilovatstundu skaitu, un tiek atzīti periodā, kad patēriņš veikts.
- **Principāla pakalpojumi** ietver ieviešanas kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanu, muitas procedūras – tranzīta noformēšanu, pagaidu uzglabāšanu. Atbilstoši līgumam starp *Latvijas dzelzceļu* un SIA “LDZ CARGO” *Sabiedrība* kā tranzīta procedūras izmantošanas atļaujas turētājs iesniedz tranzīta procedūras deklarācijas un noformē preču pagaidu uzglabāšanas deklarācijas, kā arī veic citas muitas procedūras - tranzīts ieviešanas nodrošināšanas darbības. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Ritošā sastāva remontdarbi un tehniskā apkope** – ietver SIA “LDZ ritošā sastāva serviss” pakalpojumus, kas saistīti ar dīzeļlokomotīvu tehnisko apkopi un remontu; infrastruktūras ceļu mašīnu tehnisko apkopi un remontu; dzelzceļa ritošā sastāva kalpošanas termiņa

pagarināšanas darbiem, mezglu un agregātu remontu, kravas vagonu depo un kapitālo remontu; kravas vagonu kalpošanas laika pagarināšanu; cisternu un segto vagonu kapitālo remontu; ar sliežu ceļu mašīnu remontu un tehniskā stāvokļa pārbaudi. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

- **Vilces nodrošināšanas pakalpojumi** – SIA "LDZ CARGO" sniedz lokomotīvu brigāžu pakalpojumus gan "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrībām, gan citiem kravu pārvadātājiem un citiem ārējiem klientiem to saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Elektronisko sakaru pakalpojumi** – datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumi, nomāto līniju pakalpojumi, piekļuves elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai pakalpojumi. Ieņēmumi tiek atzīti pēc faktiskās tīkla izmantošanas attiecīgajā pārskata periodā.
- **Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi** - ietver pakalpojumus, kas saistīti ar kravu un pasažieru pārvadājumu informācijas sistēmām, vilcienu kustību, kā arī biznesa atbalsta, kontroles un vadības informācijas sistēmām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Būvniecības pakalpojumi** – ietver pašu spēkiem veiktos būvdarbus dzelzceļa infrastruktūras objektos. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Dīzeļdegvielas uzglabāšana un realizācija** – degvielas realizācijas pakalpojumu sniedz SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" Ekipēšanas centra degvielas bāzes. Galvenokārt šis pakalpojums tiek sniegts dzelzceļa pārvadātājiem. Ieņēmumi no dīzeļdegvielas realizācijas tiek atzīti degvielas pārdošanas brīdī – kad degviela tiek iepildīta transportlīdzeklī. Ieņēmumi no citiem ar degvielu saistītiem pakalpojumiem tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Nesagraujošās kontroles laboratorijas pakalpojumi** - ietver pakalpojumus, kas saistīti ar manometru kalibrēšanu, pirmreizēju un atkārtotu verifikāciju; dzelzceļa ritošā sastāva mezglu un detaļu nesagraujošo kontroli (ar vizuālo, ultraskaņas, magnētisko daļiņu un virpuļstrāvas metodēm); dzelzceļa cisternu 3. - 9. klases vielu pārvadāšanai atbilstības vērtēšanu; dzelzceļa ritošā sastāva atjaunošanas remonta ar kalpošanas laika pagarināšanu atbilstības vērtēšanu; ģeometrisko mērīšanas līdzekļu pārbaudi. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Apsardzes pakalpojumi** – SIA "LDZ apsardze" veic dažādu objektu un dzelzceļa kravu fizisko apsardzi, projektē un montē dažādas apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmas, kam ekspluatācijas laikā veic tehnisko apkopi un uzturēšanu, kā arī veic saņemto trauksmes signālu monitoringu. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Citi pakalpojumi** – šajos pakalpojumos ietilpst vilcienu komercapskates pakalpojumi, tehnoloģisko centru un nodošanas punktu darbības nodrošināšanas pakalpojumi, infrastruktūras pārvaldītāja specifiskie pakalpojumi, un dažādi citi neliela apjoma pakalpojumi juridiskām un fiziskām personām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

Koncerns sniedz šādus pakalpojumus (tiek atzīti saskaņā ar 16. SFPS):

- **Nomas pakalpojumi** – *Koncerns* ēkas, būves, zemi un pārējos pamatlīdzekļus, kuri nav nepieciešami saimnieciskās darbības nodrošināšanai iznomā pārvadātājiem un citām ar dzelzceļa sistēmas darbību saistītajām uzņēmēj sabiedrībām un iestādēm. Neizmantoto platību, kas atrodas dzelzceļa infrastruktūras objektos, iznomāšana ārējiem klientiem samazina pamatpakalpojuma pašizmaksu. Rezultātā palielinās pamatpakalpojuma konkurētspēja, kā arī paaugstinās objektu izmantošanas efektivitāte. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

Procentu ienākumi (tiek atzīti saskaņā ar 9. SFPS)

Procentu ienākumi tiek atzīti pēc uzkrājumu metodes, pielietojot efektīvo procentu likmi. Procentu ieņēmumi no naudas un naudas ekvivalentiem tiek klasificēti kā finanšu ienākumi.

Ienākumi no soda naudām

Ievērojot piesardzības principu, līgumsodus, t.sk. nokavējuma naudu par kavētiem norēķiniem, ieņēmumos atzīst tikai pēc to saņemšanas.

Ienākumi no dividendēm

Ienākumi no dividendēm tiek atzīti, kad rodas likumīgas tiesības uz tām.

2.14. NOMAS LĪGUMI

Klasifikācija

Līguma noslēgšanas brīdī *Koncerns* izvērtē, vai līgums ir noma vai ietver nomu. Līgums ir noma vai ietver nomu, ja līgums piešķir tiesības kontrolēt identificējama aktīva izmantošanu noteiktu laika periodu apmaiņā pret atlīdzību. Lai izvērtētu, vai līgums ir noma vai ietver nomu, *Koncerns* izvērtē, vai:

- Līgums paredz identificējamā aktīva izmantošanu – aktīvs var tikt norādīts tieši vai netieši un tam ir jābūt fiziski nošķiramam vai jāatspoguļo visu aktīva kapacitāti no fiziski nošķirama aktīva. Ja piegādātājam ir nozīmīgas tiesības aizstāt aktīvu, aktīvs nav identificējams;
- *Koncernam* ir tiesības gūt visus saimnieciskos labumus no identificējamā aktīva izmantošanas visā tā lietošanas periodā;
- *Koncernam* ir tiesības noteikt identificējamā aktīva izmantošanas veidu. *Koncernam* ir tiesības noteikt izmantošanas veidu, kad tā var pieņemt lēmumu par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots. Gadījumos, kad attiecīgi lēmumi par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiek izmantots, ir iepriekš noteikti, *Koncernam* ir jāvērtē, vai tam ir tiesības darboties ar aktīvu vai norīkot darbošanos ar aktīvu noteiktā veidā, vai *Koncerns* ir paredzējis aktīva lietošanu tādā veidā, kas iepriekš nosaka to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots.

Līguma, kas ietver nomas sastāvdaļu vai vairākas nomas sastāvdaļas, sākotnējā novērtēšanā vai atkārtotas novērtēšanas gadījumā *Koncerns* attiecina uz katru nomas sastāvdaļu to relatīvo atsevišķo cenu.

Nomnieks

Noma tiek atzīta kā tiesības izmantot aktīvu un tam atbilstošās nomas saistības datumā, kad nomātais aktīvs ir pieejams *Koncernam* lietošanā. Tiesību izmantot aktīvu izmaksas veido:

- nomas saistību sākotnējā novērtējuma summas;
- jebkuri nomas maksājumi, kas izdarīti sākuma datumā vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas veicināšanas maksājumus;
- jebkuras sākotnējās tiešās izmaksas.

Nolietojums tiek rēķināts pēc lineārās metodes no nomas sākuma datuma līdz nomas termiņa beigām, ja vien nav plānots aktīvu izpirkt. Tiesības izmantot aktīvu periodiski tiek samazinātas par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, ja tādi ir, un koriģētas, ņemot vērā nomas saistību pārvērtēšanu.

Aktīvi un saistības, kas izriet no nomas, to sākotnējās piemērošanas datumā tiek novērtēti atlikušo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā, kas diskontēta, izmantojot *Koncerna* salīdzināmo procentu likmi. Nomās saistībās iekļauj šādu nomas maksājumu patreizējo vērtību:

- fiksēti nomas maksājumi (ieskaitot pēc būtības fiksētos nomas maksājumus), atskaitot nomas veicināšanas maksājumus;
- mainīgie nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes;
- maksājumi, kas jāveic nomniekam saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām;
- pirkšanas iespējas izmantošanas cena, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka nomnieks izmantos šo iespēju, un
- soda naudas maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo to, ka nomnieks izmanto iespēju izbeigt nomu.

Nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, ja mainās nākotnes nomas maksājumi, jo ir mainījies indekss vai likme, ko lieto šo maksājumu noteikšanai, ja mainās *Koncerna* aplēse par paredzamo maksājumu apmēru, vai, ja *Koncerns* maina savu izvērtējumu par pirkšanas iespējas izmantošanu, nomas termiņa pagarināšanu vai izbeigšanu. Kad nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, attiecīga korekcija tiek veikta lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtībā vai atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtība samazinās līdz nullei.

Katrs nomas maksājums tiek sadalīts starp nomas saistībām un procentu izdevumiem par nomas saistībām. Nomās saistību procentu izdevumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā nomas periodā, lai veidotu konstantu periodisku procentu likmi atlikušajai nomas saistībai katrā periodā.

Īstermiņa noma un noma, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību

Nomas maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu vai nomu, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību, tiek atzīti kā izdevumi pēc lineārās metodes peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa noma ir noma, kuras nomas termiņš sākuma datumā ir 12 mēneši vai mazāk.

Iznomātāja uzskaitē

Nomas darījumus, kuri pēc savas būtības nodod nomas ņēmējam visus riskus un atbildību, kas raksturīgi īpašumtiesībām uz aktīvu objektu, klasificē kā finanšu nomas darījumus. Nomas darījumi, kurā iznomātājs patur nozīmīgu daļu no īpašumtiesībām raksturīgā riska un atbildības, tiek klasificēti kā operatīvā noma.

Aktīvi, kas tiek iznomāti operatīvajā nomā, tiek uzrādīti pamatlīdzekļu sastāvā iegādes vērtībā, atskaitot nolietojumu. Nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nomas ieņēmumi no operatīvās nomas un no klientiem saņemtās priekšapmaksas tiek iekļauti atbilstošā nomas perioda konsolidētajā peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

2.15. VALSTS LĪDZFINANSĒJUMS UN ES LĪDZEKĻI

Valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā brīdī, kad ir pietiekama pārlicība par to saņemšanu un var ticami apgalvot, ka *Koncerns* būs spējīgs pildīt visus ar šo līdzekļu saņemšanu saistītos noteikumus.

Uz aktīviem (pamatlīdzekļiem) attiecināmais valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek uzrādīti bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" un periodiski atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā proporcionāli attiecīgo aktīvu (pamatlīdzekļu) nolietojumam to lietderīgās izmantošanas laikā.

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai zaudējumu kompensēšanai atbilstoši Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļai paredzēts saņemt valsts finansējumu VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu līdzsvara nodrošināšanai, tā kā valstij ir jānodrošina, ka valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja peļņas un zaudējumu pārskatā ieņēmumi no infrastruktūras maksām, peļņa no citas komercdarbības, neatmaksājamie ieņēmumi no privātiem avotiem, kā arī valsts finansējums (attiecinīgajā gadījumā iekļaujot arī no valsts saņemtos avansa maksājumus) ir vismaz līdzsvarā ar infrastruktūras izdevumiem,

Pārskata gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts cita veida ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20. SGS "Valsts atbalsts" minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārlicība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, būtu atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārlicība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

2.16. SAISTĪTĀS PUSES

Par saistītajām pusēm tiek uzskatīti valsts, *Koncernā* ietilpstošo sabiedrību Valdes un Padomes locekļi, viņu tuvi ģimenes locekļi un sabiedrības, kurās minētajām personām ir kontrole vai būtiska ietekme.

2.17. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Konsolidētajā finanšu pārskatā tiek atspoguļoti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par *Koncerna* finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā (koriģējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav koriģējoši, tie tiek atspoguļoti konsolidētā finanšu pārskata pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

2.18. DARBINIEKU LABUMI

Sociālās apdrošināšanas un pensiju plāna iemaksas

Koncerns veic sociālās apdrošināšanas maksājumus valsts pensiju apdrošināšanai valsts fondēto pensiju shēmā saskaņā ar Latvijas likumdošanu. Valsts fondēto pensiju shēma ir fiksētu iemaksu

pensiju plāns, saskaņā ar kuru *Koncerna* sabiedrībai jāveic likumā noteikta apjoma maksājumi. *Koncerna* sabiedrībai nerodas papildu juridiskas vai prakses radītas saistības veikt papildu maksājumus, ja valsts fondēto pensiju shēma nevar nokārtot savas saistības pret darbiniekiem. Sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek atzītas kā izmaksas, izmantojot uzkrājumu principu, un ir iekļautas darbinieku izmaksās. Saskaņā ar Ministru kabineta 17.12.2020. noteikumiem Nr. 786 “*Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem*” no 2021. gada 70,14% no valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām ir iemaksātas, lai finansētu valsts noteikto iemaksu pensiju sistēmu.

2.19. KONSOLIDĀCIJAS PAMATPRINCIPI

Par *Koncerna* meitas sabiedrību tiek uzskatīta tāda sabiedrība, kuras finanšu vai operatīvo darbību kontrolē *Koncerna* mātes sabiedrība. Kontrole tiek uzskatīta par esošu, ja *Koncerna* mātes sabiedrībai pieder vairāk nekā 50% no meitas sabiedrības akcijām vai kapitāla daļām vai arī tai ir spēja kontrolēt visus operatīvos lēmumus, ko pieņem attiecīgā meitas sabiedrība.

Koncerna meitas sabiedrību finanšu pārskati tiek konsolidēti no brīža, kad mātes sabiedrība ir ieguvusi kontroli pār meitas sabiedrību, un konsolidācija tiek pārtraukta, kad šī kontrole beidzas.

Sabiedrību finanšu pārskati tiek sagatavoti, lietojot vienotas grāmatvedības un finanšu politikas līdzīgiem darījumiem un citiem notikumiem līdzīgos apstākļos. Nepieciešamības gadījumā *Koncerna* meitas sabiedrību uzskaites un novērtēšanas metodes var tikt mainītas, lai nodrošinātu atbilstību *Koncernā* lietotajām uzskaites un novērtēšanas metodēm. Konsolidētie finanšu pārskati ietver mātes sabiedrības un meitu sabiedrību gada pārskatus par 2023. gadu. *Koncerna* sabiedrību gada pārskatu periodi ir vienādi un sakrīt ar kalendāro gadu.

Darījumi starp *Koncerna* sabiedrībām, savstarpējie atlikumi un nerealizētā peļņa vai zaudējumi no darījumiem starp *Koncerna* sabiedrībām tiek izslēgti.

3. BŪTISKI PIEŅĒMUMI UN SPRIEDUMI

Lai sagatavotu konsolidētos finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, nepieciešams izdarīt būtiskus pieņēmumus. Tāpat, sagatavojot pārskatus, *Vadībai* ir nepieciešams izdarīt pieņēmumus un spriedumus, piemērojot *Koncerna* izvēlēto uzskaites politiku.

Konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošana, izmantojot SFPS, prasa izmantot aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē konsolidētos finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu un saistību vērtības un pielikumos sniegto informāciju konsolidēto finanšu pārskatu datumā, kā arī pārskata periodā atzītos ieņēmumus un izdevumus. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Jomas, kuras vairāk var ietekmēt pieņēmumi, ir *Vadības* pieņēmumi un aprēķini, nosakot aktīvu atgūstamo vērtību un uzkrājumu lielumu.

Pamatlīdzekļu lietderīgās kalpošanas periods

Katrā pārskata perioda beigu datumā *Koncerns* izvērtē tā pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem *Koncerna* mātes sabiedrības Finanšu direkcijas veiktiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs *Koncerna* pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam.

Uzkrājumi

Novērtējot uzkrājumu apjomu, *Vadība* balstās uz aplēsēm par iespējamo saistību apjomu, kā arī termiņu, kurā saistības varētu realizēties. Gadījumā, ja šie notikumi nerealizējas vai realizējas citādāk, faktisko izmaksu apjoms var atšķirties no aplēstā. Detalizētāka informācija par pieņēmumiem attiecībā uz uzkrājumiem sniegta 21. pielikumā.

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Iepriekšējos gados pamatlīdzekļu vērtības samazinājums atzīts saimnieciskajā darbībā neizmantotiem pamatlīdzekļiem, kā arī tādiem aktīviem, kuriem nākotnes sagaidāmie saimnieciskie labumi ir būtiski zemāki nekā to bilances vērtība. Nozīmīgākā vērtības samazinājuma summa atzīta attiecībā uz ēkām, būvēm un sliežu ceļiem, pamatojoties uz nākotnes naudas plūsmām no šo pamatlīdzekļu izmantošanas pakalpojumu sniegšanā.

Veicot vērtības samazinājuma pārbaudi, visi *Sabiedrības* aktīvi sadalīti naudu ienesošajās vienībās – ģeogrāfiskajos sliežu ceļu iecirkņos. Katram iecirknim vērtētas vērtības samazināšanās pazīmes un

iecirknēm ar vērtības samazināšanās pazīmēm, veikta vērtības samazināšanās pārbaude. Galvenie vērtības samazināšanās indikatori bija pasažieru pārvadājumu neesamība vai samazinājums konkrētajā iecirknī, kā arī kravu pārvadājumu apjomu būtisks samazinājums. 2023. gadā kravu pārvadājumu apjomi nav būtiski samazinājušies un apjomu samazinājumu izdevies kompensēt vienlaicīgi saglabājot ieņēmumus plānotajā līmenī un samazinot izmaksas. Atkārtoti tika izvērtētas naudas plūsmas, ko paredzēts iegūt no aktīva iecirkņos, kuros iepriekš samazināta pamatlīdzekļu vērtība. Veicot aprēķinus tika ņemts vērā, ka Satiksmes ministrija atbilstoši Eiropas Savienības direktīvām, lai padarītu dzelzceļu par satiksmes mugurkaulu, paredz nodrošināt vilcienu satiksmi starp visām lielākajām Latvijas pilsētām kā primāro transporta veidu un piešķirt līdzekļus infrastruktūrai, kas nepieciešama pasažieru pārvadājumiem. Bez tam *Latvijas dzelzceļš* plāno optimizēt kravu apstrādes procesu un attiecīgi samazināt infrastruktūras, kas nepieciešama kravu pārvadājumiem, izmaksas.

Ņemot vērā, ka 2023. gadā nav notikušas būtiskas vērtības samazinājuma pamatā esošo apstākļu izmaiņas, 2023. gadā papildus vērtības samazinājums nav identificēts.

Nākotnes paredzamās naudas plūsmas noteiktas, balstoties uz 2023. gada faktiskajiem rādītājiem un 2024. gada budžetu, ekstrapolējot tos uz nākošajiem 10 gadiem. 10 gadu aprēķina periods ņemts infrastruktūras pārvaldītāja aktīvu specifikas dēļ – tie ir ilgtermiņa aktīvi, kuri atdevi sniedz ilgstošā laika periodā. Diskontējot nākotnes plānotās naudas plūsmas, piemērota 6,28% vidēji svērtā kapitāla cena (WACC), kas noteikta kā infrastruktūras pārvaldītājam atbilstoša vidēji svērtā kapitāla cena. WACC ir būtiskākais rādītājs, kas ietekmē vērtības samazinājuma aplēsi. WACC sasniegto 7,28% (pieaugot par 1%), būtu atzīstams vērtības samazinājums 5 miljonu EUR apmērā. Papildus izvērtējumam naudu ienesošo vienību līmenī veikts arī kopējais vērtības samazinājuma izvērtējums, nosakot *Sabiedrības* kopējo lietošanas vērtību. Šī izvērtējuma rezultātā nav identificēta nepieciešamība atzīt papildus vērtības samazinājumu 2023. un 2022. gadā. Nākotnes paredzamās naudas plūsmas noteiktas, balstoties uz 2023. gada faktiskajiem rādītājiem un 2024. gada budžetu, ekstrapolējot tos uz nākošajiem 10 gadiem. 10 gadu aprēķina periods ņemts infrastruktūras pārvaldītāja aktīvu specifikas dēļ – tie ir ilgtermiņa aktīvi, kuri atdevi sniedz ilgstošā laika periodā. 2023. gadā kopējā vērtības samazinājuma aprēķinā piemērotā diskonta likme (WACC) sastādīja 6,28%.

Arī šajā aprēķinā WACC ir būtiskākais rādītājs, kas ietekmē vērtības samazinājuma aplēsi. WACC sasniegto 7,28% (pieaugot par 1%), būtu atzīstams vērtības samazinājums 29 miljonu EUR apmērā.

Finanšu līdzsvara maksājums

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai zaudējumu kompensēšanai atbilstoši Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļai paredzēts saņemt valsts finansējumu VAS “Latvijas dzelzceļš” finanšu līdzsvara nodrošināšanai, tā kā valstij ir jānodrošina, ka valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja peļņas un zaudējumu pārskatā ieņēmumi no infrastruktūras maksām, peļņa no citas komercdarbības, neatmaksājami ieņēmumi no privātiem avotiem, kā arī valsts finansējums (attiecinīgajā gadījumā iekļaujot arī no valsts saņemtos avansa maksājumus) ir vismaz līdzsvarā ar infrastruktūras izdevumiem,

Pārskata gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts cita veida ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20. SGS “Valsts atbalsts” minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, būtu atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Daudzgaļu līgums, kas tika noslēgts 2018. gadā, bija spēkā līdz 2022. gada 31. decembrim, pašlaik noris darbs pie jauna līguma noslēgšanas turpmākajiem periodiem.

4. IEŅĒMUMI

(EUR'000)

DARBĪBAS VEIDI	2023	2022
Ieņēmumi no klientu līgumiem (15. SFPS):		
<i>Ieņēmumi atzīti perioda laikā:</i>		
Kravu pārvadājumi	107 768	119 326
Ekspedīcijas pakalpojumi	14 732	19 214
Maksa par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu	14 040	16 074
Ritošā sastāva remontdarbi un tehniskā apkope	5 659	4 895
Infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumi	4 183	3 948
Apsardzes pakalpojumi	3 172	2 308
Specifiskie pakalpojumi, kas saistīti ar infrastruktūras apkalpošanu un remontu	1 250	653
Principāla pakalpojumi	1 245	1 210
Pakalpojumi pasažieru stacijās	1 164	1 059
Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu	917	775
Būvniecības pakalpojumi	691	87
Vilces nodrošināšanas pakalpojumi	48	38
Citi pakalpojumi	3 504	2 411
Kopā atzīti perioda laikā	158 373	171 998
<i>Ieņēmumi atzīti noteiktā brīdī</i>		
Elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumi	16 709	10 435
Degvielas un eļļas realizācija	5 028	5 817
Elektronisko sakaru pakalpojumi	729	672
Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi	493	590
Kopā atzīti noteiktā brīdī	22 959	17 514
Kopā ieņēmumi no klientu līgumiem (15. SFPS)	181 332	189 512
Cita veida ieņēmumi (16. SFPS):		
Kravas vagonu noma	10 690	6 571
Citu aktīvu nomas pakalpojumi	3 236	4 021
Kopā cita veida ieņēmumi (16. SFPS)	13 926	10 592
Cita veida ieņēmumi (20. SGS):		
Ieņēmumi par dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanu (valsts budžeta finansējums)	35 634	30 114
Ieņēmumi finanšu līdzsvara nodrošināšanai*	32 439	24 359
Ieņēmumi par apkalpes vietu uzturēšanu (valsts budžeta finansējums)	198	211
Kopā cita veida ieņēmumi (20. SGS)	68 271	54 684
Kopā	263 529	254 788

*Nepieciešamais finanšu līdzsvara maksājums 32 439 tūkst. EUR apmērā, kas saņemams 2024. gada laikā, atzīts finanšu stāvokļa pārskatā kā "Uzkrātie ieņēmumi", pamatojoties uz Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā noteiktajām saistībām un pienākumiem. 2023. gadā finanšu līdzsvara nodrošināšanai *Latvijas dzelzceļš* saņēma 10 000 tūkst. EUR (daļēju maksājumu par 2022. gadu).

5. PĀRĒJIE IEŅĒMUMI

	2023	2022
(EUR'000)		
Nākamo periodu ieņēmumu pakāpeniska atzīšana	19 348	17 814
Peļņa no krājumu pārdošanas	2 321	374
Maksājumi no citām dzelzceļu administrācijām par kompleksajiem norēķiniem	2 284	2 775
Peļņa no pamatlīdzekļu pārdošanas	1 200	1 556
Soda un kavējuma nauda	391	349
Valūtas kursu svārstības	164	189
Peļņa no pārdošanai turēto ilgtermiņa aktīvu atsavināšanas	106	1 032
Uzkrājumu samazināšana (skat.21. pielikumu)	74	53
Būvprojekta "Gājēju tunelis Ogrē" ieņēmumi	-	1 472
Citi ieņēmumi	971	1 966
Kopā	26 859	27 580

6. PREČU, MATERIĀLU UN PAKALPOJUMU IZMAKSAS

	2023	2022
(EUR'000)		
Elektroenerģija	24 330	15 677
Kurināmais, degviela	23 743	32 294
Materiālu izmaksas	11 342	10 873
Pārējās izmaksas	29 625	25 479
Kopā	89 040	84 323

7. PERSONĀLA IZMAKSAS

	2023	2022
(EUR'000)		
Darba samaksa	102 848	97 827
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	24 831	23 181
Pārējās sociālās apdrošināšanas izmaksas	3 001	2 661
Atlaišanas pabalsti	2 392	649
Darbinieku papildpensiju apdrošināšana	578	561
Uzkrātās saistības atvaļinājumiem	152	(736)
Citas personāla izmaksas	159	171
Kopā	133 961	124 314
no tā atlīdzība <i>Sabiedrības</i> valdes un padomes locekļiem	1 524	1 610
<i>t.sk. atlīdzība par darbu</i>	1 233	1 303
<i>valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas</i>	291	307

Vidējais *Koncernā* nodarbināto personu skaits 2023. gadā ir 6 219 (2022. gadā – 6 482).

8. NOLIETOJUMS, AMORTIZĀCIJA UN VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

	2023	2022
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums	52 526	53 575
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums	62	4 946
Vērtības izmaiņas, kas saistītas ar vagonu neatgriešanas risku no Ukrainas teritorijas	(75)	363
Nolietojums tiesībām lietot aktīvus	1 702	2 435
Uzkrājumu izmaiņas novecojušiem materiāliem	420	(431)
Kopā	54 635	60 888

9. PĀRĒJĀS IZMAKSAS

	2023	2022
Maksājumi citām dzelzceļu administrācijām par kompleksajiem norēķiniem	7 438	9 848
"Latvijas dzelzceļš" koncerna koplīgumā paredzētās izmaksas	683	525
Zaudējumi no pamatlīdzekļu likvidācijas un nepabeigtās celtniecības izslēgšanas	664	256
Uzkrājumu palielinājums un izmantošana, neto (skat. 21. pielikumu)	54	94
Uzņēmumu ienākuma nodoklis no nosacīti sadalītās peļņas	38	20
Soda un kavējuma nauda	26	61
Uzkrājumu nedrošiem parādiem palielināšana	23	140
Valūtas konvertācija	23	29
Būvprojekta "Gājēju tunelis Ogrē" izmaksas	-	1 472
Sociālās infrastruktūras uzturēšanas izmaksas	-	12
Citas izmaksas	560	691
Kopā	9 509	13 148

10. FINANŠU IEŅĒMUMI UN IZMAKSAS, NETO

	2023	2022
Finanšu ieņēmumi	65	-
Citi procentu ieņēmumi	65	-
Finanšu izmaksas	(4 522)	(1 803)
Bankas procenti, t.sk. ilgtermiņa kredīta procenti	(4 056)	(1 671)
Procentu izmaksas nomas darījumos	(62)	(87)
Kavējuma naudas par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu	(404)	(45)
Finanšu izmaksas, neto	(4 457)	(1 803)

11. UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Pārskata gada uzņēmumu ienākuma nodokļa kustība

	2023	2022
Aprēķināts par pārskata gadu	2 099	244
Samaksāts pārskata gadā	(2 099)	(244)

Atliktā uzņēmumu ienākuma nodokļa izdevumi

Koncerna atliktais nodoklis tiek rēķināts par nākotnē maksājamo uzņēmumu ienākuma nodokli no meitas sabiedrību 2023. gada nesadalītās peļņas, kuru plānots samaksāt mātes sabiedrībai dividendēs turpmākajos gados, par pamatu ņemot valstī noteikto dividenžu apmēru no valsts kapitālsabiedrībām.

(EUR'000)

	2023	2022
Atliktā uzņēmumu ienākuma nodokļa saistības uz gada sākumu	1 863	1 847
Atliktā uzņēmumu ienākuma nodokļa saistību (samazinājums) / palielinājums	(82)	16
Atliktā uzņēmumu ienākuma nodokļa saistības uz gada beigām	1 781	1 863

12. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

(EUR'000)

LICENCES UN TIESĪBAS	2023	2022
Sākotnējā vērtība uz gada sākumu	13 562	8 904
Iegādāts	968	684
Pārklasificēts no pamatlīdzekļiem (skat. 13. pielikumu)	4 942	4 021
Izslēgts	(2 403)	(47)
Sākotnējā vērtība uz gada beigām	17 069	13 562
Uzkrātais nolietojums uz gada sākumu	10 058	7 065
Aprēķinātais nolietojums	1 189	657
Pārklasificēts no pamatlīdzekļiem (skat. 13. pielikumu)	4 597	2 383
Izslēgts	(2 403)	(47)
Uzkrātais nolietojums uz gada beigām	13 441	10 058
Vērtības samazinājums	(16)	(16)
Atlikusī vērtība uz gada sākumu	3 488	1 823
Atlikusī vērtība uz gada beigām	3 612	3 488
Nemateriālie ieguldījumi nepabeigtos objektos*	735	-
Nemateriālie ieguldījumi uz gada beigām	4 347	3 488

*Uz 31.12.2023. nemateriālo ieguldījumu summa nepabeigtajos objektos 735 tūkst. EUR, t.sk. 87 tūkst. EUR pārklasificēts (skat. 13. pielikumu) no nepabeigtās celtniecības izmaksām pamatlīdzekļos par iepriekšējos gados veiktajiem, bet vēl nepabeigtajiem darbiem. Kopējā nemateriālo ieguldījumu summa (ieskaitot nepabeigto darbu izmaksas) 31.12.2023. ir 4 347 tūkst. EUR.

13. PAMATLĪDZEKĻI

(EUR'000)

	Zemes gabali	Ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	Sliežu ceļi	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	Vagoni kravu pārvadājumiem	Skaitļošanas iekārtas un to aprīkojums, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	Pārējie pamatlīdzekļi	Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas	Kopā
Sākotnējā vērtība/pārvērtēts 01.01.2023.	1 361	152 710	642 995	161	400 043	177 700	31 546	30 138	11 983	1 448 637
Pamatlīdzekļu iegāde un izveidošana	-	3 977	7 398	18	6 912	2 280	2 882	1 984	44 940	70 391
Pārklasificēts (skat. 12. pielikumu)	-	-	-	-	(38)	-	(4 900)	(4)	(87)	(5 029)
Pamatlīdzekļu norakstīšana	-	(2 754)	(1 540)	-	(4 484)	(2 559)	(1 323)	(479)	(499)	(13 638)
Pārklasificēts uz pārdošanai* turētiem aktīviem	-	-	-	-	(47)	(883)	-	-	-	(930)
Sākotnējā vērtība/pārvērtēts 31.12.2023.	1 361	153 933	648 853	179	402 386	176 538	28 205	31 639	56 337	1 499 431
Uzkrātais nolietojums 01.01.2023.	-	63 024	340 314	104	189 073	97 223	22 350	21 062	-	733 150
Aprēķinātais nolietojums	-	4 532	24 057	28	14 849	3 564	3 445	1 429	-	51 904
Pārklasificēts (skat. 12. pielikumu)	-	-	-	-	(7)	-	(4 586)	(4)	-	(4 597)
Nolietojuma norakstīšana	-	(2 183)	(1 235)	-	(2 945)	(1 728)	(1 243)	(424)	-	(9 758)
Pārklasificēts uz pārdošanai* turētiem aktīviem	-	-	-	-	(24)	(789)	-	-	-	(813)
Uzkrātais nolietojums 31.12.2023.	-	65 373	363 136	132	200 946	98 270	19 966	22 063	-	769 886
Vērtības samazinājums 01.01.2023.	(38)	(4 154)	(22 812)	-	(7 053)	(363)	(484)	(210)	-	(35 114)
Vērtības samazinājuma korekcija norakstītajiem pamatlīdzekļiem	-	215	13	-	62	-62**	-	16	-	368
Pārklasificēts uz pārdošanai turētiem aktīviem*	-	-	-	-	-	(62)	-	-	-	(62)
Vērtības izmaiņas, kas saistītas ar vagonu neatgriešanas risku no Ukrainas teritorijas***	-	-	-	-	-	75	-	-	-	75
Vērtības samazinājums 31.12.2023.	(38)	(3 939)	(22 799)	-	(6 991)	(288)	(484)	(194)	-	(34 733)
Atlikusī vērtība 01.01.2023.	1 323	85 532	279 869	57	203 917	80 114	8 712	8 866	11 983	680 373
Atlikusī vērtība 31.12.2023.	1 323	84 621	262 918	47	194 449	77 980	7 755	9 382	56 337	694 812

*Tika pārklasificēti uz pārdošanai turētiem aktīviem un pārdoti 2023. gadā 1 dīzeļlokomotīve M62 un 41 vagoni ar atlikušo bilances vērtību 179 tūkst. EUR, ieskaitot pamatlīdzekļu vērtības samazinājumu summā 62 tūkst. EUR;

**2023. gadā atzīts pamatlīdzekļu vērtības samazinājums par summu 62 tūkst. EUR par 23 vagoniem, kuri tika pārklasificēti uz pārdošanai turētiem aktīviem un pārdoti pārskata gadā;

***Pamatlīdzekļu vērtības palielinājums par summu 75 tūkst. EUR, kas saistīts ar 7 individuāliem aktīviem (vagoniem), kuri atrodas Ukrainas teritorijā.

Visā pārskata periodā un salīdzinajos periodos *Latvijas dzelzceļam* lietošanā bija nodota uz Satiksmes ministrijas vārda reģistrēta zeme 15 tūkst. hektāru platībā (pārsvārā tā ir dzelzceļa zemes nodalījuma josla, kas ir dzelzceļa publiskās lietošanas infrastruktūras sastāvdaļa un paredzēta dzelzceļa infrastruktūras objektu izvietojumam, lai nodrošinātu dzelzceļa infrastruktūras attīstību un drošu ekspluatāciju).

(EUR'000)

	Zemes gabali	Ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi	Sliežu ceļi	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	Vagoni kravu pārvadājumiem	Skaitļošanas iekārtas un to aprīkojums, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	Pārējie pamatlīdzekļi	Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas	Kopā
Sākotnējā vērtība/pārvērtēts 01.01.2022.	1 361	152 937	640 049	139	393 515	183 332	30 296	30 026	4 161	1 435 816
Pamatlīdzekļu iegāde un izveidošana	-	1 173	4 950	22	4 712	3 975	1 531	835	7 910	25 108
Pamatlīdzekļu saņemšana no Satiksmes ministrijas (Rail Baltica projekta ietvaros, skat.24. pielikumu)	-	588	-	-	969	-	4 523	4	-	6 084
Pārklasificēts (skat. 12. pielikumu)	-	(11)	14	-	35	-	(4 021)	-	(38)	(4 021)
Pamatlīdzekļu norakstīšana	-	(1 977)	(2 018)	-	(1 692)	(9 607)	(783)	(727)	(50)	(16 854)
Pārklasificēts no pārdošanai turētiem aktīviem	-	-	-	-	2 504	-	-	-	-	2 504
Sākotnējā vērtība/pārvērtēts 31.12.2022.	1 361	152 710	642 995	161	400 043	177 700	31 546	30 138	11 983	1 448 637
Uzkrātais nolietojums 01.01.2022.	-	60 656	315 655	81	176 289	100 549	23 226	20 282	-	696 738
Aprēķinātais nolietojums	-	4 281	26 583	23	14 186	3 959	2 289	1 475	-	52 796
Pārklasificēts (skat. 12. pielikumu)	-	-	-	-	-	-	(2 383)	-	-	(2 383)
Nolietojuma norakstīšana	-	(1 913)	(1 924)	-	(1 402)	(7 285)	(782)	(695)	-	(14 001)
Uzkrātais nolietojums 31.12.2022.	-	63 024	340 314	104	189 073	97 223	22 350	21 062	-	733 150
Vērtības samazinājums 01.01.2022.	(38)	(4 066)	(16 911)	-	(7 050)	-	(484)	(210)	-	(28 759)
Atzīts vērtības samazinājums	-	(88)	(5 901)	-	(3)	(363)	-	-	-	(6 355)
Vērtības samazinājums 31.12.2022.	(38)	(4 154)	(22 812)	-	(7 053)	(363)	(484)	(210)	-	(35 114)
Atlikusī vērtība 01.01.2022.	1 323	88 215	307 483	58	210 176	82 783	6 586	9 534	4 161	710 319
Atlikusī vērtība 31.12.2022.	1 323	85 532	279 869	57	203 917	80 114	8 712	8 866	11 983	680 373

14. TIESĪBAS LIETOT AKTĪVUS

(EUR'000)

	Tiesības lietot zemes gabalus	Tiesības lietot ēkas un būves	Tiesības lietot sliežu ceļus	Tiesības lietot tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	Tiesības lietot skaitļošanas iekārtas un to aprīkojumu, sakaru līdzekļus, kopētājus un to aprīkojumu	Tiesības lietot pārējos pamatlīdzekļus	Kopā
Sākotnējā vērtība 01.01.2023.	474	4 795	2 497	628	1 020	4 596	14 010
Jaunie nomas līgumi	-	-	-	-	-	265	265
Grozījumi līgumos un līgumu izbeigšana	23	(239)	(2 497)	(628)	(1 020)	(257)	(4 618)
Sākotnējā vērtība 31.12.2023.	497	4 556	-	-	-	4 604	9 657
Uzkrātais nolietojums 01.01.2023.	248	2 114	2 004	504	971	2 612	8 453
Aprēķinātais nolietojums	70	516	75	19	49	1 018	1 747
Nolietojuma norakstīšana	(7)	(200)	(2 079)	(523)	(1 020)	(292)	(4 121)
Uzkrātais nolietojums 31.12.2023.	311	2 430	-	-	-	3 338	6 079
Atlikusī vērtība 01.01.2023.	226	2 681	493	124	49	1 984	5 557
Atlikusī vērtība 31.12.2023.	186	2 126	-	-	-	1 266	3 578

	Tiesības lietot zemes gabalus	Tiesības lietot ēkas un būves	Tiesības lietot sliežu ceļus	Tiesības lietot tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	Tiesības lietot skaitļošanas iekārtas un to aprīkojumu, sakaru līdzekļus, kopētājus un to aprīkojumu	Tiesības lietot pārējos pamatlīdzekļus	Kopā
Sākotnējā vērtība 01.01.2022.	473	4 845	2 497	628	1 020	4 799	14 262
Jaunie nomas līgumi	31	-	-	-	-	207	238
Grozījumi līgumos un līgumu izbeigšana	(30)	(50)	-	-	-	(410)	(490)
Sākotnējā vērtība 31.12.2022.	474	4 795	2 497	628	1 020	4 596	14 010
Uzkrātais nolietojums 01.01.2022.	196	1 555	1 497	376	728	1 957	6 309
Aprēķinātais nolietojums	72	559	507	128	243	1 063	2 572
Nolietojuma norakstīšana	(20)	-	-	-	-	(408)	(428)
Uzkrātais nolietojums 31.12.2022.	248	2 114	2 004	504	971	2 612	8 453
Atlikusī vērtība 01.01.2022.	277	3 290	1 000	252	292	2 842	7 953
Atlikusī vērtība 31.12.2022.	226	2 681	493	124	49	1 984	5 557

15. KRĀJUMI

	31.12.2023.	31.12.2022.
Rezerves daļas	8 959	8 424
Ceļa virsbūves materiāli	4 292	4 092
Citi materiāli	3 584	3 880
Kurināmais un degviela	1 874	2 398
Avansa maksājumi par krājumiem	89	2
Pārējie krājumi un nepabeigtie ražojumi	53	66
Bruto uzskaites vērtība	18 851	18 862
Novecojušo materiālu vērtības samazinājums	(3 037)	(2 618)
Neizmantoto krājumu vērtības samazinājums	(1 969)	(2 063)
Bilances vērtība	13 845	14 181

16. PIRCĒJU UN PASŪTĪTĀJU PARĀDI UN CITI DEBITORI

	31.12.2023.	31.12.2022.
Pircēju un pasūtītāju parādi	10 389	10 263
Pievienotās vērtības nodokļa pārmaksa	2 593	2 384
Nedrošie debitoru parādi	1 157	1 154
Pārējie debitori	3 155	2 775
Bruto uzskaites vērtība	17 294	16 576
Sagaidāmie kredītzaudējumi	(1 157)	(1 154)
Bilances vērtība	16 137	15 422

Uzkrājumu sagaidāmiem kredītzaudējumiem kustība:

	2023	2022
Uzkrājumi sagaidāmiem kredītzaudējumiem gada sākumā	1 154	1 059
Uzkrājumu samazinājums sakarā ar parādu atgūšanu	(122)	(22)
Uzkrājumu samazinājums sakarā ar parādu norakstīšanu	(24)	(58)
Izveidoti papildu uzkrājumi	149	175
Uzkrājumi sagaidāmiem kredītzaudējumiem gada beigās	1 157	1 154

Lai veiktu sagaidāmo kredītzaudējumu aplēsi, debitoru parādi tika sagrupēti pēc to riska pazīmēm un kavējuma dienām (detalizēta informācija sniegta arī 25. pielikumā). Sagaidāmo zaudējumu likmes balstās uz vēsturiskajiem atmaksas rādītājiem, kas noteikti kā zaudēto parādu attiecība pret atbilstošajiem ieņēmumiem pēdējo 36 mēnešu laikā (skaitot attiecīgi no 2023. gada 31. decembra vai 2023. gada 1. janvāra). Vēsturiskie zaudējumu rādītāji tika koriģēti, lai atspoguļotu tekošo un prognozēto informāciju par makroekonomiskajiem faktoriem, kas ietekmē pircēju spēju norēķināties ar *Koncernu*. Par nozīmīgāko faktoru tiek uzskatītas IKP prognozes, jo tās vistiešākā veidā ietekmē slikto debitoru parādu izmaiņas.

Veicot šos aprēķinus, 2023. gada 31. decembrī un 2023. gada 1. janvārī uzkrājumi tādiem pircēju un pasūtītāju parādiem, kas nav kavējuši apmaksas termiņus vai arī kavējuši mazāk kā 6 mēnešus, ir bijuši nebūtiski, līdz ar to konsolidētajos finanšu pārskatos atzīti nulles apmērā.

Līdzīgi aprēķini veikti arī citiem debitoriem, kā arī naudai un naudas ekvivalentiem, tikai šo aprēķinu pamatā bija nevis vēsturiskā pieredze, bet gan ārējo kredītreitingu aģentūru defolta likmes līdzīgiem aizņēmējiem vai aizņēmēju grupām. Šāda pieeja izvēlēta, jo *Koncernam* nav vēsturisko datu attiecībā uz zaudējumiem šīm finanšu aktīvu grupām. Aprēķinu rezultātā tika secināts, ka minēto aktīvu kredītqualitāte ir laba, līdz ar to sagaidāmie kredītzaudējumi 2023. gada 31. decembrī un 2023. gada 1. janvārī nav būtiski, līdz ar to atzīti nulles apmērā.

Saskaņā ar *Koncerna* grāmatvedības politiku pircēju un pasūtītāju parādiem, kas kavēti vairāk par 6 mēnešiem, parasti tiek izveidoti uzkrājumi sagaidāmajiem kredītzaudējumiem 100% apmērā, veicot korekcijas tikai, lai atspoguļotu iespējamo šādu parādu atgūstamību.

17. UZKRĀTIE IEŅĒMUMI

	31.12.2023.	(EUR'000) 31.12.2022.
Uzkrātie ieņēmumi	46 798	24 359
Kopā	46 798	24 359

Pārskata gada laikā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts cita veida ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20. SGS "Valsts atbalsts" minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, būtu atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Kritēriji, lai *Sabiedrība* saņemtu finanšu līdzsvara maksājumu, ir Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā paredzēto finanšu līdzsvara nosacījumu neizpilde. Ņemot vērā to, ka 2023. gadā *Sabiedrība* neizpildīja paredzētos finanšu līdzsvara nosacījumus, attiecīgi izpildījās kritēriji finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanai Dzelzceļa likumā noteiktajā kārtībā. Finanšu līdzsvara maksājumi atzīti kā 2023. gada ieņēmumi.

Nepieciešamais finanšu līdzsvara maksājums 32 439 tūkst. EUR apmērā, kas saņemams nākotnē, atzīts finanšu stāvokļa pārskatā kā "Uzkrātie ieņēmumi", pamatojoties uz Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā noteiktajām saistībām un pienākumiem. 2023. gadā finanšu līdzsvara nodrošināšanai *Latvijas dzelzceļš* saņēma 10 000 tūkst. EUR (daļēju maksājumu par 2022. gadu).

18. NAUDA UN NAUDAS EKVIVALENTI

	31.12.2023.	(EUR'000) 31.12.2022.
Nauda bankā	39 203	80 389
Nauda ceļā	-	(1)
Kopā	39 203	80 388

19. PAMATKAPITĀLS

Koncerna mātes sabiedrības reģistrētais un apmaksātais akciju kapitāls

Latvijas dzelzceļa pamatkapitāls ir 327 621 636 EUR, ko veido trīs simti divdesmit septiņi miljoni seši simti divdesmit viens tūkstotis seši simti trīsdesmit sešas akcijas, ar vienas akcijas nominālvērtību 1,00 EUR (viens EUR).

Visu akciju īpašnieks ir Latvijas Republika un tās ir pilnībā apmaksātas. Valsts kapitāla daļas turētājs akciju sabiedrībā ir Satiksmes ministrija. Visām *Koncerna* mātes sabiedrības akcijām ir vienādas tiesības uz dividenžu saņemšanu, likvidācijas kvotas saņemšanu un balsstiesībām akcionāru sapulcē.

20. ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMU PĀRVĒRTĒŠANAS REZERVE, PĀRĒJĀS REZERVES UN NESADALĪTĀ PEĻŅA

Vagoni kravu pārvadājumiem, kas ietilpst dzelzceļa ritošajā sastāvā, *Koncernā* tiek uzskaitīti pēc pārvērtēšanas metodes. 2013. gadā tika veikta šo pamatlīdzekļu pārvērtēšana un vērtības palielinājums uzrādīts kā ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve (neto ar nodokļu efektu). SIA "LDZ CARGO" 2022. gadā veica pamatlīdzekļu grupas "Vagoni kravas pārvadājumiem" vērtēšanu, izmantojot tirgus metodi, jo tika identificēts pietiekami aktīvs un likvids otrreizējais tirgus lielākajai daļai no vērtētajiem pamatlīdzekļiem, un tirgus cenas tika izmantotas, veicot novērtējumu. Pamatlīdzekļu vērtības noteikšanu veica ārējais sertificētais vērtētājs, novērtējot vagonu iespējamo tirgus vērtību un izmantojot izmaksu pieejas ietvaros esošā aktīva atlikušās aizvietošanas metodi. Līdz ar to tiek uzskatīts, ka vagonu vērtība atbilst 3. līmeņa vērtēšanas tehnikai. Patiesā vērtība, kas 2022. gada 30. novembrī tika noteikta pēc tirgus metodes, būtiski neatšķīrās no aktīvu uzskaites vērtības.

Pārējās rezerves veido iepriekšējo periodu nesadalītā peļņa, kura ar ģpašnieka lēmumu novirzīta pārējās rezervēs *Koncerna* attīstības nodrošināšanai. Līdz ar to rezerves un iepriekšējo periodu nesadalītā peļņa pēc savas būtības neatšķiras, tāpēc apvienotas vienā bilances postenī. *Koncerna* mātes sabiedrības rezerves un iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas izmantošanas kārtību nosaka *Koncerna* mātes sabiedrības akcionāru sapulce.

21. UZKRĀJUMI

	31.12.2023.	31.12.2022.
Uzkrājumi Konkurences padomes soda naudai	5 694	5 694
Citi uzkrājumi	165	144
Kopā ilgtermiņa daļa	5 859	5 838
Uzkrājumi atlaišanas pabalstiem	1 615	498
Uzkrājumi pabalstiem līdz pensijas tiesību rašanās laikam	82	93
Citi uzkrājumi	131	172
Kopā īstermiņa daļa	1 828	763
Kopā	7 687	6 601

Uzkrājumu kustība pa uzkrājumu veidiem 2023. gadā

	01.01.2023.	UZKRĀJUMU PALIELINĀJUMS	UZKRĀJUMU SAMAZINĀJUMS	31.12.2023.
Uzkrājumi Konkurences padomes soda naudai	5 694	-	-	5 694
Atlaišanas pabalsti	498	1 117	-	1 615
Uzkrājumi izmaksām par ražošanas traumām	144	21	-	165
Uzkrājumi varbūtējiem zaudējumiem no tiesvedības	103	-	(74)	29
Uzkrājumi pabalstam līdz pensijas tiesību rašanās brīdim	93	-	(11)	82
Uzkrājumi garantijas remontiem	47	33	-	80
Uzkrājumi par nesaglabāto kravu pārvadājumiem	22	-	-	22
Kopā	6 601	1 171	(85)	7 687

Uzkrājumu kustība pa uzkrājumu veidiem 2022. gadā

	01.01.2022.	UZKRĀJUMU PALIELINĀJUMS	UZKRĀJUMU SAMAZINĀJUMS	(EUR'000) 31.12.2022.
Uzkrājumi Konkurences padomes soda naudai	5 694	-	-	5 694
Atlaišanas pabalsti	997	498	(997)	498
Uzkrājumi izmaksām par ražošanas traumām	132	12	-	144
Uzkrājumi varbūtējiem zaudējumiem no tiesvedības	21	82	-	103
Uzkrājumi pabalstam līdz pensijas tiesību rašanās brīdim	735	-	(642)	93
Uzkrājumi garantijas remontiem	81	-	(34)	47
Uzkrājumi par nesaglabāto kravu pārvadājumiem	41		(19)	22
Kopā	7 701	592	(1 692)	6 601

Konkurences padome 2018. gadā ierosināja lietu Nr. KL\5-5\18\30 "Par Konkurences likuma 13. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA "LDZ CARGO" un VAS "Latvijas dzelzceļš" darbībā dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgū Latvijā". Ar Konkurences padomes (KP) 28.12.2020. lēmumu SIA "LDZ CARGO" uzlikts naudas sods 5 694 174 EUR apmērā solidāri ar VAS "Latvijas dzelzceļš". SIA "LDZ CARGO" uzskata, ka lēmums tika pieņemts, balstoties uz kļūdainiem secinājumiem, kuri izdarīti pārvadātāja darbības specifikas neizpratnes dēļ. Konkurences padomes lēmums lietā Nr. KL\5-5\18\30 tika pārsūdzēts Administratīvajā apgabaltiesā nolūkā to atzīt par nepamatotu un atcelt pilnībā. Administratīvā apgabaltiesa ierosināja lietu Nr.A43001921, lietas izskatīšana ir iesākta. Lietas izskatīšanas rezultātu nav iespējams prognozēt, kā arī paredzēt papildu riskus, saistītus ar citu personu, kuru tiesības iespējams bija skartas, varbūtējo prasību celšanas gadījumā, ja Konkurences padomes lēmums netiks atcelts. Šiem varbūtējiem zaudējumiem 2020. gadā tika izveidoti uzkrājumi 5 694 174 EUR apmērā, uzkrājumu summa nav mainījusies, jo lietas apstākļi nav mainījušies un tās iznākums nav zināms.

22. AIZŅĒMUMI NO KREDĪTIESTĀDĒM

	31.12.2023.	31.12.2022.
Ilgtermiņa aizņēmumi no kredītiestādēm	53 988	66 309
Īstermiņa aizņēmumi no kredītiestādēm	32 321	24 247
Kopā aizņēmumi no kredītiestādēm	86 309	90 556

Aizņēmumi izmantoti no "Swedbank" AS, "SEB banka" AS, Ziemeļu Investīciju bankas, OP Corporate Bank filiāles Latvijā un no Luminor Bank AS Latvijas filiāles. Pārskata periodā tika saņemti aizņēmumi par kopējo summu 20 000 tūkst. EUR un atmaksāti 24 247 tūkst. EUR apmērā.

Sabiedrībai noslēgtajos kredīta līgumos ar bankām ir noteikti atbilstoši VAS "Latvijas dzelzceļš" vai konsolidētā finanšu pārskata finanšu rādītāji, kuri ir jāievēro kredīta līguma darbības laikā. 2022. gada 31. decembrī, 2023. gada 31. decembrī un 2024. gada sākumā nevienam aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Aizņēmumu atmaksājamā summa un procentu likmes 2023. gada 31. decembrī

AIZŅĒMUMA VALŪTA	AIZŅĒMUMS, EUR'000	PROCENTU LIKME
EUR	69 872	3M EURIBOR + 0,77% līdz 3,5%
	16 437	6M EURIBOR + 0,75% līdz 1,1%
Kopā	86 309	

Aizņēmumu atmaksājamā summa un procentu likmes 2022. gada 31. decembrī

AIZŅĒMUMA VALŪTA	AIZŅĒMUMS, EUR'000	PROCENTU LIKME
EUR	67 419	3M EURIBOR + 0,77% līdz 3,5%
	23 137	6M EURIBOR + 0,75% līdz 1,1%
Kopā	90 556	

Aizņēmumu un aprēķināto procentu atlikumu kustības tabula

	2023	2022
Aizņēmumu un aprēķināto procentu atlikums pārskata perioda sākumā	90 761	120 699
Aizņēmumu saņemšana pārskata periodā	20 000	-
Aprēķinātie procenti pārskata periodā	4 056	1 671
Aizņēmumu atmaksāšana pārskata periodā	(24 247)	(30 060)
Samaksātie procenti pārskata periodā	(3 921)	(1 549)
Aizņēmumu un aprēķināto procentu atlikums pārskata perioda beigās	86 649	90 761

23. NODOKĻI UN VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS OBLIGĀTĀS IEMAKSAS

NODOKĻA VEIDS	NODOKĻU SAISTĪBAS (+) UZ 31.12.2023.	NODOKĻU PĀRMAKSA (-) UZ 31.12.2023.	NODOKĻU SAISTĪBAS (+) UZ 31.12.2022.	NODOKĻU PĀRMAKSA (-) UZ 31.12.2022.
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	9 284	-	15 066	-
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	8 476	-	6 269	-
Pievienotās vērtības nodoklis	6 809	(2 593)	5 034	(2 384)
Akcīzes nodoklis	646	-	726	-
Valsts nodeva par drošības rezervju uzglabāšanu	87	-	28	-
Dabas resursu nodoklis	20	-	25	-
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	5	-	3	-
Uzņēmējdarbības riska valsts nodeva	2	-	2	-
Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis	1	-	1	-
Atlikums vienotajā nodokļu kontā	-	(71)	-	(23)
Nodokļu saistības ārvalstīs (Igaunijā)	9	-	-	-
Kopā	25 339*	(2 664)	27 154	(2 407)

*Saistību sadalījums 31.12.2023.: Ilgtermiņa – 5 082 tūkst. EUR, īstermiņa – 20 257 tūkst. EUR.

Koncernam 31.12.2023. nav kavētu maksājumu budžetā.

Ilgtermiņa saistībās saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta 20.12.2022. lēmumu "Par samaksas termiņu pagarināšanu" iegrāmatotas *Latvijas dzelzceļa* iedzīvotāju ienākuma nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa summas, kurām samaksas termiņš ir garāks par vienu gadu. Nodokļu samaksas termiņa pagarinājums uz vēl pieciem gadiem atkārtoti piešķirts par nodokļu summām, kas radās COVID-19 ārkārtas situācijā.

24. NĀKAMO PERIODU IEŅĒMUMI

	31.12.2023.	31.12.2022.
Nākamo periodu ieņēmumu ilgtermiņa daļa (ES fondu līdzekļi un valsts budžeta līdzekļi)	274 799	265 379
Citi nākamo periodu ieņēmumi	89	66
Kopā ilgtermiņa daļa	274 888	265 445
Nākamo periodu ieņēmumu īstermiņa daļa (ES fondu līdzekļi un valsts budžeta līdzekļi)	18 731	19 360
Citi nākamo periodu ieņēmumi	247	879
Kopā īstermiņa daļa	18 978	20 239
Kopā nākamo periodu ieņēmumi	293 866	285 684

Nākamo periodu ieņēmumos lielākā daļa ir ES fondu un valsts budžeta līdzekļi, kas saņemti dzelzceļa infrastruktūras attīstībai.

ES un valsts budžeta projektu līdzekļu kustība 2023. gadā no ES fondu līdzekļiem izveidotajiem pamatlīdzekļiem:

NĀKAMO PERIODU IEŅĒMUMI	ATLIKUMS 01.01.2023.	PĀRKLASIFICĒTS (PĀRVIETOTS)	SANEMTI LĪDZEKĻI	NAUDAS LĪDZEKĻU PĀRSKAITĪŠANA PARTNERIM	SAMAZINĀJUMS PAMATLĪDZEKĻU NOLIETOJUMA APMĒRĀ	ATLIKUMS 31.12.2023.
Ilgtermiņa daļa	265 379	(18 719)	28 203	(64)	-	274 799
Īstermiņa daļa	19 360	18 719	-	-	(19 348)	18 731
Kopā	284 739	-	28 203	(64)	(19 348)	293 530

2023. gadā saņemti maksājumi no ES fondu līdzekļiem:

- 7 657 tūkst. EUR projektam "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija",
- 20 052 tūkst. EUR projektam "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai",
- 355 tūkst. EUR projektam "Nožogojumu un gājēju pāreju ierīkošana dzelzceļa infrastruktūras objektos" un
- 139 tūkst. EUR projektam "Sadarbībspējīgas dzelzceļa sistēmas izveide Baltijas valstīs".

Projekta "Sadarbībspējīgas dzelzceļa sistēmas izveide Baltijas valstīs" ietvaros 64 tūkst. EUR *Latvijas dzelzceļš* kā finansējuma saņēmējs pārskaitīja AS "Eesti Raudtee" atbilstoši noslēgtajam sadarbības līgumam.

ES un valsts budžeta projektu līdzekļu kustība 2022. gadā no ES fondu līdzekļiem izveidotajiem pamatlīdzekļiem:

NĀKAMO PERIODU IEŅĒMUMI	ATLIKUMS 01.01.2022.	PĀRKLASIFICĒTS (PĀRVIETOTS)	SANEMTI LĪDZEKĻI	NAUDAS LĪDZEKĻU PĀRSKAITĪŠANA PARTNERIM	SAMAZINĀJUMS PAMATLĪDZEKĻU NOLIETOJUMA APMĒRĀ	ATLIKUMS 31.12.2022.
Ilgtermiņa daļa	250 142	(20 945)	36 264	(82)	-	265 379
Īstermiņa daļa	19 055	20 945	-	-	(20 640)	19 360
Kopā	269 197	-	36 264	(82)	(20 640)	284 739

25. FINANŠU RISKU VADĪBA

Koncerna nozīmīgākie finanšu instrumenti ir aizņēmumi no bankām, citi aizņēmumi, nauda un noguldījumi bankās, kā arī debitoru un kreditoru parādi. Šo finanšu instrumentu galvenais uzdevums ir nodrošināt *Koncerna* saimnieciskās darbības finansējumu. *Koncernam* ir arī vairāki citi finanšu aktīvi un saistības, piemēram, pircēju un pasūtītāju parādi un parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem, kas izriet tieši no tā saimnieciskās darbības.

Koncerns ir pakļauts tirgus, kredīta un likviditātes riskiem saistībā ar tā finanšu instrumentiem.

Finanšu risku pārvaldību nodrošina *Koncerna* valdošā uzņēmuma Finanšu direkcija un *Koncerna* Finanšu komiteja.

***Koncerna* finanšu instrumenti tiek iedalīti šādās kategorijās:**

	31.12.2023.	31.12.2022.
Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā		
Pircēju, pasūtītāju parādi un pārējie debitori, izņemot avansus	57 557	34 622
Nauda un naudas ekvivalenti	39 203	80 388
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņas vai zaudējumu pārskatā		
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	74	74
Kopā finanšu aktīvi	96 834	115 084
Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā		
Aizņēmumi no kredītiestādēm	86 309	90 556
Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori, nomas saistības, izņemot avansus (ieskaitot ilgtermiņa daļu)	35 528	43 700
Kopā finanšu saistības	121 837	134 256

Tirgus risks

Tirgus risks ir risks, ka tirgus faktoru izmaiņas, piemēram, ārvalstu valūtas kursu, procentu likmju un preču cenu izmaiņas ietekmēs *Koncerna* ieņēmumus vai tam piederošo finanšu instrumentu vērtību. Tirgus risks ietver valūtas risku un procentu likmju risku.

Procentu likmju risks

Procentu likmju risks ir risks ciest zaudējumus saistībā ar *Koncerna* aktīvu un saistību procentu likmju izmaiņām. *Koncerns* ir pakļauts tirgus procentu likmju izmaiņu riskam saistībā ar tā ilgtermiņa saistībām, kurām piemērota mainīga procentu likme.

Visi *Koncerna* aizņēmumi ir ar mainīgām procentu likmēm. Detalizētu aprakstu aizņēmumu procentu likmēm skatīt 22. pielikumā. *Koncerns* pārvalda procentu likmju izmaiņu risku, regulāri izvērtējot tirgū pieejamās aizņēmumu procentu likmes. Ja ir pieejamas zemākas procentu likmes par esošajām, tad *Koncerns* izvērtē pārkreditēšanas finansiālo izdevīgumu.

Koncerna sabiedrības neizmanto atvasinātos finanšu instrumentus procentu likmju risku pārvaldībai.

Procentu likmju jutīgums

Nākamajā tabulā atspoguļots *Koncerna* peļņas pirms nodokļiem jutīgums pret pamatoti iespējamām procentu likmju izmaiņām katra uzrādītā pārskata perioda beigās, ja visi pārējie mainīgie lielumi nemainās. *Koncerna* pašu kapitāls, izņemot pārskata gada rezultātu, netiek ietekmēts.

	2023		2022	
	BĀZES LIKMES PIEAUGUMS/ SAMAZINĀJUMS (BĀZES PUNKTI)	IETEKME UZ PEĻŅU PIRMS NODOKĻIEM (EUR'000)	BĀZES LIKMES PIEAUGUMS/ SAMAZINĀJUMS (BĀZES PUNKTI)	IETEKME UZ PEĻŅU PIRMS NODOKĻIEM (EUR'000)
EURIBOR	(+100)	(40)	(+100)	(17)
	(-100)	40	(-100)	17

Valūtas risks

Valūtas risks ir risks ciest zaudējumus nelabvēlīgu valūtas kursu izmaiņas rezultātā saistībā ar aktīviem un saistībām ārvalstu valūtās. Valūtas risks, kuram *Koncerns* ir pakļauts, galvenokārt izriet no tā saimnieciskās darbības – ieņēmumi un izmaksas ir denominēti atšķirīgās valūtās. *Koncerna* pircēju un pasūtītāju parādu saistības pārsvarā ir *euro* valūtā.

Nākamā tabula atspoguļo *Koncerna* finanšu instrumentus pa valūtām 2023. gada 31. decembrī:

	EUR	USD	CHF UN CITAS VALŪTAS	KOPĀ
	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000
Pircēju, pasūtītāju parādi un pārējie debitori, izņemot avansus	56 234	-	1 323	57 557
Nauda un naudas ekvivalenti	38 031	47	1 125	39 203
Kopā finanšu aktīvi	94 265	47	2 448	96 760
Aizņēmumi no kredītiestādēm	86 309	-	-	86 309
Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori, izņemot avansus	34 479	6	1 043	35 528
Kopā finanšu saistības	120 788	6	1 043	121 837

Nākamā tabula atspoguļo *Koncerna* finanšu instrumentus pa valūtām 2022. gada 31. decembrī:

	EUR	USD	CHF UN CITAS VALŪTAS	KOPĀ
	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000
Pircēju, pasūtītāju parādi un pārējie debitori, izņemot avansus	34 076	61	485	34 622
Nauda un naudas ekvivalenti	78 426	65	1 897	80 388
Kopā finanšu aktīvi	112 502	126	2 382	115 010
Aizņēmumi no kredītiestādēm	90 556	-	-	90 556
Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori, izņemot avansus	40 827	143	2 730	43 700
Kopā finanšu saistības	131 383	143	2 730	134 256

Galvenais valūtas riska pārvaldības instruments, kuru izmanto *Koncerns*, ir *Koncernā* ietilpstošo sabiedrību valūtas līdzekļu apzināšana un izmantošana *Koncerna* ietvaros, *Koncerna* sabiedrību saistību segšanai ārvalstu valūtās.

Koncerna sabiedrības neizmanto atvasinātos finanšu instrumentus valūtas risku pārvaldībai.

Valūtas jutīgums

Koncernam pārskata gadā nebija būtisku ārvalstu valūtu atlikumu, līdz ar to valūtu kursu svārstību iespējamā ietekme bija nebūtiska.

Kredītrisks

Kredītrisks ir risks, ka darījumu partneris varētu nepildīt savas saistības pret *Koncernu*, radot tam ievērojamus finansiālus zaudējumus. *Koncerns* ir pakļauts kredītriskam, kas izriet tieši no tā saimnieciskās darbības – galvenokārt pircēju un pasūtītāju parādiem, un kredītriskam saistībā ar *Koncerna* finansēšanas darbībām – galvenokārt naudas depozītiem bankās.

Pircēju un pasūtītāju parādi

Katra *Koncerna* sabiedrība pārvalda pircēju un pasūtītāju parādu kredītrisku saskaņā ar *Koncerna* politikām. Pirms līgumu slēgšanas tiek izvērtēta pircēju un pasūtītāju maksāspēja. Vairākas *Koncerna* sabiedrības nodrošinās pret kredītrisku, saņemot priekšapmaksu no saviem klientiem.

Koncerns nepārtraukti uzrauga debitoru parādu atlikumus, lai mazinātu neatgūstamo parādu rašanās iespēju. Iespējamais pircēju un pasūtītāju parādu vērtības samazinājums tiek pastāvīgi analizēts. *Koncerns* nav saņēmis kļūdas kā nodrošinājumu pircēju un pasūtītāju parādiem.

Koncerns vērtē savu pircēju un pasūtītāju parādu kredītriska koncentrāciju kā vidēju. 2023. gada 31. decembrī *Koncernam* bija 3 klienti (2022: 3 klienti), kuri katrs bija parādā *Koncernam* vairāk nekā 700 tūkst. EUR un veidoja apmēram 86,7% (2022: 83,5%) no kopējā debitoru parāda.

Koncernam nav izstrādāta iekšējā kredītreitingu sistēma pircēju un pasūtītāju parādu izvērtēšanai.

2023. gada laikā nav notikušas būtiskas izmaiņas sagaidāmajos kredītzaudējumos attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādiem. Pircēju un pasūtītāju parādu norakstīšana notiek tikai tad, ja nav sagaidāma to atgūšana. Indikatori, kas liecina par neiespējamību atgūt iekļauj, cita starpā, debitora nespēju vienoties par atmaksas grafiku, kuru papildina debitora maksātnespēja, bankrots vai likvidācija.

Koncerns ir pakļauts maksimālajam kredītriskam, kā tas atspoguļots nākamajā tabulā:

	31.12.2023.	31.12.2022.
Nauda un naudas ekvivalenti	39 203	80 388
Pircēju, pasūtītāju parādi un pārējie parādi (bruto summa), izņemot avansus un priekšapmaksas	58 714	35 776
Kopā	97 917	116 164

Sagaidāmie kredītzaudējumi 2023. gada 31. decembrī noteikti, pielietojot šādas sagaidāmo kredītzaudējumu likmes:

	Nav kavēti	Kavēti vairāk kā 30 dienas	Kavēti vairāk kā 90 dienas	Kavēti vairāk kā 120 dienas	Kopā
Sagaidāmo kredītzaudējumu likme	0,1%	2,0%	11,0%	79,2%	-
Pircēju un pasūtītāju parādi un pārējie parādi, bruto	56 707	499	154	1 354	58 714
Sagaidāmie kredītzaudējumi	(58)	(10)	(17)	(1 072)	(1 157)

Sagaidāmie kredītzaudējumi 2022. gada 31. decembrī noteikti, pielietojot šādas sagaidāmo kredītzaudējumu likmes:

	Nav kavēti	Kavēti vairāk kā 30 dienas	Kavēti vairāk kā 90 dienas	Kavēti vairāk kā 120 dienas	Kopā
Sagaidāmo kredītzaudējumu likme	0,1%	2,0%	11,0%	91,0%	-
Pircēju un pasūtītāju parādi un pārējie parādi, bruto	34 375	160	29	1 212	35 776
Sagaidāmie kredītzaudējumi	(45)	(3)	(3)	(1 103)	(1 154)

Naudas depozīti

Kredītrisku, kas izriet no *Koncerna* naudas depozītiem bankās, pārvalda *Koncerna* Finanšu komiteja saskaņā ar *Koncerna* Finanšu vadības politiku. Saskaņā ar šo politiku *Koncerna* brīvos resursus pieļaujams ieguldīt tikai depozītos vai naudas tirgus fondos. Pirms naudas līdzekļu izvietojšanas bankās (depozītos vai norēķinu kontos) *Koncerna* mātes sabiedrības Finanšu direkcija izvērtē banku kredītreitingus un piedāvātās procentu likmes.

Koncerna naudas līdzekļu atlikumi bankās atbilstoši aģentūras Moody's piešķirtajiem banku kredītreitingiem:

KREDĪTREITINGS	31.12.2023.	31.12.2022.
Aa3	80	617
A3	35 832	77 874
Baa2	2 380	642
Bez reitinga	911	1 255
Kopā	39 203	80 388

Likviditātes risks

Likviditātes risks ir risks, ka *Koncerns* nespēs pildīt savas finanšu saistības noteiktajā termiņā.

Koncerna Finanšu komiteja un *Koncerna* mātes sabiedrības Finanšu direkcija pārvalda likviditātes risku, uzturot atbilstošas naudas rezerves un nodrošinot pietiekamu finansējumu, izmantojot piešķirtos kredītus, kredītlīnijas, finanšu nomu utt., kā arī pastāvīgi uzraugot prognozētās un faktiskās naudas plūsmas un saskaņojot finanšu aktīvu un saistību termiņstruktūru.

Koncerns sagatavo ilgtermiņa naudas plūsmas prognozi gadam (pa mēnešiem) un operatīvo naudas plūsmas prognozi četrām nedēļām, lai nodrošinātu, ka *Koncerna* rīcībā ir pietiekami daudz naudas līdzekļu, lai finansētu gaidāmās saimnieciskās darbības izmaksas, nokārtotu finanšu saistības un veiktu nepieciešamās investīcijas.

2023. gada 31. decembrī *Koncerna* apgrozāmie līdzekļi pārsniedz tā īstermiņa saistības par 8 075 tūkst. EUR, kā rezultātā kopējā likviditāte - apgrozāmie līdzekļi pret īstermiņa saistībām - ir 1,1. Īstermiņa saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi 18 731 tūkst. EUR, kas saistīti ar Eiropas Savienības projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, tāpēc ir zema riska iespēja, ka šo saistību segšanai būs nepieciešami finanšu līdzekļi. Kopējās likviditātes rādītājs, neiekļaujot nākamo periodu ieņēmumus, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, ir 1,3.

Noslēgtajos kredītlīgumos ar bankām ir noteikti finanšu rādītāji, kuri *Latvijas dzelzceļam* jāievēro līguma darbības laikā. 2022. gada 31. decembrī, 2023. gada 31. decembrī un 2024. gada sākumā nevienam aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Nākamajās tabulās analizētas *Koncerna* finanšu saistības pēc to atmaksas termiņiem, pamatojoties uz līgumos noteiktajām nediskontētajām finanšu saistību summām, ieskaitot procentu maksājumus:

2023. GADA 31. DECEMBRĪ	LĪDZ 3 MĒNEŠIEM	3 LĪDZ 12 MĒNEŠI	1 LĪDZ 5 GADI	VAIRĀK KĀ 5 GADI	(EUR'000) KOPĀ
Aizņēmumi no kredītiestādēm	8 564	28 065	56 345	2 055	95 029
Pārējās saistības (iekļaujot pārējos aizņēmumus, parādus piegādātājiem un darbuzņēmējiem un citus kreditorus)	18 561	13 736	1 859	1 157	35 313
Kopā	27 125	41 801	58 204	3 212	130 342

2022. GADA 31. DECEMBRĪ	LĪDZ 3 MĒNEŠIEM	3 LĪDZ 12 MĒNEŠI	1 LĪDZ 5 GADI	VAIRĀK KĀ 5 GADI	(EUR'000) KOPĀ
Aizņēmumi no kredītiestādēm	6 896	20 204	67 969	2 027	97 096
Pārējās saistības (iekļaujot pārējos aizņēmumus, parādus piegādātājiem un darbuzņēmējiem un citus kreditorus)	27 252	11 565	3 555	1 286	43 658
Kopā	34 148	31 769	71 524	3 313	140 754

26. PATIESĀS VĒRTĪBAS APSVĒRUMI

13. SFPS nosaka vērtēšanas tehniku hierarhiju, pamatojoties uz to, vai vērtēšanas tehnikā tiek izmantoti novērojami tirgus dati, vai arī tirgus dati nav novērojami. Novērojami tirgus dati ir iegūti no neatkarīgiem avotiem. Ja tirgus dati nav novērojami, vērtēšanas tehnika atspoguļo *Koncerna* pieņēmumus par tirgus situāciju.

Šī hierarhija nosaka, ka ir jālieto novērojami tirgus dati, ja vien tie ir pieejami. Veicot pārvērtēšanu, *Koncerns* ņem vērā atbilstošas novērojamas tirgus cenas, ja tas ir iespējams.

Patiesās vērtības noteikšanas mērķis, pat ja tirgus nav aktīvs, ir noteikt darījuma cenu, pie kuras tirgus dalībnieki būtu ar mieru pārdot aktīvu vai uzņemties saistības konkrētā vērtēšanas datumā pašreizējos tirgus apstākļos.

Lai noteiktu finanšu instrumenta patieso vērtību, izmanto vairākas metodes: kotētās cenas vai vērtēšanas tehniku, kas iekļauj novērojamus tirgus datus un ir balstīta uz iekšējiem modeļiem. Balstoties uz patiesās vērtības hierarhiju, visas vērtēšanas tehnikas ir sadalītas 1. līmenī, 2. līmenī un 3. līmenī.

Finanšu instrumenta patiesās vērtības hierarhijas līmenim ir jābūt noteiktam kā zemākajam līmenim, ja to vērtības būtisko daļu sastāda zemāka līmeņa dati.

Finanšu instrumenta klasificēšana patiesās vērtības hierarhijā notiek divos posmos:

1. Klasificēt katra līmeņa datus, lai noteiktu patiesās vērtības hierarhiju;
2. Klasificēt pašu finanšu instrumentu, balstoties uz zemāko līmeni, ja to vērtības būtisko daļu sastāda zemāka līmeņa dati.

Kotētās tirgus cenas – 1. līmenis

Vērtēšanas tehnikā 1. līmenī tiek izmantotas aktīvā tirgū nekorrigētas kotācijas cenas identiskiem aktīviem vai saistībām, kad kotācijas cenas ir viegli pieejamas un cena reprezentē faktisko tirgus situāciju darījumiem godīgas konkurences apstākļos. *Koncernam* nav 1. līmenī vērtētu finanšu instrumentu.

Vērtēšanas tehnika, kad tiek izmantoti tirgus dati – 2. līmenis

Vērtēšanas tehnikā 2. līmenī izmantotajos modeļos visi būtiskākie dati, tieši vai netieši, ir novērojami no aktīvu vai saistību puses. Modelī izmantoti tirgus dati, kas nav 1. līmenī iekļautās kotētās cenas, bet kas ir novērojami tieši (t.i. cena), vai netieši (t.i. tiek iegūti no cenas). 2. līmeņa patiesās vērtības hierarhijai atbilst *Koncerna* nauda un naudas ekvivalenti.

Vērtēšanas tehnika, kad tiek izmantoti tirgus dati, kas nav balstīti uz novērojamiem tirgus datiem – 3. līmenis

Vērtēšanas tehnikā, kad tiek izmantoti tirgus dati, kas nav balstīti uz novērojamiem tirgus datiem (nenovērojamie tirgus dati) ir klasificēti 3. līmenī. Par nenovērojamiem tirgus datiem tiek uzskatīti tādi dati, kas nav viegli pieejami aktīvā tirgū, nelikvīda tirgus vai finanšu instrumenta sarežģītības dēļ. 3. līmeņa datus pārsvarā nosaka, balstoties uz līdzīga rakstura novērojamiem tirgus datiem, vēsturiskiem novērojumiem vai izmantojot analītiskas pieejas.

Šādi finanšu aktīvi un saistības ir iekļauti 3. līmenī:

(EUR'000)		
AKTĪVI:	31.12.2023.	31.12.2022.
Pircēju un pasūtītāju parādi, neto	57 557	34 622
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	74	74
Kopā	57 631	34 696

(EUR'000)		
SAISTĪBAS:	31.12.2023.	31.12.2022.
Aizņēmumi no kredītiestādēm	86 309	90 556
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	35 528	43 700
Kopā	121 837	134 256

Aktīvi un saistības, kuriem patiesā vērtība tiek uzrādīta

Likvīdu un īstermiņa (atmaksas termiņš nepārsniedz trīs mēnešus) finanšu instrumentu, piemēram, naudas un naudas ekvivalentu, īstermiņa depozītu, īstermiņa pircēju un pasūtītāju un parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem, uzskaites vērtība aptuveni atbilst to patiesajai vērtībai.

Aizņēmumu no kredītiestādēm, finanšu nomas saistību un citu ilgtermiņa saistību patiesā vērtība tiek novērtēta, diskontējot nākotnes naudas plūsmas, piemērojot tirgus procentu likmes. Tā kā procentu likmes, kuras tiek piemērotas aizņēmumiem no kredītiestādēm, finanšu nomas saistībām un citām ilgtermiņa saistībām, pārsvarā ir mainīgas un būtiski neatšķiras no tirgus procentu likmēm, kā arī *Koncernam* piemērojamais riska uzcenojums nav būtiski mainījies, ilgtermiņa saistību patiesā vērtība aptuveni atbilst to uzskaites vērtībai.

Aktīvi, kuri tiek novērtēti patiesajā vērtībā

Pamatlīdzekļu grupa "Vagoni kravu pārvadājumiem" tiek uzskaitīta pārvērtētajā vērtībā, balstoties uz 2022. gada vērtējumu, ņemot vērā uzkrāto nolietojumu. Pamatojoties uz 16. SGS "Pamatlīdzekļi" standartā noteikto, lai nodrošinātu, ka to uzskaites vērtība būtiski neatšķiras no to patiesās vērtības pārskata gada beigās, SIA "LDZ CARGO" 2022. gadā veica vagonu pārvērtēšanu, piesaistot neatkarīgu ārējo vērtētāju. Pārvērtēšanas rezultātā ir secināts, ka starpība starp vagonu uzskaites vērtību un to patieso vērtību nav būtiska un attiecīgi nav atzīta. Līdztekus, 2023. gadā vērtības samazinājums atzīts attiecībā uz 7 individuāliem aktīviem (vagoniem) (2022. gadā – 9 individuāliem aktīviem (vagoniem), jo bija identificēti apstākļi, kuri liecina par to bilances vērtības neatgūstamību.

Ar mērķi noteikt vai citu pamatlīdzekļu grupu vērtība ir samazinājusies zem to uzskaites vērtības, SIA "LDZ CARGO" veica pamatlīdzekļu vērtības samazināšanās pārbaudi saskaņā ar 36. SGS "Aktīvu vērtības samazināšanās". Izvērtējot pārvērtēšanas un vērtības samazinājuma pārbaudes rezultātus, *Sabiedrības Vadība* ir secinājusi, ka aktīva vērtības samazinājums nav identificēts.

Katrā pārskata perioda beigu datumā SIA "LDZ CARGO" izvērtē tās pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem SIA "LDZ CARGO" veiktajiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs SIA "LDZ CARGO" pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam.

27. KAPITĀLA PĀRVALDĪBA

Latvijas Republikai pieder 100% VAS "Latvijas dzelzceļš" akciju.

Koncerna mērķi attiecībā uz kapitāla pārvaldīšanu ir nodrošināt *Koncerna* spēju turpināt tā darbību un dot attiecīgo sabiedrību akcionāru sapulces vai dalībnieku sapulces noteikto kapitāla atdevi. Latvijas valstij kā vienīgajam *Koncerna* kapitāla īpašniekam ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistīti ar *Koncerna* kapitāla palielināšanu, samazināšanu, dividenžu izmaksu vai novirzīšanu *Koncerna* attīstībai.

Kapitāla pārvaldības kontekstā *Koncerns* izvērtē aizņemtā kapitāla attiecību pret kopējo kapitālu. *Koncerna* finanšu risku pārvaldības politika nenosaka minimālo vai maksimālo apmēru šim rādītājam. Sastādot īstermiņa un ilgtermiņa finanšu plānus un budžetus, *Koncerns* ņem vērā banku izvirzītos finanšu nosacījumus attiecībā uz aizņemtā kapitāla attiecību pret kopējo kapitālu.

(EUR'000)

	31.12.2023.	31.12.2022.
Aizņēmumi no kredītiestādēm un citi aizņēmumi	86 309	90 556
Kreditoru parādi (ieskaitot nodokļus)	62 793	73 465
Pārējās saistības	303 334	294 148
Kopējās saistības	452 436	458 169
Pašu kapitāls	392 229	395 460
Kopā saistības un pašu kapitāls	844 665	853 629
Aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo kapitālu	54%	54%
Pašu kapitāla attiecība pret kopējām saistībām	87%	86%

28. KAPITĀLIEGULDĪJUMU SAISTĪBAS

Koncerns plāno arī nākošajā pārskata gadā veikt kapitālieguldījumus pamatlīdzekļos un nemateriālajos ieguldījumos, no tiem:

Būtiskākie noslēgtie, bet vēl nepabeigtie līgumi:

DARĪJUMU PARTNERA NOSAUKUMS, LĪGUMA PRIEKŠMETS	LĪGUMA DATUMS	LĪGUMA IZPILDES TERMIŅŠ	LĪGUMA SUMMA EUR'000
Pilnsabiedrība "BMGS - FIMA": Paaugstināto platformu būvniecība dzelzceļa līnijā Rīga - Jelgava	29.07.2021.	06.08.2024.	6 9167
Pilnsabiedrība "BMGS – FIMA": Dobeles stacijas centralizācijas sistēmas modernizācija	28.04.2023.	28.12.2024.	3 693
Pilnsabiedrība "BMGS – FIMA": Paaugstināto platformu būvniecība dzelzceļa līnijā Rīga – Krustpils	29.07.2021.	16.03.2024.	10 752
Pilnsabiedrība "BMGS – FIMA": Paaugstināto platformu būvniecība dzelzceļa līnijā Rīga - Tukums II	29.07.2021.	15.08.2024.	6 163
Pilnsabiedrība "BMGS – FIMA": Paaugstināto platformu būvniecība dzelzceļa līnijā Zemītiņi - Skulte	30.07.2021.	16.03.2024.	8 229
Pilnsabiedrība Fima Group: Vienotās informatīvās apziņošanas un videonovērošanas sistēmu ieviešana	12.05.2022.	15.08.2024.	5 512
PA BMGS-FiMA-ASTOM: Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai: būvniecība	15.09.2022.	17.05.2024.	57 938

Pārskata gadā nav būtisku apstiprinātu darījumu, par kuriem nav noslēgti līgumi.

29. PĒTNIECĪBAS DARBI UN ATTĪSTĪBAS PASĀKUMI

IZMAKSAS	(EUR'000)	
	2023	2022
Iekšējie izdevumi sabiedrībās veiktajiem pētniecības un attīstības darbiem	4 862	1 352
Ārējie izdevumi pētniecības un attīstības darbiem, kas pasūtīti citās iestādēs, uzņēmumos, organizācijās	166	15
Kopā	5 028	1 367

30. NODOKĻU IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

Nodokļu institūcijas var jebkurā brīdī veikt grāmatvedības uzskaites revīziju trīs gadu laikā pēc taksācijas gada un papildus aprēķināt nodokļu saistības un soda naudas. *Koncerna Vadībai* nav zināmi apstākļi, kas varētu radīt iespējamās būtiskas saistības nākotnē.

31. NĀKOTNES NOMAS MAKSĀJUMI

2023. gadā *Koncerna* izmaksas saistībā ar noslēgtajiem operatīvās nomas līgumiem ir 301 tūkst. EUR, attiecīgi 2022. gadā – 364 tūkst. EUR.

32. DARĪJUMI AR SAISTĪTĀM PERSONĀM

Koncerns piemēro 24. SGS atvieglojumus un atspoguļo tikai būtiskus darījumus ar valsti saistītām pusēm. *Koncernam* ir darījumi ar Satiksmes ministriju (*Latvijas dzelzceļa* 100% akciju turētājs) un citām komercsabiedrībām, kuru akcijas pieder valstij. Lielākie darījumi ir ar AS "Pasažieru vilciens" (maksa par minimālo piekļuves pakalpojumu kompleksu, elektroenerģijas sadale un tirdzniecība, maksa par dīzeļdegvielu, telpu noma, abonētu biļešu iegāde) par 31 177 tūkst. EUR (2022. gadā –

24 136 tūkst. EUR) un VAS "Latvenergo" (maksa par apsardzes pakalpojumiem, elektroenerģijas iegāde) par 41 357 tūkst. EUR (2022. gadā – 21 003 tūkst. EUR). Savstarpējie darījumi ir saistīti ar attiecīgo pušu pamatdarbībām.

SAISTĪTĀ PUSE	(EUR'000)	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Parādi AS "Pasažieru vilciens"	2 579	2 504
Parādi AS "Latvenergo"	2 909	2 890

33. DARBĪBAS TURPINĀŠANA

Ārējie faktori, kas saistīti ar ģeopolitisko situāciju, karu Ukrainā un noteiktajām starptautiskajām ekonomiskajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju, liecina, ka situācija, kas saistīta ar kravu pārvadājumu apjomu, nākotnē būtiski neuzlabosies. Saskaņā ar *Sabiedrības* aplēsēm Krievijas graudu importa aizlieguma ietekme uz ieņēmumiem nebūs būtiska.

Pēc 2022. gada 24. februārī notikušā Krievijas iebrukuma Ukrainā pret Krieviju un Baltkrieviju tiek vērstas plašas ekonomiskās un politiskās sankcijas. Sankcijām bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību, jo bija nepieciešams pārskatīt iekšējos sankciju pārvaldības procesus, kā arī novirzīt papildus resursus sankciju pārbaudēm, veicot gan sadarbības partneru, gan pārvadāto kravu pārbaudes.

Ņemot vērā *Sabiedrības* sadarbību ar Krievijas un Baltkrievijas sadarbības partneriem, kā arī tā darbības specifiku, karadarbība Ukrainā neapšaubāmi atstāja un turpinās atstāt iespaidu uz *Sabiedrības* darbību gan 2024. gadā, gan turpmāk. Līdz šim spēkā esošie ierobežojumi ir radījuši kravu apjoma samazināšanos, un ir grūti paredzēt iespējamo papildu sankciju ietekmi uz *Sabiedrības* darbību nākotnē. Ievērojot ar sankcijām saistītos riskus, ir veikti sekojoši pasākumi:

1) *Sabiedrībā* ir izveidota atsevišķa par sankciju pārbaudi atbildīga Sankciju daļa un Sankciju komisija, pastiprinot informācijas apmaiņu par sankciju pārbaudēm *Koncerna* ietvaros.

2) *Koncernā* ir izstrādāta un ieviesta "Latvijas dzelzceļš" koncerna Sankciju politika, nodrošinot vienādu pieeju sankciju pārbaudēm visā *Koncernā*.

3) Vērtējot riskus, kas saistīti ar būtiski paplašinātiem sektorālo sankciju sarakstiem, *Sabiedrība* pastiprināja kravu pārbaudes procedūras, pastiprināti vērtējot kravu veidus un to atbilstību noteiktajām sektorālajām sankcijām.

4) Visas sankciju sarakstos iekļautās personas ir atspoguļotas *Sabiedrības* uzturētajā informācijas sistēmā (IS) Sankcijas, kas nodrošina visu klientu un sadarbības partneru ikdienas automātisku pārbaudi uz sakrītību ar sankcionēto personu sarakstiem. IS Sankcijas saraksti tiek atjaunoti katru dienu, automātiski sazinoties ar oficiālajām vietnēm, kas uztur ziņas par Latvijas Republikas, Eiropas Savienības, ANO un OFAC sankcijām.

5) 2024. gadā turpinās darbs pie IS Sankcijas pilnveidošanas, kā arī pie sankciju jomas stiprināšanas *Sabiedrībā*, veicot virkni tehnisku uzlabojumu.

2023. gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20. SGS "Valsts atbalsts" minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, ir atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Kritēriji, lai *Latvijas dzelzceļš* saņemtu finanšu līdzsvara maksājumu, ir Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā noteikto finanšu līdzsvara nosacījumu neizpilde. Ņemot vērā to, ka 2023. gadā *Sabiedrība* neizpildīja Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā paredzētos finanšu līdzsvara nosacījumus, attiecīgi izpildījās kritēriji Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā paredzēto finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanai.

Lai arī pastāv pārliecība par finanšu līdzekļu saņemšanu, pastāv nenoteiktība attiecībā uz *Sabiedrībai* nepieciešamo papildu finanšu līdzekļu saņemšanas laiku. Šī nenoteiktība attiecas gan uz līdzekļiem, lai kompensētu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas pilnā apmērā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai visa 2024. gada laikā, gan uz līdzekļiem *Latvijas dzelzceļa* finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

Neskatoties uz šo nenoteiktību, *Latvijas dzelzceļa Vadība* ir pārliecināta, ka konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanā ir piemērojams darbības turpināšanas princips, kas pamatots ar *Latvijas dzelzceļa* stratēģijas un rīcības plāna apstiprināšanu, ar jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, un organizatorisko un tehnoloģisko procesu pārskatīšanu, kas rezultēsies izmaksu samazināšanā nākotnē. *Latvijas dzelzceļa* galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus valsts, sabiedrības un Latvijas tautsaimniecības interesēs, līdz ar to uzskatām, ka Dzelzceļa likuma 9. panta 4. daļā noteikto nosacījumu izpilde netiks kavēta. Līdz ar to konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti, piemērojot darbības turpināšanas principu, un tajos nav veikti labojumi, tai skaitā aktīvu un saistību pārvērtēšana, kas varētu būt nepieciešami, ja pārskatu sagatavošanā netiktu piemērots darbības turpināšanas princips.

Koncerna vadība apzinās nenoteiktību, kas saistīta ar turpmāku situācijas attīstību, un arī turpmāk ik dienas sekos līdzi notikumu attīstībai, kā arī to iespējamajai ietekmei uz *Koncerna* darbību.

34. NOTIKUMI PĒC PĀRSKATA GADA BEIGĀM

Kopš pārskata gada beigām nav bijuši notikumi, kam būtu būtiska ietekme uz 2023. gada konsolidētajos finanšu pārskatos uzrādīto informāciju.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Plavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:

Finanšu direktora vietniece ekonomikas jautājumos

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

VAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" PAZIŅOJUMS PAR KORPORATĪVO PĀRVALDĪBU "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNĀ 2023. GADĀ

VAS "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk – *Latvijas dzelzceļš* vai *Sabiedrība*) paziņojums par korporatīvo pārvaldību "Latvijas dzelzceļš" koncernā (turpmāk – *Koncerns*) sagatavots atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 58.¹ panta noteikumiem un ievērojot 2022.gada 15.marta Ministru kabineta noteikumus Nr.175 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrībā un publiski privātā kapitālsabiedrībā piemērojamajiem korporatīvās pārvaldības ieteikumiem", kas nosaka, ka publiskas personas kapitālsabiedrībā piemēro Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodeksu "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā" (turpmāk – Kodekss). Kodekss ir piemērojams atbilstoši "ievēro vai paskaidro" principam, kas paredz pienākumu ņemt vērā visus Kodeksā ietvertos principus un sniegt informāciju par to ievērošanu vai arī atbilstoši paskaidrot atkāpšanos no kāda principa piemērošanas. Kodeksa piemērošanas noteikumi nosaka, ka uzņēmums uzskatāms par tādu, kas atbilst kodeksā noteiktajām prasībām, pat tajos gadījumos, kad tas neievēro atsevišķus principus, ar noteikumu, ka atkāpšanās no noteikta principa ievērošanas ir atbilstoši paziņota un izskaidrota.

Paziņojumā iekļauta informācija un fakti, kas sniedz pārskatu par Kodeksa un tā principu piemērošanu "Latvijas dzelzceļš" koncernā 2023.gadā. Kodeksā ietverto kritēriju piemērošana paziņojumā atzīmēta sekojoši:

- Ievērots pilnībā
- Ievērots daļēji
- Nav attiecināms
- Nav ievērots

KOPSAVILKUMS

Latvijas dzelzceļa un tā atkarīgo sabiedrību pārvaldībā tiek ievēroti Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodeksa "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā", kur katram no 17 principiem ir noteikti kritēriji, kas palīdz novērtēt, vai princips ir ievērots. 2023.gadā no 67 kritērijiem Koncernā pilnībā ievēroti 59 kritēriji, daļēji ievēroti 8 kritēriji.

Latvijas dzelzceļš nodrošina esošās korporatīvās pārvaldības prakses pilnveidošanu. Saskaņā ar "Latvijas dzelzceļš" koncerna korporatīvās pārvaldības kodeksa¹ noteikumiem pēc pārskata perioda paziņojuma par korporatīvo pārvaldību apstiprināšanas *Latvijas dzelzceļa* padome apstiprina valdes izstrādātu Koncerna korporatīvās pārvaldības rīcības plānu kārtējam gadam un izvērtē tā izpildi.

UZŅĒMUMA STRATĒGIJA

Princips 1. Uzņēmumam ir izveidota aktuāla stratēģija, kurā noteikti uzņēmuma mērķi un virzība uz ilgtermiņa vērtības pieaugumu.

KRITĒRIJI	FAKTI
1.1. Uzņēmumam ir izveidota aktuāla stratēģija, kurā noteikti uzņēmuma mērķi un virzība uz ilgtermiņa vērtības pieaugumu	 Latvijas dzelzceļš ir izveidota vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.- 2025.gadam, kurā noteikti Latvijas dzelzceļš un Koncerna mērķi un virzība uz ilgtermiņa vērtības pieaugumu. Ģeopolitiskā riska iestāšanās rezultātā nepieciešams stratēģiju pārstrādāt. Vidēja

¹ "Latvijas dzelzceļš" koncerna korporatīvās pārvaldības kodekss, apstiprināts ar VAS „Latvijas dzelzceļš” 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-7

				termiņa darbības stratēģija tiks pārskatīta pēc Indikatīvā dzelzceļa infrastruktūras attīstības plāna apstiprināšanas un Daudzgaļu līguma parakstīšanas.
1.2.	Padome iesaistās stratēģijas izstrādes procesā un apstiprina stratēģiju padomes sēdē	○		Latvijas dzelzceļš vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.- 2025.gadam apstiprināta ar Padomes 14.07.2021. lēmumu Nr. PA 1.2/8-6.
1.3.	Padome uzrauga stratēģijas īstenošanu	○		Latvijas dzelzceļš padome uzrauga stratēģijas īstenošanu². Reizi pusgadā kapitāla daļu turētājam tiek iesniegta Padomes sēdē izskatīta un apstiprināta atskaite par stratēģijas ieviešanas rīcības plāna izpildi, ietverot kapitāla daļu turētāju noteikto rādītāju izpildi³. Atkarīgo sabiedrību padomes (sabiedrībās, kurās ir izveidota padome) reizi ceturksnī izskata stratēģiskās plānošanas dokumentu ieviešanas rīcības plānu izpildi. Atkarīgās sabiedrības reizi ceturksnī sniedz Latvijas dzelzceļš (Dalībniekam) informācijai valdes un padomes (sabiedrībās, kurās ir izveidota padome) izskatītu atskaiti par stratēģiskās plānošanas dokumentu ieviešanas rīcības plānu izpildi, ietverot kapitāla daļu turētāju noteikto rādītāju izpildi⁴.
1.4.	Uzņēmuma valde īsteno stratēģiju un regulāri atskaitās padomei par tās īstenošanas gaitu	○		Latvijas dzelzceļš valde regulāri atskaitās padomei par stratēģijas īstenošanas gaitu. Atkarīgo sabiedrību valdes reizi ceturksnī iesniedz padomei (ja sabiedrībā tāda ir izveidota) vai VAS "Latvijas dzelzceļš" kā vienīgajam dalībniekam atskaiti par stratēģiskās plānošanas dokumentu ieviešanas rīcības plānu izpildi.

IEKŠĒJĀ KULTŪRA UN ĒTISKA UZVEDĪBA

Princips 2. Uzņēmums izstrādā iekšējās kultūras un ētiskas uzvedības kodeksu, kas uzņēmuma vadībai un darbiniekiem kalpo kā uzvedības standarts.

KRITĒRIJI	FAKTI
2.1. Padome definē uzņēmuma pamatvērtības	○ Koncerna korporatīvās vērtības, kā arī profesionālās rīcības un ētikas principi, nodrošinot, lai tie tiktu vērsti pret korupciju, interešu konflikta situāciju

² Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

³ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

⁴ "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

			rašanos, prettiesisku iekšējās informācijas izmantošanu un jebkuru citu nelikumīgu un neētisku rīcību, ir noteikti "Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodeksā.
2.2.	Valde sagatavo un padome apstiprina iekšējās kultūras un ētiskas uzvedības kodeksu	○	"Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodekss apstiprināts ar 20.10.2021. padomes lēmumu Nr. PA 1.2/13-6, publicēts mājas lapā.
2.3.	Valde nodrošina iekšējās kultūras un ētiskas uzvedības kodeksa ievērošanu uzņēmuma ikdienas darbībā un reaģē, ja tiek konstatēts ētiskas uzvedības kodeksa pārkāpums	○	Valde ir apstiprinājusi Ētikas komisijas nolikumu un nozīmējusi Ētikas komisijas vadītāju. Ētikas komisija izveidota ar tās vadītāja rīkojumu. Ir izstrādāti ar ētikas jautājumiem saistīti vizuālie un audiovizuālie materiāli un ar Ētikas kodeksa principiem jaunos darbiniekus iepazīstina Jauno darbinieku dienas apmācības programmas ietvaros un vadītāju apmācību programmā "LDz Vadītāju akadēmija". Jaunpieņemtie Latvijas dzelzceļš darbinieki tiek iepazīstināti ar Ētikas kodeksu pret parakstu. Atsauce uz Ētikas kodeksu ir ievietota arī Darba kārtības noteikumos. 2023.gadā notika aktīvs darbs pie visa līmeņa darbinieku, t.sk., vadības komandas esošo un vēlamo uzņēmuma vērtību izpētes un analīzes, kā arī tika izstrādāts iekšējās kultūras maiņas programmas aktivitāšu plāns, kura neatņemama sastāvdaļa ir ētikas pamatprincipu aktualizācija un darbinieku apmācība par tiem. Iekšējās kultūras maiņas programmas realizācija ir uzsākta 2023.gada 4.ceturksnī.

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA, RISKU VADĪBA UN IEKŠĒJAIS AUDITS

Princips 3. Uzņēmumam ir iekšējās kontroles sistēma, kuras efektivitāti pārbauda padome.

KRITĒRIJI	FAKTI
3.1. Uzņēmumam ir dokumentēta iekšējās kontroles sistēma, par kuras izveidi atbild valde	○ Iekšējās kontroles sistēmu Koncernā veido valdošā uzņēmuma padomes vai valdes apstiprinātu politiku un no tām izrietošu normatīvo aktu kopums ⁵ . Politikās ir noteiktas vienotas pārvaldības pamatnostādnes konkrētā darbības sfērā, reglamentēti lēmumu pieņemšanas pamatprincipi un funkciju

⁵ "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

		sadale starp valdošo uzņēmumu un atkarīgajām sabiedrībām. Politiku īstenošanai tiek izstrādāti izrietošie dokumenti, kā arī politiku pamatnostādnes tiek ietvertas nolikumos, darba organizācijas dokumentos, darbinieku amata aprakstos. Ievērojot Koncerna pamatnostādnes, atkarīgajās sabiedrībās tiek izveidota un pastāvīgi pilnveidota iekšējās kontroles un risku vadības sistēma, kuras pārvaldību katrā atkarīgajā sabiedrībā veic tās Valde. Latvijas dzelzceļš kā Koncerna valdošais uzņēmums koordinē iekšējās kontroles īstenošanu atkarīgajās sabiedrībās. Latvijas dzelzceļš iekšējās kontroles un risku pārvaldības sistēmu darbību, to atbilstību un efektivitāti pārbauda Padome⁶.
3.2.	Iekšējais audits vismaz reizi gadā veic iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes novērtējumu, ņemot vērā iepriekš definētus kritērijus, un atskaitās par novērtējuma rezultātiem padomei	Iekšējais audits novērtē iekšējās kontroles vides un risku vadības sistēmu efektivitāti, tostarp, krāpšanas, kļūdu vai neproduktīvas un neekonomiskas darbības risku iespējamību un iekšējo kontroļu atbilstību mērķu sasniegšanai. Rezultātā tiek sniegti ieteikumi Sabiedrības un Koncerna kapitālsabiedrību pārvaldības procesu un iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai, kā arī tiek veikta ieteikumu ieviešanas uzraudzība. Iekšējā audita ziņojumus iesniedz valdei, padomei un valsts kapitālu daļu turētāju pārstāvim 2023. gadā iekšējais audits veica 10 auditus saskaņā ar apstiprināto iekšējā audita 2023.gada darba plānu. Kā viena no būtiskākajām jomām 2 auditos tika novērtēta investīciju projektu pārvaldība un izpildes efektivitāte. Pārējie 2023. gadā veiktie auditu – krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riska audits, fizisko personu datu aizsardzības audits, vides un energopārvaldības programmas ieviešanas riska audits, darījumu nepietiekamas izpētes riska un kredītriska audits, Krievijā vai Baltkrievijā izstrādāto informācijas sistēmu izmantošanas riska audits, degvielas tirdzniecības riska audits, darbības nepārtrauktības plāna valsts apdraudējuma gadījumam audits un

⁶ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

		PRIME salīdzinošā novērtējuma datu analīzes audits.
3.3.	Padome vismaz reizi gadā izvērtē sniegto novērtējumu par iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti	○ Iekšējā audita vadītājs regulāri ziņo Latvijas dzelzceļa padomes Audita komitejai par iekšējā audita plāna izpildes gaitu un reizi gadā sniedz pārskatu (atskaiti) Latvijas dzelzceļa valdei, padomei un akcionāru sapulcei par iekšējā audita daļas darbību iepriekšējā gadā un iekšējā audita plāna izpildi, iekļaujot tajā arī vispārēju atzinumu par Koncerna iekšējās kontroles un risku vadības sistēmas efektivitāti.⁷

Princips 4. Uzņēmums identificē, novērtē un uzrauga ar tā darbību saistītos riskus.

KRITĒRIJI		FAKTI
4.1.	Valde izstrādā un padome apstiprina uzņēmuma risku vadības politiku	○ Latvijas dzelzceļš padome ir apstiprinājusi Koncerna valdošā uzņēmuma valdes apstiprinātu Koncerna risku vadības politiku⁸.
4.2.	Pamatojoties uz identificēto risku novērtējumu, valde īsteno risku vadības pasākumus	○ Risku vadības pasākumus īsteno Koncerna sabiedrību valdes vai risku īpašnieki, atkarībā no risku novērtējuma un pasākuma. Koncerna risku vadības komiteja, kuras sastāvā ir Latvijas dzelzceļš valde, iekšējā audita daļas vadītājs un risku un risku pārvaldības procesu vadītājs, izskata un apspriež Koncerna sabiedrību būtiskos riskus un to mazināšanas un kontroles pasākumus, sniedz ieteikumus būtisko risku pārvaldības uzlabošanai.
4.3.	Vismaz reizi gadā padome izskata valdes ziņojumus par risku vadības pasākumiem un risku vadības politikas īstenošanu	○ Latvijas dzelzceļa padome reizi gadā izskata valdes sniegto ikgadējo ziņojumu par risku vadības procesa norisi un risku vadības plāna īstenošanu Sabiedrībā un Koncernā kopumā. Latvijas dzelzceļa padome reizi ceturksnī izskata valdes ziņojumu par Koncerna sabiedrību būtiskajiem riskiem, to kontroles mehānismiem un risku vadības plāna īstenošanu.

⁷ "Latvijas dzelzceļš" koncerna iekšējā audita politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2022.gada 20.oktobra lēmumu Nr.PA1.2/19-9

⁸ "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības politika apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2020.gada 15.oktobra lēmumu nr. PA 1.2./22-6

KRITĒRIJI	FAKTI
5.1. Uzņēmumā ir iekšējais auditors, kurš ir funkcionāli neatkarīgs no valdes un atskaitās padomei	lekšējā audita funkciju Koncernā nodrošina Latvijas dzelzceļš lekšējā audita daļa, kas ir Latvijas dzelzceļa padomes tiešā pakļautībā, tomēr valdei ir deleģēts apstiprināt lekšējā audita daļas nolikumu un risināt ar darba tiesiskajām attiecībām saistītos jautājumus, saņemot padomes iepriekšēju piekrišanu. Audita vidējā termiņa un gada plāna apstiprināšanai valdei ir nepieciešama padomes un akcionāru sapulces iepriekšēja piekrišana, līdz ar to faktiski kritērijs ir ievērots daļēji. lekšējā audita vadītājs regulāri ziņo Audita komitejai un padomei par lekšējā audita plāna izpildes gaitu un reizi gadā sniedz pārskatu (atskaiti) Latvijas dzelzceļa valdei, padomei un akcionāru sapulcei par lekšējā audita daļas darbību iepriekšējā gadā un lekšējā audita plāna izpildi, iekļaujot tajā arī vispārēju atzinumu par Koncerna iekšējās kontroles un risku vadības sistēmas efektivitāti. Latvijas dzelzceļa lekšējā audita daļai ir tiesības veikt auditus un pārbaudes atkarīgajās sabiedrībās ar ierobežotu atbildību.
5.2. Iekšējo auditoru amatā apstiprina padome	lekšējā audita daļas vadītāja kandidāta iecelšana amatā akceptēta ar padomes lēmumu. Atbilstība nodrošināta daļēji, jo padomes reglaments nosaka, ka valdei nepieciešama iepriekšēja padomes piekrišana darba tiesisko attiecību nodibināšanai vai izbeigšanai ar lekšējā audita daļas vadītāju, kas nav attiecināms uz citiem iekšējiem auditoriem.
5.3. Iekšējais auditors izstrādā uz riskiem balstītu iekšējā audita plānu, kuru apstiprina padome	lekšējā audita daļas vadītājs, pamatojoties uz veikto risku novērtējumu, izstrādā vidēja termiņa iekšējā audita stratēģisko plānu un lekšējā audita gada plānu⁹.

⁹ "Latvijas dzelzceļš" koncerna iekšējā audita politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2022.gada 20.oktobra lēmumu Nr.PA1.2/19-9

Vidēja termiņa iekšējā audita stratēģisko plānu un gada auditu plānu apstiprina valde, saņemot iepriekšēju piekrišanu no VAS "Latvijas dzelzceļš" akcionāru sapulces¹⁰ un padomes. Padomes kompetencē ir nepieciešamības gadījumā uzdot veikt citus neplānotus auditus vai pārbaudes¹¹.

5.4. Iekšējais auditors informē valdi un padomi par iekšējā audita plāna izpildi, audita rezultātiem un ieteicamajām darbībām trūkumu novēršanai, ja tādi ir konstatēti

Iekšējā audita daļa reizi gadā iesniedz valdei un padomei izskatīšanai un valsts kapitālu daļu turētājam zināšanai pārskatu par iepriekšējā kalendārā gada audita plāna izpildes rezultātiem, kā arī par iekšējā audita ieteikumu ieviešanas statusiem¹².

Valde reizi gadā iesniedz izskatīšanai akcionāru sapulcē atskaiti par iekšējā audita plāna izpildi iepriekšējā gadā¹³.

ĀRĒJAIS REVIDENTS

Princips 6. Uzņēmumam ir neatkarīgs ārējais revidents.

KRITĒRIJI	FAKTI
6.1. Padome un Revīzijas komiteja, ja tāda ir izveidota, nosaka ārējā revidenta atlases kritērijus	Latvijas dzelzceļa padomei un Audita komitejai, kā arī Koncerna atkarīgo sabiedrību padomēm nav noteikti pienākumi ārējā revidenta atlases kritēriju noteikšanā. VAS "Latvijas dzelzceļš" akcionāru sapulce lemj par revidenta ievēlēšanu un atļauzības noteikšanu.¹⁴ Pēc lēmuma pieņemšanas par iepirkuma rezultātiem attiecībā uz atkarīgajām sabiedrībām ar ierobežotu atbildību lēmumu par revidenta ievēlēšanu pieņem dalībnieku sapulce¹⁵. AS LatRailNet revidentu ievēl, pamatojoties uz Komerclikuma 268.panta 1.d.3) un 9) p., AS LatRailNet statūtu 9.p. 3. un 8.apakšpunktu, akcionāru sapulce lemj par revidenta

¹⁰ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" statūti apstiprināti ar VAS „Latvijas dzelzceļš” 2023.gada 13.janvāra ārkārtas akcionāru sapulces lēmumu Nr.A1.1./1-1.

¹¹ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

¹² Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" iekšējā audita daļas nolikums apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" valdes 2019.gada 24.oktobra lēmumu Nr. VL-42/166

¹³ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

¹⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums

¹⁵ "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

		ievēlēšanu un atlīdzības noteikšanu revidentam.
6.2.	Uzņēmumam ir neatkarīgs ārējais revidents ar atbilstošu kvalifikāciju	○ VAS Latvijas dzelzceļš 2021.-2023. gada pārskatu revidents tika ievēlēts ar akcionāru sapulces 29.07.2021. lēmumu Nr.A1.1/3-11 . Latvijas dzelzceļš koncerna sabiedrību 2023.gada pārskatu revīziju un VAS "Latvijas dzelzceļš" konsolidētā gada pārskata revīziju veic zvērinātu revidentu sabiedrība SIA "PricewaterhouseCoopers", licence Nr.5
6.3.	Viena ārējā revidenta pilnvaru laiks nepārsniedz 5 gadus	○ Viena ārējā revidenta pilnvaru laiks ir pārsniedzis 5 gadus. Kritērija ievērošana tiks pilnībā nodrošināta pēc līguma ar SIA "PricewaterhouseCoopers" izpildes, t.i. ar nākošo iepirkumu par 2024.gadu.

PADOMES LOCEKĻU IEVĒLĒŠANA

Princips 7. Uzņēmums nodrošina caurskatāmu padomes locekļu ievēlēšanas un atsaukšanas kārtību.

KRITĒRIJI	FAKTI
7.1. Uzņēmumā ir apstiprināta padomes locekļu atlases un atsaukšanas kārtība	○ Latvijas dzelzceļā kā publiskas personas kapitālsabiedrībai un tās atkarīgajām sabiedrībām padomes locekļu atlases un atsaukšanas kārtība ir noteikta ārējos tiesību aktos¹⁶ un uz to pamata izdotajos tiesību aktos¹⁷, un tā tiek ievērota.
7.2. Par padomes locekļiem, kuri tiek virzīti ievēlēšanai vai atkārtotai ievēlēšanai, uzņēmums sniedz savlaicīgu un pietiekamu informāciju uzņēmuma akcionāriem.	○ Par padomes locekļiem, kuri tiek virzīti ievēlēšanai vai atkārtotai ievēlēšanai, gan Latvijas dzelzceļš, gan Koncerna sabiedrības sniedz kapitāla daļu turētājam savlaicīgu un pietiekamu informāciju.
7.3. Padomes lielums ir atbilstošs uzņēmuma darbības specifikai	○ 2023.gadā ar Akcionāru sapulces protokola lēmumu Andris Maldups un Juris Kaļeņuks atsaukti no padomes locekļu amatam¹⁸, savukārt 2023.gadā līdzšinējais padomes priekšsēdētājs Jānis Lange atkāpās no amata, tādējādi padome līdz tālākām izmaiņām strādā divu locekļu sastāvā. Aktuāla informācija

¹⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums

¹⁷ MK noteikumi Nr. 20, 07.01.2020. Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai

¹⁸ 2023.gada 13.janvāra akcionāru sapulces protokola lēmums Nr. A1.1./1-2.1

		par padomes locekļiem ir pieejama Latvijas dzelzceļa mājas lapā.
7.4.	Padomes locekli ievēlē uz termiņu ne ilgāku par 5 gadiem	○ Padomes locekli ievēlē uz termiņu ne ilgāku par 5 gadiem ¹⁹ .

Princips 8. Padomes locekļiem kopā ir atbilstoša pieredze un kompetence.

KRITĒRIJI	FAKTI
8.1. Padomei kopumā piemīt prasmju, pieredzes un zināšanu kopums, to vidū par attiecīgo nozari, lai pilnvērtīgi spētu pildīt savus pienākumus	○ Padomi nominē ārējos tiesību aktos noteiktajā kārtībā, līdz ar to padomes locekļi tiek izvērtēti pēc atbilstības profesionālajiem kritērijiem. Informācija par Latvijas dzelzceļa un atkarīgo sabiedrību padomes locekļu izglītību un pieredzi pieejama Latvijas dzelzceļa mājaslapā.
8.2. Veidojot padomes sastāvu, tiek ievēroti dažādības principi	○ Padomi nominē ārējos tiesību aktos noteiktajā kārtībā. Dažādības principu piemērošanas noteikumi Koncernā nav izstrādāti.
8.3. Padomē pārstāvēti abi dzimumi	○ 2023.gadā no četrām Koncerna sabiedrību padomēm, vienā - SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" ir pārstāvēti abi dzimumi.
8.4. Valde izstrādā ievada apmācības programmu un nodrošina jaunajiem padomes locekļiem ievada apmācību	○ Latvijas dzelzceļš 2023.gadā izstrādāja un nodrošināja ievada apmācības programmu jaunajiem padomes locekļiem, tajā skaitā Koncerna sabiedrībās.

Princips 9. Uzņēmuma padomē ir neatkarīgi padomes locekļi

KRITĒRIJI	FAKTI
9.1. Uzņēmums izvērtē un akcionāri nosaka neatkarīgo padomes locekļu īpatsvaru	○ Neatkarīgo padomes locekļu īpatsvaru nosaka ārējie tiesību akti ²⁰ .
9.2. Vismaz puse no padomes locekļiem ir neatkarīgi	○ 2023.gadā visās Koncerna sabiedrību padomēs vismaz puse bija neatkarīgo padomes locekļu. Informācija par neatkarīgā padomes locekļa statusu ir norādīta katras sabiedrības mājas lapā pie sadaļas "Padome".
9.3. Neatkarīgie padomes locekļu kandidāti iesniedz apliecinājumu par savu atbilstību neatkarības kritērijiem	○ Nominēšanas procesā neatkarīgo padomes locekļu kandidāti ir iesnieguši apliecinājumu par savu atbilstību neatkarības kritērijiem.

¹⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums

²⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums

9.4. Pirms padomes vēlēšanām uzņēmums veic padomes locekļu neatkarības novērtējumu atbilstoši pieejamajai informācijai	○	Padomes locekļu neatkarības novērtējumu atbilstoši pieejamajai informācijai veic nominācijas komisija.

PADOMES UN VALDES ATALGOJUMA NOTEIKŠANAS PRINCIPI

Princips 10. Uzņēmumā ir ieviesta atalgojuma politika

KRITĒRIJI	FAKTI
10.1. Uzņēmumā ir ieviesta atalgojuma politika, kuru izstrādājusi valde, izskatījusi padome un apstiprinājusi akcionāru sapulce	○ Atlīdzības noteikšanas principi valdes un padomes locekļiem noteikti ārējos tiesību aktos²¹ un Satiksmes ministrijas iekšējos noteikumos²². Ar 15.04.2021. padomes lēmumu Nr.PA1.2./5-12 padome ir apstiprinājusi VAS „Latvijas dzelzceļš” valdes locekļu atlīdzības un motivācijas vadlīnijas. Latvijas dzelzceļš kā Koncerna Valdošais uzņēmums nosaka vienotu kārtību (vadlīnijas)²³ Atkarīgo sabiedrību padomes un valdes locekļu atlīdzības noteikšanai. Atbilstoši Latvijas dzelzceļa statūtiem valde ar akcionāru sapulci saskaņo valdes izstrādātos Sabiedrības darbinieku atlīdzības noteikšanas svarīgākos nosacījumus, uz kuriem balstīta Latvijas dzelzceļa darbinieku atalgojuma sistēma.²⁴ “Latvijas dzelzceļš” koncerna personāla vadības un atalgojuma politika (jaunā redakcijā) apstiprināta Latvijas dzelzceļa padomē²⁵.
10.2. Padome reizi gadā nosaka valdei sasniedzamos finanšu un nefinanšu mērķus, to ietekmi uz atalgojuma mainīgo daļu un kontrolē to izpildi	○ Latvijas dzelzceļa padome reizi gadā nosaka valdei sasniedzamos finanšu un nefinanšu mērķus, valdes locekļu individuālos mērķus (KPI) nākamajam periodam un veic to izpildes uzraudzību²⁶. Atkarīgās sabiedrības valdei nepieciešama padomes (ja tāda ir izveidota) vai, ja padome nav izveidota, Valdošā uzņēmuma kā vienīgā dalībnieka iepriekšēja piekrišana prognozēto gada finanšu rādītāju un nefinanšu mērķu, valdes locekļiem

²¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums

²² Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 “Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība”

²³ „Latvijas dzelzceļš” koncerna atkarīgo sabiedrību padomes un valdes locekļu atlīdzības un motivācijas vadlīnijas apstiprinātas ar 2022.gada 13.jūlija Valdes lēmumu Nr. VL-1.6/219-2022

²⁴ Noteikumi par darbinieku atlīdzības noteikšanas svarīgākiem nosacījumiem, apstiprināti ar 2022.gada 17.oktobra valdes lēmumu Nr. VL-1.6/334-2022, akceptēti ar 2022.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2/19-8, saskaņoti ar 2022.gada 24.novembra akcionāru sapulces lēmumu Nr.A1.1/7-1.

²⁵ “Latvijas dzelzceļš” koncerna personāla vadības un atalgojuma politika apstiprināta ar padomes 2022.gada 20.oktobra lēmumu Nr.PA1.2/19-7

²⁶ Valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš” padomes reglaments apstiprināts ar VAS “Latvijas dzelzceļš” 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

		individuāli noteikto sasniedzamo darba izpildes rādītāju apstiprināšanai ²⁷ .
10.3.	Padomes locekļiem nenosaka atalgojuma mainīgo daļu, kā arī neizmaksā jebkādu kompensāciju atsaukšanas no amata vai amata atstāšanas gadījumā	○ Latvijas dzelzceļa padomes locekļiem un Koncerna atkarīgo sabiedrību padomes locekļiem nav noteikta atalgojuma mainīgā daļa, kā arī netiek izmaksātas jebkādas kompensācijas atsaukšanas no amata vai amata atstāšanas gadījumā.
10.4.	<i>Valde reizi gadā sagatavo ziņojumu par atalgojumu, kas piešķirts katram esošajam un bijušajam valdes un padomes loceklim</i>	○ <i>Valdes ziņojums par 2023.gadā piešķirto atlīdzību katram esošajam un bijušajam valdes un padomes loceklim tiks publicēts Latvijas dzelzceļa mājas lapā.</i>

PADOMES DARBA ORGANIZĒŠANA UN LĒMUMU PIEŅĒMŠANA

Princips 11. Uzņēmumā ir noteikta un saprotama padomes darba organizācija.

KRITĒRIJI	FAKTI
11.1. Padome savu darbu organizē saskaņā ar padomes nolikumu un darba kalendāru	○ Latvijas dzelzceļa padomei ir apstiprināts reglaments ²⁸ . Padome apstiprina kārtējo padomes sēžu kalendāru kārtējam kalendārajam gadam. 2023.gadā notikušas 18 padomes sēdes, kurās izskatīti un pieņemti 170 lēmumi. Koncerna atkarīgo sabiedrību padomes izstrādā un apstiprina padomes reglamentu un iesniedz zināšanai vienīgajam dalībniekam ²⁹ . Atkarīgo sabiedrību padomju reglamentos gada darba plāna izstrāde nav norādīta.
11.2. Padome notur vismaz vienu atsevišķu padomes sēdi gadā uzņēmuma stratēģijas un tās izpildes apspriešanai	○ Latvijas dzelzceļš padome uzrauga stratēģijas īstenošanu ³⁰ . Reizi pusgadā kapitāla daļu turētājam tiek iesniegta padomes sēdē izskatīta un apstiprināta atskaite par stratēģijas ieviešanas rīcības plāna izpildi ³¹ . 2023.gadā notika atsevišķa padomes, valdes un augstākā līmeņa vadītāju diskusija/seminārs par jaunas stratēģijas ietvaru. Atkarīgo sabiedrību padomes (sabiedrībās, kur tādas izveidotas) reizi ceturksnī izskata stratēģiskās plānošanas

²⁷ "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

²⁸ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

²⁹ "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

³⁰ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

³¹ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

			dokumentu ieviešanas rīcības plānu izpildi ³² .
11.3.	Uzņēmuma budžetā paredz padomes darbības nodrošināšanai nepieciešamo finansējumu	○	Padomes darbības nodrošināšanai nepieciešamais finansējums ir paredzēts attiecīgās Koncerna sabiedrības budžetā.
11.4.	Padome reizi gadā veic padomes darba pašnovērtējumu un tā rezultātus izskata padomes sēdē	○	Latvijas dzelzceļa padome reizi gadā veic padomes pašvērtējumu. Informācija par veikto padomes pašvērtējumu un galvenie secinājumi par padomes pašvērtējuma rezultātiem tiek iesniegti izskatīšanai akcionāru sapulcē.³³ Atkarīgās sabiedrības vienlaicīgi ar gada pārskatu iesniedz Dalībniekam padomes izskatītu atskaiti par padomes locekļu darbības novērtējumu (tajā ietverot pašvērtējumu)³⁴.
11.5.	Padome ir izvērtējusi komiteju izveides nepieciešamību (ja ir izveidota komiteja, skatīt principu # 12.1)	○	Latvijas dzelzceļa padome ir izvērtējusi komiteju nepieciešamību un izveidojusi Audita komiteju³⁵. Atkarīgajām sabiedrībām tiesību akti padomes komitejas neparedz, kā arī padomes reglamentos tās nav paredzētas.

Princips 12. Padome pieņem informētus un izsvērtus lēmumus.

KRITĒRIJI	FAKTI
12.1. Padomei laikus un pietiekamā apmērā ir pieejama valdes sagatavota informācija lēmumu pieņemšanai	○ Latvijas dzelzceļa padomei informācija lēmumu pieņemšanai tiek iesniegta nedēļu pirms sēdes dienas vai īsākā termiņā saskaņā ar padomes priekšsēdētāja lēmumu³⁶. Atkarīgo sabiedrību padomju reglamentos ir noteikti lēmumu pieņemšanai nepieciešamās informācijas iesniegšanas termiņi.
12.2. Padome nosaka informācijas aprites kārtību, arī padomes tiesības pieprasīt informāciju no valdes, kas nepieciešama padomei lēmumu pieņemšanai	○ Latvijas dzelzceļa padomes reglamentā ir noteikta informācijas aprites kārtība un padomes tiesības pieprasīt informāciju no valdes, kas nepieciešama padomei lēmumu pieņemšanai.

³² "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

³³ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

³⁴ "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

³⁵ 2020.gada 06.marta padomes lēmums Nr. PA 1.2./4-2

³⁶ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

					Atkarīgo sabiedrību padomju reglamentos ir noteikta informācijas aprites kārtība un padomes tiesības pieprasīt informāciju no valdes, kas nepieciešama padomei lēmumu pieņemšanai.
12.3.	Padomes loceklis analizē informāciju un sagatavo priekšlikumus lēmumu pieņemšanai padomē			○	Latvijas dzelzceļa padomes reglamentā noteikts, ka, pieņemot lēmumus, padomes loceklis rīkojas sabiedrības labākajās interesēs, godprātīgi, ar pienācīgu uzcītību un rūpību. Padomes sēdes protokolā cita starpā norāda darba kārtības jautājumu apspriešanas gaitu un saturu; pēc padomes locekļa pieprasījuma – viņa atšķirīgo viedokli; izskatīšanai ierosinātos jautājumus, ja tādi ir. Atkarīgo sabiedrību padomju sēdēs tiek ievērota padomes reglamentos noteiktā padomes sēdes norise, pēc padomes locekļa pieprasījuma protokolā tiek norādīts padomes locekļu atšķirīgais viedoklis.
12.4.	Padome, pieņemot lēmumus, izvērtē riskus, īstermiņa un ilgtermiņa ietekmi uz uzņēmuma vērtību, ilgtspēju un atbildīgu attīstību			○	Latvijas dzelzceļš valde iesniedz padomei lēmuma projektus ar veiktu potenciāli radīto risku sākotnējo novērtējumu³⁷. Latvijas dzelzceļa padome, pieņemot lēmumus, veicina vidēja termiņa darbības stratēģijā iekļauto mērķu sasniegšanu, izvērtē riskus, īstermiņa un ilgtermiņa ietekmi uz kapitālsabiedrības vērtību, ilgtspēju un atbildīgu attīstību³⁸

Princips 12.¹ Komiteja sagatavo priekšlikumus lēmumu pieņemšanai padomē.

KRITĒRIJI				FAKTI	
12.11.	Padome nosaka uzdevumus un organizēšanas kārtību	komitejas darbības		○	Latvijas dzelzceļa padome ir apstiprinājusi Audita komitejas nolikumu, kas nosaka komitejas uzdevumus un darbības organizēšanas kārtību ³⁹ . Audita komitejas nolikums pieejams mājas lapā.
12.1.2.	Padome izveido komiteju vismaz 3 padomes locekļu sastāvā ar atbilstošu pieredzi un zināšanām noteiktajā komitejas darbības jomā			○	Padome ir izveidojusi Audita komiteju 3 padomes locekļu sastāvā: Audita komitejas priekšsēdētājs ir Reinis Ceplis,

³⁷ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" valdes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2019.gada 17.oktobra valdes lēmumu Nr.VL-41/164

³⁸ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2021.gada 20.oktobra padomes lēmumu Nr.PA1.2./13-10

³⁹ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" padomes Audita komitejas nolikums apstiprināts ar padomes 2020. gada 15. oktobra lēmumu Nr. PA 1.2./22-10

(atalgojuma, nominācijas, revīzijas vai citā jomā)

komitejas locekļi - Andris Liepiņš un Andris Maldups⁴⁰.

2023.gadā ar Akcionāru sapulces protokola lēmumu Andris Maldups atsaukts no padomes locekļa amata⁴¹, tādējādi Audita komiteja līdz tālākām izmaiņām strādā divu locekļu sastāvā.

12.1.3. Komiteja analizē informāciju un sagatavo priekšlikumus lēmumu pieņemšanai padomē, kā arī informē padomi par komitejas darbu

Audita komiteja sniedz atbalstu padomei Sabiedrības gada pārskatu sagatavošanas procesa uzraudzībā, iekšējās kontroles un risku pārvaldības sistēmas darbības uzraudzības uzdevumu veikšanā un darbojas atbilstoši tiesību aktu prasībām, ievērojot labas korporatīvās pārvaldības principus. Audita komiteja ne retāk kā vienu reizi gadā par savu darbību un uzdevumu izpildi sniedz rakstveida ziņojumu padomei. Audita komitejas pienākums ir ziņot padomei par konstatētajiem trūkumiem: finanšu pārskatu un konsolidēto finanšu pārskatu gatavošanā un/vai pārbaudē; iekšējās kontroles un riska pārvaldības un iekšējā audita darbības efektivitātē un nekavējoties zinot, par zvērināta revidenta neatbilstību Revīzijas pakalpojumu likumam.

2023.gadā notikušas 10 Audita komitejas sēdes, izskatīti 47 jautājumi.

INTEREŠU KONFLIKTA NOVĒRŠANA

Princips 13. Valdes un padomes locekļi skaidri apzinās interešu konflikta izpausmes un ir informēti par nepieciešamo rīcību interešu konflikta gadījumā.

KRITĒRIJI

FAKTI

13.1. Padome definē pazīmes, kas norāda uz interešu konfliktu, un nosaka interešu konflikta novēršanas un pārvaldības kārtību

Koncerna sabiedrību valdes un padomes locekļi ir valsts amatpersonas, un interešu konflikta situāciju un amatu savienošanas jautājumus risina atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem par interešu konflikta situāciju novēršanu valsts amatpersonu darbībā⁴². Koncerna sabiedrību valdes un padomes reglamentos ir noteikti pienākumi par ārējā regulējuma ievērošanu un rīcību, ja konstatēts interešu konflikts vai

⁴⁰ 2020.gada 06.marta padomes lēmums Nr. PA 1.2./4-2

⁴¹ 2023.gada 13.janvāra akcionāru sapulces protokola lēmums Nr. A1.1./1-2.1

⁴² Likums Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā

		potenciāls interešu konflikts ⁴³ . Sniežot piekrišanu amatu savienošanai, piemēro ārējo regulējumu.
		Latvijas dzelzceļa valsts amatpersonu interešu konflikta un amatu savienošanas jautājumu kārtības izpildi, kas ir kapitālsabiedrības valdes un padomes kompetencē, uzrauga norīkotais valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvis ⁴⁴ .
13.2.	Padomes vai valdes locekļi nepiedalās lēmumu pieņemšanā jautājumos, kuros uzņēmuma intereses nonāk pretrunā ar padomes, valdes locekļu vai ar tiem saistīto personu interesēm	○ Koncerna sabiedrību valdes un padomes reglamentos ir noteikti pienākumi par ārējā regulējuma ievērošanu un rīcību, ja konstatēts interešu konflikts vai potenciāls interešu konflikts.
13.3.	Personas, uz kurām attiecas interešu konflikta novēršanas pienākums, regulāri piedalās apmācībās par rīcību interešu konflikta situācijās	○ 2023.gadā Koncerna amatpersonām un darbiniekiem organizētas mācības "Korupcijas un interešu konflikta novēršana valsts un pašvaldību institūciju darbībā" un "Korupcijas riski un profesionālās ētikas standarti".

AKCIONĀRU SAPULCE

Princips 14. Uzņēmums savlaicīgi nodrošina akcionārus ar informāciju par akcionāru sapulces norisi, sniežot visu nepieciešamo informāciju lēmumu pieņemšanai.

KRITĒRIJI	FAKTI
14.1. Uzņēmums laikus informē akcionārus par akcionāru sapulces darba kārtību, norisi un balsošanas kārtību, kā arī par jebkādam ar to saistītām izmaiņām	○ Akcionāru sapulces tiek organizētas saskaņā ar Satiksmes ministrijas iekšējiem noteikumiem "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība" ⁴⁵ . Latvijas dzelzceļš ievēro šo noteikumu prasības. Latvijas dzelzceļš atkarīgās sabiedrības informāciju par dalībnieku/ akcionāru sapulces darba kārtību iesniedz noteiktajos termiņos. Atkarīgo sabiedrību dalībnieku sapulces reglaments nosaka, kā tiek organizētas Koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību dalībnieku sapulces ⁴⁶ .

⁴³ "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrību ar ierobežotu atbildību pārvaldes politika, apstiprināta ar VAS "Latvijas dzelzceļš" padomes 2021.gada 18.jūnija lēmumu Nr.PA1.2./7-14.

⁴⁴ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

⁴⁵ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

⁴⁶ Atkarīgo sabiedrību dalībnieku sapulces reglaments apstiprināts ar 2020.gada 14. aprīļa Valdes lēmumu Nr. VL -25/154.

		AS "LatRailNet" tiek piemēroti Komerclikuma noteikumi, kas reglamentē akcionāru sapulču organizāciju un norisi.
14.2.	Vienlaikus ar sapulces izsludināšanu uzņēmums nodrošina iespēju akcionāriem iepazīties ar lēmumu projektiem, par kuriem sākotnēji plānots balsot sapulcē. Uzņēmums nekavējoties informē akcionārus par papildus iesniegtajiem lēmumu projektiem	Paziņojumu par akcionāru sapulces sasaukšanu nosūta vismaz divas nedēļas pirms sapulces (izņemot ārkārtas sapulces). Vienlaikus ar paziņojumu par akcionāru sapulces sasaukšanu kapitālsabiedrība iesniedz visus akcionāru sapulcē izskatāmo jautājumu pamatojošos un ar to saistītos dokumentus, nodrošinot iespēju akcionāra pārstāvjiem iepazīties ar iesniegtajiem dokumentiem.
14.3.	Uzņēmums nodrošina akcionāriem iespēju pirms akcionāru sapulces iesniegt jautājumus par darba kārtībā iekļautajiem jautājumiem un lēmumu projektiem	Pēc viedokļu apzināšanas un jautājuma izvērtēšanas Satiksmes ministrijas Valsts kapitāla daļu pārvaldības departaments saskaņo lēmuma projektu, ierosina precizējumus vai informē kapitālsabiedrību, ka jautājumu nav pamata virzīt izskatīšanai akcionāru sapulcē. Valsts kapitāla daļu pārvaldības departaments divas darba dienas pirms akcionāru sapulces sagatavo akcionāru sapulces lēmumu projektus un iesniedz saskaņošanai valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvim un valsts sekretāram. Valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvis var noteikt citu akcionāru sapulces lēmumu sagatavošanas un saskaņošanas termiņu.
14.4.	Lēmumu projekti un tiem pievienotie dokumenti sniedz detalizētu, skaidru un pilnīgu informāciju par izskatāmo jautājumu	Latvijas dzelzceļš nodrošina, ka lēmumu projekti un tiem pievienotie dokumenti sniedz detalizētu, skaidru un pilnīgu informāciju par izskatāmo jautājumu. Valdes reglamentā iekļauti noteikumi dokumentu gatavošanai un iesniegšanai Padomei, Akcionāru sapulcei un kapitāla daļu turētājam ⁴⁷ .

Princips 15 Uzņēmums veicina efektīvu akcionāru iesaisti lēmumu pieņemšanā un iespējami lielāku akcionāru dalību akcionāru sapulcēs.

KRITĒRIJI	FAKTI
15.1. Akcionāru sapulce tiek sasaukta un noturēta akcionāriem ērti pieejamā vietā un laikā	100% Latvijas dzelzceļš kapitāla daļu pieder valstij, un to turētājs ir Latvijas Republikas Satiksmes ministrija. Akcionāru sapulce tiek sasaukta likumā ⁴⁸ noteiktajā kārtībā un ievērojot saistošos

⁴⁷ Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" valdes reglaments apstiprināts ar VAS "Latvijas dzelzceļš" 2019.gada 17.oktobra valdes lēmumu Nr.VL-41/164

⁴⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums

				iekšējos noteikumus. Akcionāru sapulces notiek Latvijas dzelzceļa vai Satiksmes ministrijas telpās, vai attālināti ar elektronisko saziņas līdzekļu starpniecību⁴⁹. Latvijas dzelzceļa atkarīgo sabiedrību dalībnieku/ akcionāru sapulcē dalībnieku/ akcionāru pārstāv un lēmumus pieņem Latvijas dzelzceļa valde. Par sapulces vadītāju Dalībnieks (Akcionārs) ievēl Latvijas dzelzceļa valdes priekšsēdētāju vai, viņa prombūtnes gadījumā vai, ja tas piedalās sapulcē, klāt neesot, citu Latvijas dzelzceļa valdes locekli. Dalībnieku/ akcionāru sapulces parasti tiek sasauktas Latvijas dzelzceļa juridiskajā adresē vai attālināti⁵⁰.
15.2.	Uzņēmums nodrošina iespējas piedalīties akcionāru sapulcē attālināti	akcionāru akcionāru	○	Akcionāru sapulces var notikt attālināti ar elektronisko saziņas līdzekļu starpniecību⁵¹. Latvijas dzelzceļa atkarīgo sabiedrību dalībnieku/ akcionāru sapulces var tikt noturētas arī attālināti⁵².
15.3.	Uzņēmums nosaka atbilstošu akcionāru sapulces ilgumu un dod iespēju akcionāriem sapulces laikā paust savu viedokli un iegūt nepieciešamo informāciju lēmumu pieņemšanai.		○	Sapulces ilgumu nosaka atkarībā no darba kārtībā iekļautajiem jautājumiem un apspriešanas gaitas. Prasības dokumentu sagatavošanai akcionāru un dalībnieku sapulcēm ir noteiktas attiecīgi Satiksmes ministrijas iekšējos noteikumos un Latvijas dzelzceļa koncerna iekšējos noteikumos⁵³. Latvijas dzelzceļa akcionāru sapulci vada kapitāla daļu turētāja pārstāvis, kurš pārstāv 100% kapitāla daļas, līdz ar to akcionāram ir neierobežotas iespēju paust viedokli un iegūt nepieciešamo informāciju lēmumu pieņemšanai. Latvijas dzelzceļa atkarīgo sabiedrību dalībnieku/ akcionāru sapulces vada Latvijas dzelzceļa valdes priekšsēdētājs, līdz ar to nav šaubu par dalībnieka/ akcionāra iespēju paust viedokli un iegūt nepieciešamo informāciju lēmumu pieņemšanai.

⁴⁹ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

⁵⁰ Atkarīgo sabiedrību dalībnieku sapulces reglaments apstiprināts ar 2020.gada 14. aprīļa Valdes lēmumu Nr. VL -25/154.

⁵¹ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

⁵² Atkarīgo sabiedrību dalībnieku sapulces reglaments apstiprināts ar 2020.gada 14. aprīļa Valdes lēmumu Nr. VL -25/154.

⁵³ Atkarīgo sabiedrību dalībnieku sapulces reglaments apstiprināts ar 2020.gada 14. aprīļa Valdes lēmumu Nr. VL -25/154.

15.4.	Uzņēmums izsludina jaunu akcionāru sapulci, ja sapulces darba kārtībā iekļautos jautājumus nav iespējams izskatīt paredzētajā laikā	○	Ja sapulces darba kārtībā iekļautos jautājumus nav iespējams izskatīt paredzētajā laikā, tos iekļauj nākamās sapulces darba kārtībā⁵⁴. Gadījumā, ja dokumenti akcionāru sapulcei nav savlaicīgi iesniegti vai nav atbilstoši, tad neizskata jautājumu. Latvijas dzelzceļa atkarīgās sabiedrības izsludina jaunu dalībnieku/ akcionāru sapulci, ja sapulces darba kārtībā iekļautos jautājumus nav iespējams izskatīt paredzētajā laikā.
15.5.	Uzņēmums aicina valdes un padomes locekļus, padomes locekļu kandidātus, revidentu un iekšējo auditoru, kā arī citas personas dalībai akcionāru sapulcē atbilstoši sapulcē izskatāmajiem jautājumiem	○	Akcionāru sapulcē piedalās padomes un valdes locekļi. Revidentam ir pienākums piedalīties akcionāru sapulcē, kad skata jautājumu par gada pārskata apstiprināšanu. Citas personas uzaicina atbilstoši kapitāldaļu turētāja pārstāvja norādījumiem un sapulcē izskatāmajiem jautājumiem.
15.6.	Akcionāru sapulce pieņem lēmumus atbilstoši iepriekš izsludinātajiem lēmumu projektiem	○	Akcionāru sapulce parasti pieņem lēmumus atbilstoši iepriekš izsludinātajiem lēmumu projektiem. Nepieciešamības gadījumā akcionārs var rosināt redakcionālas izmaiņas vai citu lēmumu.

Princips 16. Uzņēmums izstrādā un ar akcionāriem apspriež dividendžu politiku.

KRITĒRIJI	FAKTI
16.1. Uzņēmums ir izstrādājis un publicējis aktuālu dividendžu politiku	○ Latvijas dzelzceļš ievēro prognozējamās un dividendēs izmaksājamās peļņas daļas noteikšanas kārtību, kas ir noteikta Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā un saskaņā ar to izdotos Ministru kabineta noteikumos⁵⁵. Latvijas dzelzceļa un atkarīgo sabiedrību dividendēs izmaksājamā peļņas daļa parasti tiek plānota piecu gadu periodam, un tā ir noteikta vidēja termiņa darbības stratēģijā.
16.2. Dividendžu politika ir apspriesta ar akcionāriem akcionāru sapulces laikā	○ Kritērijs nav attiecināms uz Latvijas dzelzceļu. Skat.16.1.

⁵⁴ Satiksmes ministrijas iekšējie noteikumi 27.09.2021. Nr. 01-02/31 "Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība"

⁵⁵ 25.01.2022. MK noteikumi Nr.72 Kārtība, kādā tiek prognozēti, noteikti un veikti maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu

UZŅĒMUMA DARBĪBAS CAURSKATĀMĪBA

Princips 17. Uzņēmums regulāri un laikus informē akcionārus un citas ieinteresētās personas par uzņēmuma saimniecisko darbību, finanšu rezultātiem, pārvaldību un citiem aktuāliem jautājumiem

KRITĒRIJI	FAKTI
17.1. Uzņēmums laikus atklāj pilnīgu, precīzu, objektīvu, aktuālu un patiesu informāciju	 Latvijas dzelzceļš mājas lapā atklāj pilnīgu, precīzu, objektīvu, aktuālu un patiesu informāciju par Koncerna sabiedrībām atbilstoši ārējo tiesību aktu prasībām ⁵⁶ un sabiedrību aktualitātēm. 2023.gadā valde ir apstiprinājusi Latvijas dzelzceļš koncerna informācijas publiskošanas kārtību ⁵⁷ .
17.2. Uzņēmums informāciju visiem akcionāriem atklāj vienlaikus un vienādā apjomā	 Kritērijs nav attiecināms, jo Latvijas dzelzceļam ir tikai viens akcionārs. Līdzīgi arī atkarīgajām sabiedrībām ir tikai viens dalībnieks.
17.3. Uzņēmums mājaslapā atklāj informāciju par uzņēmuma pārvaldību, stratēģiju vai darbības virzieniem un publicē finanšu pārskatus, kā arī citu informāciju saskaņā ar Pielikumu Nr. 1	 Latvijas dzelzceļš un atkarīgās sabiedrības informāciju publicē atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 58.p., kā arī publicē informāciju saskaņā ar Kodeksa pielikumu Nr.1. Latvijas dzelzceļš kopš 2016.gada sagatavo un savā mājas lapā publicē ilgtspējas pārskatu.
17.4. Uzņēmums nodrošina informāciju gan latviešu valodā, gan vēl vismaz vienā tādā valodā, kas ir saprotama lielākajai daļai uzņēmuma ārvalstu akcionāru un citām ieinteresētām personām	 Latvijas dzelzceļš mājas lapā informācija pieejama latviešu un angļu valodā.

⁵⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums

⁵⁷ "Latvijas dzelzceļš" koncerna informācijas publiskošanas kārtība apstiprināta ar 2023.gada 19.decembra Valdes lēmumu Nr.VL-1.6/400-2023

NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

Neatkarīga revidenta ziņojums

Valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" akcionāram

Mūsu atzinums

Mūsaprāt, konsolidētie finanšu pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par VAS "Latvijas dzelzceļš" ("Sabiedrība") un tās meitas sabiedrību (kopā "Koncerns") konsolidēto finanšu stāvokli 2023. gada 31. decembrī un Koncerna darbības konsolidētajiem finanšu rezultātiem un konsolidēto naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī, saskaņā ar Eiropas Savienībā (ES) apstiprinātajiem SFPS Grāmatvedības standartiem.

Ko mēs esam revidējuši

Koncerna konsolidētie finanšu pārskati ietver:

- konsolidēto peļņas vai zaudējumu pārskatu par 2023. gadu,
- konsolidēto apvienoto ienākumu pārskatu par 2023. gadu,
- konsolidēto pārskatu par finanšu stāvokli 2023. gada 31. decembrī,
- konsolidēto pašu kapitāla izmaiņu pārskatu par 2023. gadu,
- konsolidēto naudas plūsmu pārskatu par 2023. gadu, kā arī
- konsolidēto finanšu pārskatu pielikumus, kas ietver informāciju par būtiskām grāmatvedības politikām un citu paskaidrojošu informāciju.

Atzinuma pamatojums

Mēs veicām revīziju saskaņā ar Latvijas Republikā atzītajiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem (SRS). Mūsu pienākumi, kas noteikti šajos standartos, ir turpmāk aprakstīti mūsu ziņojuma sadaļā Revidenta atbildība par konsolidēto finanšu pārskatu revīziju.

Mēs uzskatām, ka mūsu iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekošu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam.

Neatkarība

Mēs esam neatkarīgi no Koncerna saskaņā ar Starptautisko Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksu (ieskaitot starptautiskos neatkarības standartus), kuru izdevusi Starptautiskā grāmatvežu ētikas standartu padome (SGESP kodekss), un Revīzijas pakalpojumu likumā iekļautajām ētikas prasībām, kas ir spēkā attiecībā uz mūsu veikto konsolidēto finanšu pārskatu revīziju Latvijas Republikā. Mēs esam izpildījuši mūsu citus ētikas pienākumus saskaņā ar SGESP kodeksu un Revīzijas pakalpojumu likumā iekļautās ētikas prasības.

Ziņošana par citu informāciju, tai skaitā Vadības ziņojumu

Vadība ir atbildīga par citu informāciju. Cita informācija ietver:

- Informāciju par Koncerna mātes sabiedrību, kas sniegta konsolidētajā gada pārskatā no 3. līdz 4. lappusei,
- Vadības ziņojumu par "Latvijas dzelzceļš" Koncerna saimniecisko darbību 2023. gada (tai skaitā Konsolidēto nefinanšu paziņojumu), kas sniegts konsolidētajā gada pārskatā no 5. līdz 17. lappusei,
- VAS "Latvijas dzelzceļš" paziņojumu par korporatīvo pārvaldību "Latvijas dzelzceļš" koncernā 2023. gadā, kas sniegts konsolidētajā gada pārskatā no 61. līdz 79. lappusei,

bet tā neietver konsolidētos finanšu pārskatus un mūsu revidenta ziņojumu par to.

Mūsu atzinums par konsolidētajiem finanšu pārskatiem neattiecas uz konsolidētā gada pārskatā ietverto citu informāciju.

PricewaterhouseCoopers SIA
Kr. Valdemāra iela 21-21, Rīga, LV-1010, Latvija, LV40003142793
T: +371 6709 4400, F: +371 6783 0055, www.pwc.lv

NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

Saistībā ar konsolidēto finanšu pārskatu revīziju mūsu pienākums ir iepazīties ar augstāk norādīto citu informāciju un, to darot, izvērtēt, vai šī cita informācija būtiski neatšķiras no konsolidēto finanšu pārskatu informācijas vai no mūsu zināšanām, kuras mēs ieguvām revīzijas gaitā, un vai tā nesatur cita veida būtiskas neatbilstības.

Attiecībā uz Vadības ziņojumu mēs arī veicām procedūras atbilstoši Revīzijas pakalpojumu likuma prasībām. Šīs procedūras ietver izvērtējumu par to, vai Vadības ziņojums ir sagatavots saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma prasībām.

Pamatojoties uz mūsu revīzijas ietvaros veiktajām procedūrām, mūsaprāt, visos būtiskajos aspektos:

- Informācijā par Koncerna mātes sabiedrību, Vadības ziņojumā un VAS "Latvijas dzelzceļš" paziņojumā par korporatīvo pārvaldību "Latvijas dzelzceļš" koncernā 2023. gadā sniegtā informācija par pārskata gadu, par kuru ir sagatavoti konsolidētie finanšu pārskati, atbilst konsolidētajiem finanšu pārskatiem, un
- Vadības ziņojums ir sagatavots saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma prasībām.

Mēs ziņojam, ka Koncerns ir sagatavojis Konsolidēto nefinanšu ziņojumu, un tas ir iekļauts Vadības ziņojumā.

Papildus tam, ņemot vērā revīzijas laikā gūtās ziņas un izpratni par Koncernu un tā darbības vidi, mums ir pienākums ziņot, ja mēs esam konstatējuši būtiskas neatbilstības citā informācijā. Mūsu uzmanības lokā nav nonācis nekas, par ko šai sakarā būtu jāziņo.

Vadības un personu, kurām uzticēta Koncerna pārvaldība, atbildība par konsolidētajiem finanšu pārskatiem

Vadība ir atbildīga par šo konsolidēto finanšu pārskatu, kas sniedz patiesu un skaidru priekšstatu saskaņā ar ES apstiprinātajiem SFPS Grāmatvedības standartiem, sagatavošanu un par tādu iekšējo kontroli, kādu vadība uzskata par nepieciešamu, lai nodrošinātu konsolidēto finanšu pārskatu, kas nesatur ne krāpšanas, ne kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības, sagatavošanu.

Sagatavojot konsolidētos finanšu pārskatus, vadības pienākums ir izvērtēt Koncerna spēju turpināt darbību, pēc nepieciešamības atbilstoši skaidrot apstākļus saistībā ar Koncerna spēju turpināt darbību un piemērot darbības turpināšanas principu, ja vien vadība neplāno likvidēt Koncernu vai pārtraukt tā darbību, vai arī tai nav citas reālas alternatīvas Koncerna likvidēšanai vai darbības pārtraukšanai.

Personas, kurām uzticēta Koncerna pārvaldība, ir atbildīgas par Koncerna finanšu pārskatu sagatavošanas pārraudzību.

Revidenta atbildība par konsolidēto finanšu pārskatu revīziju

Mūsu mērķis ir iegūt pietiekamu pārliecību par to, ka konsolidētie finanšu pārskati kopumā nesatur kļūdu vai krāpšanas izraisītas būtiskas neatbilstības, un izsniegt revidenta ziņojumu, kurā izteikts atzinums. Pietiekama pārliecība ir augsta līmeņa pārliecība, bet tā negarantē, ka, revīzijā, kas veikta saskaņā ar SRS, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdu rezultātā, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti paredzēt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, balstoties uz šiem konsolidētajiem finanšu pārskatiem.

Veicot revīziju saskaņā ar SRS, visa revīzijas procesa gaitā mēs izdarām profesionālus spriedumus un ievērojam profesionālo skepsi. Mēs arī:

- Identificējam un izvērtējam riskus, ka konsolidētajos finanšu pārskatos varētu būt krāpšanas vai kļūdu dēļ radušās būtiskas neatbilstības, izstrādājam un veicam revīzijas procedūras šo risku mazināšanai, kā arī iegūstam revīzijas pierādījumus, kas sniedz pietiekamu un

NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam. Risks, ka netiks atklātas krāpšanas rezultātā radušās būtiskas neatbilstības, ir augstāks, nekā kļūdu izraisītām būtiskām neatbilstībām, jo krāpšana var ietvert slepenas norunas, dokumentu viltošanu, ar nodomu neuzrādītu informāciju, nepatiesi uzrādītu informāciju vai iekšējās kontroles pārkāpumus.

- Iegūstam izpratni par iekšējo kontroli, kas ir būtiska revīzijas veikšanai, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet nevis, lai sniegtu atzinumu par Koncerna iekšējās kontroles efektivitāti.
- Izvērtējam pielietoto grāmatvedības uzskaites politiku atbilstību un grāmatvedības aplēšu un attiecīgās vadības uzrādītās informācijas pamatotību.
- Izdarām secinājumu par vadības piemērotā darbības turpināšanas principa atbilstību, un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, par to, vai pastāv būtiska nenoteiktība attiecībā uz notikumiem vai apstākļiem, kas var radīt nozīmīgas šaubas par Koncerna spēju turpināt darbību. Ja mēs secinām, ka būtiska nenoteiktība pastāv, revidenta ziņojumā tiek vērsta uzmanība uz konsolidētajos finanšu pārskatos sniegto informāciju par šiem apstākļiem, vai ja šāda informācija nav sniegta, mēs sniedzam modificētu atzinumu. Mūsu secinājumi ir pamatoti ar revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz revidenta ziņojuma datumam. Tomēr nākotnes notikumu vai apstākļu ietekmē Koncerns savu darbību var pārtraukt.
- Izvērtējam vispārēju konsolidēto finanšu pārskatu izklāstu, struktūru un saturu, ieskaitot pielikumā atklāto informāciju, un to, vai konsolidētie finanšu pārskati patiesi atspoguļo konsolidēto finanšu pārskatu pamatā esošos darījumus un notikumus.
- Iegūstam pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par Koncernā iekļauto sabiedrību finanšu informāciju vai uzņēmējdarbību Koncerna ietvaros ar mērķi sniegt atzinumu par konsolidētajiem finanšu pārskatiem. Mēs esam atbildīgi par Koncerna revīzijas vadību, pārraudzību un veikšanu. Mēs joprojām esam pilnībā atbildīgi par mūsu revīzijas atzinumu.

Mēs ziņojam personām, kurām uzticēta Koncerna pārvaldība, tostarp par plānoto revīzijas apjomu un laiku un par svarīgiem revīzijas novērojumiem, ieskaitot būtiskus iekšējās kontroles trūkumus, kurus mēs identificējam revīzijas laikā.

PricewaterhouseCoopers SIA
Zvērinātu revidentu komercsabiedrība
Licence Nr. 5

Jana Smirnova
Valdes locekle
Atbildīgā zvērinātā revidente
Sertifikāts Nr. 188

Rīga, Latvija
2024. gada 27. martā

Neatkarīga revidenta ziņojums parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.